

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
240. (1306.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,3005 ▲
1 amerikai dollár	3,2535 ▲
100 magyar forint	1,5506 ▲

Aktuális

2

Senki nem veszi át a Nobel-békedíjat

Senki nem veheti át ma Oslóban a Liu Hsziao-po kínai ellenzékinek odaítélt Nobel-békedíjat. Az ünnepségre Kína nyomására 19 ország nem fogadta el a meghívást. Peking Konfuciusról elnevezett ellenbékedíjat adományoz a volt tajvani alelnöknek.

Aktuális

3

Verestóy: erősíteni kell az udvarhelyszéki RMDSZ-t

Két éves elnöki mandátumot kapott tegnap az udvarhelyszéki RMDSZ élén Verestóy Attila szenátor, aki az augusztusban tisztségéről lemondott Bunta Levente székelyudvarhelyi polgármestert váltja.

Kultúra

6

Varró Dániel, a humor költője

„Olyan költő, akit igazán csak azok érthetnek meg, akik szeretnek játszani, nevetni és bújócskázni a szavak között” – mutatta be Varró Dániel budapesti költőt, műfordítót, a Korunk Akadémia-est meghívottját Balázs Imre József.

Vezércikk

3

Két tűz között

A két tűz közé került RMDSZ-nek egy harmadik, talán még nehezebb kihívással is szembe kell néznie. Markó Béla tizennyolc év után –

Salamon Márton László

minden jel szerint – nem indul egy újabb elnöki mandátumért. A kérdés – mi lesz Markó után? – mindenki ajkán ott van az RMDSZ-ben, és a választ csak az idő fogja megadni. ▶

Válaszút előtt Markó

Az RMDSZ elnöke holnap Marosvásárhelyen jelenti be, hogy megőrizné-e tisztségét

ÚMSZ

▶ Fordulatot hozhat az RMDSZ-ben a Szövetségi Képviselők Tanácsának (SZKT) holnap esti ülése: Markó Béla szombaton, Marosvásárhelyen jelenti be, megpályázza-e újra a szövetségi elnöki tisztséget a februári kongresszuson. Ha a politikus a visszalépés mellett dönt, megnyílik a terep a többi elnökjelölt számára, ha a folytatás

mellett, akkor újraválasztása biztosra vehető.

Az RMDSZ-ben azonban már kész tényként kezelik, hogy Markó Bélának nem áll szándékában megpályázni a tisztséget. A posztját 18 éve betöltő politikus a lapunknak adott legutóbbi interjúban ezt nem erősítette meg. Akkor türelmet kért, és az ígérte, a marosvásárhelyi SZKT-ülésen egyértelműen nyilatkozni fog arról, mit gondol a további

szerepéről. Markó Béla várhatóan az ülés kezdetén, politikai beszámolójának végén jelenti be döntését – tudtuk meg tegnap Kovács Péter ügyvezető alelnöktől. Az ügyvezető alelnök tájékoztatása szerint az SZKT tagjai a kongresszus megszervezésével kapcsolatos kérdésekről is döntenek: a küldöttek számáról, területi és testületi megoszlásuk algoritmusáról, jelölésük módjáról.

Folytatása a 3. oldalon ▶

Bankpárti fordulat a koalícióban

▶ A koalíciós tanács hétfői ülésén dől el, siker koronázza-e a Demokrata-Liberális Pártnak azt a szándékát, hogy a bankhitelek szabályozó idei 50-es sürgősségi kormányrendelet ne vonatkozzon a jelenleg érvényben lévő – több mint nyolcmillió – hitelszerződésekre. A nagyobbik kormánypárt

a Nemzetközi Valutaalap elvárásaira hivatkozva állt a bankok pártjára ebben a kérdésben. A rendelet végső változatáról már tegnap döntenie kellett volna a képviselőház költségvetési és pénzügyi szakbizottságának, ám az ülés kvórumhiány miatt elmaradt. A testület tagjától, Lakatos

Péter képviselőtől megtudtuk: az RMDSZ kompromisszumos javaslattal áll majd elő. Eszerint a rendelet bizonyos előírásai – előtörlesztési kamat törlése, újrafinanszírozás megkönnyítése – legyenek érvényesek a jelenlegi hitelszerződésekre is, mások pedig nem. **3. oldal** ▶

Nyolcmillió hitelszerződést kellene ismét módosítani, ha a nagyobbik kormánypárt szemlélete győz Fotó: ÚMSZ

Kis kórházak nagy csőd szélén

▶ Átszervezik vagy felszámolják a kiskórházakat az önkormányzatok, ez éles konfliktusokhoz vezet. A baróti polgármestert „sértett kislánynak” minősítette a Kovászna megyei önkormányzati elnök, az előljáró azonban úgy véli, a „süllyedő hajóról” menekülnek mindazok, akik a helyzet ellehetetlenülését okozták. Hargita megyében a szanáláson már túl vannak, az átszervezésbe meg bele sem mennek kezdeni. **7. oldal** ▶

Csík: előjegyzés csak tavasszal

Sipos M. Zoltán

▶ Csak jövő év első felében tudja fogadni a csíkszeredai magyar konzulátus azokat a székelyföldieket, akik időpontot szeretnének kérni állampolgársági kérvényük benyújtására – tudtuk meg tegnap Wetzel Tamástól. A magyarországi kormánybiztos az egyszerűsített honosítási eljárásról tájékoztatott Kolozsváron. Korábban már beszámoltunk arról, hogy a csíkszeredai konzulátuson leállították az előjegyzési folyamatot, mert június 30-ig az összes időpontot kiosztották már.

Folytatása a 2. oldalon ▶

Mai mellékletünk:
úmsz színekép

ÚMSZ előfizetési akció 2011**Egyet fizet, kettőt kap!**

Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretett, barátait, ismerősöket egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

Röviden

Borbély: van pénz a tengerpartra

A környezetvédelmi minisztériumnak idén először sikerült uniós forrásokat is bevonnia, hogy megállítsa a román tengerpart erózióját – közölte lapunkkal Borbély László. A miniszter tájékoztatása szerint a Környezetvédelmi Operatív Program keretében 134 millió eurót különített el a tárca a tervek finanszírozására. „A jelenlegi eróziógátló munkálatokra, a part és a meglévő gátak rehabilitációjára, új partok és gátak létesítésére adunk pénzt” – mondta a miniszter. Megtutuk, a Román Vízügyi Hatóság kidolgozza a tengerpart védelmének hosszú távú stratégiáját, amely tartalmazni fogja a sürgősségi munkálatok jegyzékét is.

Konzultáció az elnöki hivatalban

A következő két év gazdasági és társadalmi perspektíváiról, a Schengen-övezethez való csatlakozásról valamint az év végi jogalkotási prioritásokról kíván egyeztetni Traian Basescu a politikai pártokkal. Az államfő hétfő délutánra hívta meg a Cotroceni-palotába a parlamenti pártok vezetőit, amire, immár „hagyományosan” csak a koalíciós alakulatok jelezték részvételi szándékukat. Markó Béla RMDSZ-elnök szerint a tanácskozás napirendi pontjai fontosak, ezért a szövetség elmegegyeztetésre.

Talárosoknál a nyugdíjtörvény

A nyugdíjtörvény felülvizsgálatát kéri az Alkotmánybíróságtól a Nemzeti Liberális Párt 53 képviselője. A taláros testület jövő szerdán tűzi napirendre az ellenzéki beadványt, amely arra hívja fel a testület figyelmét, hogy a nők nyugdíjkorhatárának két évvel való előrehozatalával a jogszabály diszkriminálja a gyengébb nem képviselőit, ugyanis a befizetési periódus csökkentésével kisebb illetményre lesznek jogosultak.

Közös gyakorlat a magyar határon

Magyar–román rendőrségi gyakorlatot tartottak a határon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos információcserére erősítésére tegnap Kiszombor mellett. A kitalált szituáció az volt, hogy a romániai Nagyszentmiklóson bankrablást követtek el, a feltételezett tetteseket fogták el a kommandósok. A modellezett helyzet valós: tavaly októberben egy román férfi Temes megyében meggyilkolt egy rendőrt, az időközben jogerősen életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt tettest a magyar hatóságok fogták el a kiszombori átkelőnél.

Márciusban rajtol a Gagarin-űrhajó

Jurij Gagarinról (képtünkön) nevezik el azt a Sojuz TMA-21 űrhajót, amely jövő év március 30-án rajtol Bajkonurból két orosz és egy amerikai űrhajóssal a fedélzetén. Oroszország először ad személynevet űrjárműnek. Jövőre lesz ötven esztendeje a világ első űrutazásának: Gagarin volt ugyanis az első ember a világűrben.

Senki nem veszi át a Nobel-békedíjat

Börtönben tartja Kína a kitüntetett emberjogi harcost

Hongkongból érkezett kínai polgárjogi aktivisták tüntetnek Liu Hszia-po szabadon bocsátásáért Oslóban

ÚMSZ

► A Nobel-békedíj 109 éves történelmében ma fordul elő másodszor, hogy a jeles kitüntetés átadási ceremóniáját a díjazott nélkül rendezik meg, és még családjának valamelyik tagja sem veheti át helyette az érmet. A norvég Nobel-békedíj bizottság október 8-án ítélte oda Liu

Hsziao-po kínai ellenzékinek az idei kitüntetését. Liu 2008-ban kezdeményezője volt a demokratikus reformokat – egyebek között az emberi jogokat szavatoló alkotmányt – követelő Charta 08 kiáltványnak. A kínai hatóságok azonban tavaly december végén tizenegy év börtönre ítélték „államelleses felforgatás” vádjával. Liu „elődje”

1936-ban a német pacifista újságíró, Carl von Ossietzky volt, aki szintén nem utazhatott Oslóba, mert korábban a náci Németország egyik koncentrációs táborába zárták hazaárulás vádjával.

Az erőteljes kínai diplomáciai offenzíva hatására 19 ország – köztük például Oroszország – nem fogadta el a meghívást, de indoklásában szinte mindegyikük időegyeztetési nehézségekre hivatkozott. Az Európai Bizottság figyelmeztette Szerbiát: azaz, hogy nem vesz részt az ünnepségen, rossz üzenetet küld Brüsszelnek az uniós csatlakozással kapcsolatban. ◀

Peking „ellen-békedija”

A Nobel-békedíj ellenreakciójaként Peking megalapította a saját békedíjat, amelyet Konfuciusról nevezett el. A jelöltek között Bill Gatestől Nelson Mandeláig nyolc név szerepelt, végül a volt tajvani alelnöknek, Lian Channak ítélték oda a mintegy 11 ezer euróval járó idei kitüntetését.

Csík: előjegyzés csak tavasszal

Folytatás az 1. oldalról

Wetzel megerősítette: a székelyföldi külképviselet elérte ügyfélfogadási és regisztrációs kapacitásának maximumát, ezért az érdeklődőket Kolozsvárra, Bukarestbe vagy Magyarországra irányítja. A csíkszeredai konzulátus területének megnagyobbítása folyamatban van. „Nagy örömeinkre Erdély-szerte a várakozásainkat felülmúló érdeklődés övezi az egyszerűsített honosítást. Minden külképviseletünkön naponta több tizen kérnek időpontot” – mondta a kormánybiztos, aki tegnapelőtt Csíkszeredában, tegnap Kolozsváron járt, ma pedig Nagyváradon találkozik az érdeklődőkkel. Gergely Balázs, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács régióelnöke előrehaladásnak tekinti, hogy az EMNT demokrácia-központjai is az érdeklődők rendelkezésére állnak. Irodáik igény esetén átvizsgálják és továbbítják a külképviseleteknek a kész kérvényeket is – mondta Gergely Balázs. A kolozsvári magyar főkonzulátus tegnapi adatai szerint eddig 4500-an regisztráltak és kértek időpontot a dossziék leadására – tudtuk meg Szilágyi Mátyás főkonzultól. ◀

Ítéletidő tombol Európában

Gy. Z.

► Párizsban és környékén több ezren töltötték a tegnapi virradó éjszakát a repülőtereken, a gépkocsijukban az utak mentén vagy munkahelyükön ragadva az előző napi hatalmas havazást követően, ami teljesen lebénította a francia főváros életét. A belvárosban néhány óra alatt 11, az elővárosokban pedig egyes helyeken 15 centiméternyi hó hullott szerda délután, amire 1987 óta nem volt példa Párizsban. A francia sajtó tegnap kizárólag az előző napi havazás következményeivel foglalkozott.

Míg a francia helyzet tegnap estére sokat javult, Németországban továbbra is tart a mostoha időjárás. Az ország repülőtereit több-kevesebb órára le kellett zárni, a Berlin és München kö-

A németországi autópályákon áll vagy csak lépésben halad a forgalom

zött közlekedő ICE-expressz két szerelvényét el kellett terelni a ki-dőlt fák és a hótorlaszok miatt. Tübingenben és Szászországban is kimaradnak, illetve késnek a járatok. Az autópályákon lépésben halad vagy áll a forgalom.

Jön az igazi tél Romániába

Mától sárga veszjelzés van érvényben Románia egész területén. Havazással, hóviharral és faggal érkezik az országba az európai ítéletidő. A szél erőssége elérheti az óránkénti 70–75 kilométert. A csapadék mennyisége a hétvégén csökken, ennek ellenére több folyón is árvízi riasztás van érvényben. A Tisza teljes romániai szakaszán árad, Máramaros megyében narancssárga veszjelzés figyelmeztet az árvízre. A Szatmárt és Máramarosszigetet összekötő DN19-es jelzésű út 500 méteres szakaszon víz alá került, a hatóságok ezt a részt lezárták a forgalom elől.

Ellentámadásban a WikiLeaks

Hírösszefoglaló

► Előbb a Mastercard, majd a Visa került sorra: a WikiLeaks támogatói blokkolják a nagy pénzügyi szolgáltatók honlapjait. A leleplező portál hívei azért bénítják meg ezeket az oldalakat, mert zárolták az alapító Julian Assange számláira érkező adományokat. A cyberháborúra az „Anonymous” elnevezésű aktivista csoport a Twitteren keresztül adta meg a jelet. Hasonló támadás érte a korábbi amerikai republikánus alelnökjelölt, Sarah Palin weboldalát, valamint az ő és férje hitelkártya-számláját is. Palin ugyanis „Amerika-ellenes ügynöknek” titulálta Assange-t, akinek „vér tapad a kezéhez”. A WikiLeaks-alapítót a politikusnő egyenesen a tálbokhoz hasonlította. Hackertámadás érte tegnap a svéd kormány honlapját is. További radikális akciókra számíthatnak az internet védelmében indult „informatikai háború” keretében mindazok, akik megpróbálják blokkolni az amerikai diplomáciai iratokat kiszivárogtató WikiLeaks weboldalát – mondta tegnap az Anonymous csoport Coldbloodként (Hidegvérű) bemutatkozó szóvivője. Az angol kiejtéssel beszélő férfi annyit árult el magáról, hogy 22 éves és programozó szakember. „Ez egy informatikai háború, amelyben megpróbáljuk megvédeni az Internet eddigi szabadságát és hozzáférhetőségét mindenki számára...” – tette hozzá. A Londonban őrizetbe vett Julian Assange hívei azt állítják, hogy a WikiLeaks-alapító ellen felhozott, nemi erőszakról és zaklatásról szóló vádak mögött valójában politikai érdekek állnak. Az Anonymous szóvivője ugyanakkor úgy vélte, Assange-on kívül nagyon nehéz lesz bárki másnak a nyomára bukkanni a WikiLeaks-től. ◀

Bankpárti PD-L-fordulat

A nagyobbik kormánypart az ügyfelek kárára módosítaná a hitelszabályozást

Cs. P. T.

▶ Váratlan fordulatot vett a képviselőházban a bankhitelek szabályozó idei 50-es sürgősségi kormányrendelet sorsa. A Demokrata-Liberális Párt (PD-L) honatyaí korábbi álláspontjuktól eltérően már azt szeretnék elérni, hogy a jogszabály ne vonatkozzon a jelenleg érvényben lévő – több mint nyolcmillió – hitelszerződésekre. Több millió ügyfelet érintene kedvezőtlenül, ha a nagyobbik kormánypart szándékát siker koronázza, ugyanis jelenlegi formájában a rendelet a hitelrészletek törlesztői számára teremt kedvező feltételeket a bankok kárára: megszünteti az előtörlesztési illetéket, tiltja a változó kamatok használatát, megkönnyíti a hitelek újrafinanszírozását. A jogszabályt a fogyasztóvédelmi hivatal kezdeményezte az Európai Unió vonatkozó irányelveire hivatkozva.

A demokrata-liberálisok pálfordulása szerdán derült ki, amikor a költségvetési és pénzügyi szakbizottság ülésén a testület PD-L-s alelnöke, Adrian Nițu közölte: módosító javaslatot nyújt be, amelynek értelmében a rendelet a jelenleg érvényben lévő hitelszerződésekre nem vonatkozik. A képviselő érvei szerint ez a feltétele annak, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) folyósítsa a következő hitelrészletet Romániának. Elmondta, ezt az álláspontot képviseli a Román Nemzeti Bank és a pénzügyminisztérium is. Adrian Nițu javaslatát végül a bizottság nem fogadta el, mert a testület ülését kvórumhiány miatt felfüggesztették.

Ugyanez történt tegnap is, amikor a szakbizottságnak a végső

Ritka pillanat a költségvetési bizottságban: szavaznak a képviselők. Az ülések rendszerint elmaradnak

döntést kellett volna meghoznia a sürgősségi rendeletről. A képviselők ismét nem jelentek meg kellő számban az ülésen, az ellenzék szerint azért, mert a koalíciós partner sem tudott egységes álláspontot helyezni a kérdésben, így nem volt esély arra, hogy a demokrata-liberális javaslatot megszavazza a testület.

Ezt tegnap lapunknak részben megerősítette Lakatos Péter, a bizottság RMDSZ-es tagja is. „Valóban nem jutottunk egységes álláspontra a sürgősségi rendeletről, ugyanis nem is tárgyaltunk még róla a koalícióban. A nagyobbik kormánypart indítványa minket is meglepett” – mondta az ÜMSZ-nek a képviselő. Tájékoztatása szerint Adrian Nițu nem nyújtotta be írásban a módosító javaslatot, hanem az ülésen felol-

vasta a szövegét. „Így a bizottság tagjai nem is értesültek időben az indítványról” – magyarázta.

A politikus megerősítette, az IMF valóban feltételül szabja, hogy a rendelet ne vonatkozzon a jelenleg érvényben lévő hitelszerződésekre. A valutaalap elvárásainak azonban nehéz lesz megfelelni. „Ezt a kérdést mindenképp tisztáznunk kell a koalícióban, ne hogy az történjék, ami a gyese esetében: mindenki azt mondott, amit akart” – utalt a képviselő arra, hogy korábban a miniszterelnök a gyermeknevelési segély ügyében kész helyzet elé állította az RMDSZ-t.

Lakatos Péter tájékoztatása szerint a kérdésben várhatóan hétfőn egyeztetnek a koalíciós pártok. Ezen az ülésen az RMDSZ kompromisszumos ja-

vaslattal áll majd elő. Eszerint a rendelet bizonyos előírásai – előtörlesztési kamat törlése, újrafinanszírozás megkönnyítése – legyenek érvényesek a jelenlegi hitelszerződésekre is, mások pedig nem. Felvetésünkre, elfogad-e majd az IMF egy ilyen kompromisszumot, Lakatos kijelentette: „Le kell nyelniük. Az IMF nem diktálhat mindent.”

A képviselőtől megtudtuk, a szakbizottsági viták során több olyan módosító indítványt is elfogadott a testület, amelyekkel az RMDSZ nem ért egyet. „Nem akarom a bankok pártját fogni, de populistának tartom például azt a javaslatot, hogy egy évig szüneteljen a hitelek törlesztése, ha az ügyfél családjában haláleset következett be” – mondta a politikus. ◀

Két tűz között

Salamon Márton László

Talán nem túlzás azt mondani, hogy a Romániai Magyar Demokrata Szövetség immár huszonegy éves történetének legnehezebb időszakára lép. Az 1989 decemberének viharos és zavaros eseményei közepeztette létrejött ma-

gyar érdekvédelmi szervezet ugyanis az azóta eltelt több mint két évtized alatt sok viszontagságon ment keresztül, ám soha nem került úgy két tűz közé, ahogyan az most, 2010 végén–2011 elején történik.

Volt már úgy, hogy a bukaresti politikai porondon a szövetségnek ellenzéki szerepben, a hatalmi eszközöket teljesen nélkülözve kellett helyt állnia, a demokratikus román ellenzék oldalán: abban a „hőskorban” alapozta meg a tekintélyét a román közvélemény előtt, és nyerte el legitimitását a romániai magyar társadalomban. Volt úgy is, hogy a kommunista utódpart kisebbségi kormányát támogatta a parlamentben, és pragmatizmusával, szavatartásával, határozottságával akkor érte el, csikarta ki a legtöbb eredményt, kisebbségi jogot a román hatalomtól. És volt úgy is, hogy jobboldali koalíciók tagjaként vette ki részét a kormányzásból gazdasági fellendülés idején, majd súlyos válság közepette. Ami az RMDSZ Budapesthez fűződő viszonyát illeti, volt úgy, hogy a magyar kormány mindenben konzultált a magyar érdekvédelmi szervezettel, egyetlen legitím erdélyi partnereként tekintve rá, de volt úgy is, hogy próbált nem tudomást venni róla, és ellenfeleit – belső, majd külső ellenzékét – nyíltan támogatva próbálta gyengíteni, ellehetetleníteni a szövetséget.

És bizony volt úgy is egy ideig, hogy Budapest és Bukarestben is – kis túlzással – az történt, amit Markó Béla mondott.

Most azonban az RMDSZ-nek rosszabbul állt a szénája Budapesten, mint korábban bármikor, miközben Bukarestben a magyar érdekvédelmi szervezet egy előzménytelenül népszerűtlen román kormány tagja. Ez a kétféltos harc pedig – úgy tűnik – lassan, de biztosan felőrli a szövetséget, amely feladni látszik az erdélyi frontokat budapesti adófórintokból Tőkésített, „génmanipulált” ellenfeleivel szemben. A „GMO-politika” ugyanis rövid távon – a génmanipulált növénytermesztéshez hasonlóan – látványos eredményeket, mestersegesen felpumpált népszerűségi mutatókat teremhet, amely mellett a két évtizeden keresztül szorgalmasan kapálgatott, gondozgatott, szemre szerény, de izvilágában gazdag és tápláló „politikai biotermék” kevésbé tűnhet „piacosnak”.

A két tűz közé került RMDSZ-nek ezenkívül egy harmadik, talán még nehezebb kihívással is szembe kell néznie. Markó Béla tizennyolc év után – minden jel szerint – nem indul egy újabb elnöki mandátumért. A kérdés – mi lesz Markó után? – mindenki ajkán ott van az RMDSZ-ben, és a választ csak az idő fogja megadni.

Mindenestre – ahogy a szólás tartja – a legjobb acélt a tűzben edzik.

Verestóy Attila megerősítené az udvarhelyszéki RMDSZ-t

Baloga-Tamás Erika

▶ Kétéves elnöki mandátumot kapott tegnap az udvarhelyszéki RMDSZ élén Verestóy Attila szenátor, aki az augusztusban tisztségéről lemondott Bunta Levente székelyudvarhelyi polgármestert váltja a tisztségben. „Olyan idők következnek, amikor szükség lesz az összefogás erejére. Erősíteniünk kell Udvarhelyszéken az RMDSZ-t, hiszen az utóbbi időben teret veszítettünk” – fogalmazta meg céljait Verestóy, aki mostani mandátumával tulajdonképpen „visszaszerelte” azt a

tisztséget, amelyet 1997–2007 között már betöltött. A székelyudvarhelyi Művelődési Házban megtartott tisztújításon a 372 küldött adta le szavazatát, 335 igenel, 23 nemmel voksolt, 14 szavazócédulát pedig érvénytelennek nyilvánítottak. A küldöttgyűlésen meghívotti minőségben részt vett a másik két széki szervezet elnöke, a gyergyói Bende Károly és a csíki Borboly Csaba, valamint Kelemen Hunor, az RMDSZ ügyvezető elnöke, művelődésügyi miniszter is.

A szenátor egyébként igen erős támogatottsággal indult, hisz huszonkét udvarhelyszéki település RMDSZ-szervezete és az Udvarhelyszéki Önkormányzati Tanács is őt javasolta az elnöki tisztségre. Bunta augusztusi lemondása következtében a tisztújítás megszerzését az RMDSZ ügyvezető elnöksége vette kézbe, és október 27-én kinevezte a küldöttgyűlés előkészítésével és lebonyolításával megbízott koordináló testületet, a bizottság néhány nap alatt a tisztújítás időpontját is rögzítette. Az elmúlt öt hét a tisztújítás előkészítésének jegyében zajlott, 26 udvarhelyszéki településen szerveztek küldöttjelölő gyűléseket. ◀

Verestóy Attila

Fotó: ÜMSZ/archív

Markó Béla válaszut előtt

Folytatás az 1. oldalról

Mint ismert, egyetlen politikus, Eckstein-Kovács Péter jelentette be, hogy Markó Béla döntésétől függetlenül az RMDSZ elnöke szeretne lenni. Borbély László környezetvédelmi és Kelemen Hunor kulturális miniszter csak az SZKT ülésén kívánja hivatalosan bejelenteni, megpályázza-e a tisztséget a nagyváradi kongresszuson. Borbély László ezt korábban újságírói kérdésre válaszolva egy kolozsvári sajtótájékoztatón közölte. Kelemen Hunor a köztelevízió magyar adása Sajtóban című

legutóbbi műsorában beszélt jelöltségéről.

A művelődési miniszter közölte, döntésének hivatalos bejelentésével megvárja az SZKT ülését, ám elismerte, már tárgyalt az RMDSZ területi szervezeteivel az esetleges támogatásokról. Hozzátette, az eddigi konzultációk alapján őt, nagyobb szervezet támogatná, ha megpályázná a tisztséget. Leszögezte, hogy a jelöltségéről szóló bejelentésekor nemcsak a megmérettetésen való részvétel tényét akarja közölni, hanem javaslatokkal áll elő az RMDSZ alapszabályzatáról, működéséről. ◀

Markó Béla politikai beszámolójának végén jelenti be döntését

Fotó: Antal Erika

Román lapszemle

Románia lakosai a legkeresettebb kísérleti alanyok közé tartoznak. A Vanity Fair című lap tudomása szerint az amerikai gyógyszergyártó cégek a román, orosz és thaiföldi szegényeken tesztelik készítményeiket – előbbiek viszont nem tudják, hogy kísérletnek rajtuk. (Gándul) ▶ Annak ellenére, hogy az Európai Unió barnamedve-állományának 40 százaléka, mintegy hatezer egyed Romániában található, ha az illetékesek rövid időn belül nem hoznak sürgős intézkedéseket, számuk drasztikusan csökkenni fog. (Eventimentul zilei) ▶ Romániában az utóbbi fél évben megsokasodott a tüntetések száma, azonban az egyetemisták nem igazán hallatták hangjukat. (Románia liberă)

Milyen volt a kommunizmus?

Az örökös átmeneti korszak eddigi húsz esztendeje elegendő volt ahhoz, hogy megszépítse az emberek emlékezetében a Ceaușescu-féle aranykort.

Bogdán Tibor

▶ Megdöbbentő adatok olvashatók abban a felmérésben, amelyet a CSOP közvélemény-kutató intézet készített a Kommunizmus Bűneit Kivizsgáló és a Romániai Száműzöttek Emlékezte nevű intézet megrendelésére.

Mindenható állam

Románia lakosságának csupán tíz százaléka véli úgy, hogy szenvedést jelentettek számára a kommunizmus évei, ötven százaléka pedig jónak tartja a tervezdélkedést. Jóllehet a megkérdezettek többsége elismeri a kommunista politikai megtorlás tényét, és az elnyomó gépezet, a Szekuritáté, a milícia illetve a kommunista párt felelősségét mindezért, mégis csupán 44 százaléka ért egyet a kommunista szimbólumok

nyilvános használatának betiltásával, és csupán nem egészen egyharmada tartja fontosnak az átvilágítási törvényt. Közül a lakosság fele lényegtelennek tekinti a Szekuritáté ügycsomóihoz való hozzáférést, 40 százalék van ellenvéleményen, viszont több mint fele tiltaná el a köztisztviségektől a volt politikai rendőrség embereit

A mintacsoport tagjai nagyjából ugyanazt tartják ma is szükségesnek, mint amit két évtizeddel ezelőtt a kommunista adminisztráció hirdetett: 72 százalék szerint az államnak biztosítania kellene a munkahelyeket, 44 százalék az árszabályozást hiányolja, és mindössze egy százalékkal kevesebb azoknak a száma, akik lakáskiutalást is elvárnának az államtól. A megkérdezettek 15 százaléka azt szeretné, ha az állam betiltaná a politikai pártokat, a szólásszabadság

korlátozását viszont csak alig két százalék követeli.

Jó elv – rossz gyakorlat

A felmérés szerint a lakosság közel felének meggyőződése, hogy a kommunizmus önmagában helyes elv, csupán gyakorlati alkalmazása volt hibás, 38 százalék pedig pozitív fejleményként említi a szocialista társadalmi rendszer bevezetését a második világháború végén – igaz, ugyanennyien vannak ellenkező véleményen is. A kommunizmus romániai bevezetését 48 százalék a Szovjetunió nyomásának tulajdonítja, 17 százalék úgy látja, hogy ebben a román kommunistáknak volt meghatározó szerepük, 8 százalék pedig a nyugati hatalmak döntésének tudja be.

Meglepő, hogy mennyire feledésbe merültek a diktatúra idején elszünetelt nélkülvölészek. A megkérdezettek 83 százaléka vallja, hogy sem közvetve sem közvetlenül nem szenvedett a diktatúrában, és 94 százalék azoknak az aránya, akik sem magukat, sem családjukat nem

sorolják a kommunista rendszer ellenségei közé.

Bár a kommunista párt valószínűleg tömegszervezetként működött, most mégis csak a mintacsoport résztvevőinek 17 százaléka ismeri el, hogy tagja volt a pártnak, és csupán 1-1 százaléka vallja be, hogy vezető tisztséget töltött be a pártban illetve azt, hogy a Szekuritáténak dolgozott.

A szabadság másodlagos

A felmérésből, a hasonló témájú korábbi közvélemény-kutatásokkal összehasonlítva, kitűnik, érezhetően megnőtt azoknak az aránya, akik pozitívan értékelik a kommunista rendszert. Ennek elsősorban anyagi okai vannak: abban az időben nem voltak megélhetési gondok, sem munkanélküliek, nem volt lakáshiány. A vörös diktatúrát elítélők is elsősorban az élelemhiányra, a szolgáltatások gyenge minőségére panaszkodnak. A szabadság teljes hiányát, a szakmai fejlődés akadályoztatását a legtöbben csupán

másodlagos szempontnak tartják.

Ez lehet a magyarázata annak is, hogy a lakosság egynegyede úgy tartja, Ceaușescu Románia érdekeit szolgálta és ezt a történelem tankönyvekben is rögzíteni kellene. 46 százalék azt tartaná helyesnek, ha a történelemkönyvekben Ceaușescut olyan vezetőként tüntetnék fel, aki jót is és rosszat is cselekedett. Azok részaránya, akik úgy vélik, kizárólag negatív személyként kellene kezelni alig lépi túl a 40 százalékat. A megkérdezettek hat százaléka nem érdeklődik a kérdés, és ami meglehetősen meglepő adat: 1 százalék azt állítja, nem tudja, ki volt Nicolae Ceaușescu.

Emlékezni szükséges

A megkérdezettek közül egyébként sokan egyetértenek a kommunizmus múzeumának létrehozásával, valamint a kommunizmus áldozatai emléknapjának bevezetésével. Mindezt egyébként maga Traian Băsescu államfő is megígérte 2006-ban, a kommunizmus bűneit lelep-

lező Tismăneanu-féle jelentés parlament előtti felolvasása alkalmával.

A lakosság zömének meggyőződése, hogy december 22-ét, a diktátor-pár Bukarestből történő elmenekülésének napját nemzeti ünneppé, a kommunizmus áldozataira való megemlékezés napjává kellene avatni.

A felmérést kiértékelő politológusok szerint a közvélemény-kutatás témája igen időszerű, eredményei pedig azt bizonyítják, most érik be a (keserű) gyümölcse annak az ideológiai propagandának, amelyet Ion Iliescu folytatott nyomban 1989 decemberét követően.

A lakosság jelentős hányadánál észlelhető nosztalgia azonban korántsem jelenti azt, hogy sokan lennének, akik valóban visszasírnák az „aranykort”. Azok pedig, akik mégis ezt teszik, egyszerűen megfeledkeznek arról, mennyi megaláztatást kellett elszünetniük, mennyire kellett rettegniük minden szó miatt, mennyi nélkülözésben volt részük a Romániának nevezett országnyi kommunista börtönben. ◀

Európai Unió – magyar soros elnökség

Széleskörű támogatásból euroszkepticizmus

Az Európai Unió soros elnökségét január 1-jétől fél évre Magyarország tölti be. A közösség irányítása a közelmúltban változáson ment át. Sorozatunkban időről időre a Budapest előtt álló feladatokat, a magyar uniós célokat mutatjuk be.

Gy. Z.

▶ Bár Kádár János, a magyar állampárt első embere már 1987-ben találkozott Brüsszelben Jacques Delors-ral, az Európai Közöségi Bizottságának elnökével (az EK később alakult át Európai Unióvá), és 1989 januárjában az első magyar EK-nagykövet is átadta megbízólevelét, az uniós tagságot megelőlegező hivatalos kapcsolatfelvétel a rendszerváltozás után, 1990 áprilisában Antall József nevéhez fűződik. Az első szabadon választott magyar miniszterelnök az első köztalálkozott Jacques Delors-ral, és átadta neki a kétoldalú kapcsolatokra vonatkozó magyar álláspont-ról szóló memorandumot, amely már tartalmazta Magyarország majdani belépési szándékát is.

Történelmi „elégítél”

Tizennégy esztendőnek kellett elteltie, mire a csatlakozási folyamat – kilenc másik ország társaságában – befejeződött: 2004-ben az ekkor már Európai Unióvá át-

alakult EK (korábban Közös Piac, még korábban Montánunió illetve Európai Szén-és Acélközösség) minden korábbiánál nagyobb bővítésének lehettünk tanúi. A tárgyalások legnehezebb szakasza 1998 és 2002 közé esett, amikor az Orbán Viktor vezette többpárti koalíció volt hatalmon, a sors azonban úgy hozta, hogy egy kormányváltás nyomán a csatlakozási szerződést 2003 áprilisában Athénban már a szocialista Medgyessy Péter írhatta alá. (A történelem így adott „elégítél”: Magyarország NATO-tagságát ugyanis még a rendszerváltás előtt egy politikai fórumon Horn Gyula külügyminiszter vetette föl, de a csatlakozást már az állampárti rendszer összeomlása után a szocialista Kovács László külügyminiszter – Horn Gyula egykori államtitkára – vezényelte le. A Washingtoni Szerződést azonban már fideszes utódjuk, Martonyi János láthatta el kézjeggyel.)

Magyarország zökkenőmentesen illeszkedett be az Európai Unióba. A csatlakozás előkészítésének legfőbb bizonyítéka, hogy 2004. május 2-án semmiben sem kü-

Antall József miniszterelnök, Magyarország EU-tagságának kezdeményezője

lönbözött 2004. április 30-ától, az ország minden szinten bekapcsolódott a bonyolult és összetett intézményi döntéshozatali struktúrába.

Felértékelődött szerep

A magyar kormány a 2003. április 12-én megtartott népszavazáson kapta meg a társadalom hozzájárulását a csatlakozási szerző-

dés négy nappal későbbre kitűzött aláírásához. A referendum résztvevőinek 83,76 százaléka mondott igent az Európai Unióra. A belépés még szerencsés időben történt, elsősorban gazdasági szempontból: a magyar mutatók még rózsás képet mutattak (elérhető közelségben látszott például az euró), és a közösség falán sem mutatkoztak a maihoz hasonló,

már-már végzetes repedések. A magyar uniós tagság pozitív hatásait a gazdasági szereplők – a megszűnő piaci korlátozások jóvoltából, részeseivé válva egy 450 milliós egységes piacnak – a csatlakozást megelőzően is tapasztalhatták, hiszen a magyar gazdaság már 2004 előtt integrálódott az egységes belső piacba.

A közösségi politikát illetően Budapest passzív, alkalmazkodó helyzetből aktív alakító, kezdeményező szereplővé vált. Az ország kezdeményező szerepet játszott egyebek mellett az (egyébként elbukott) európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés és a 2007–2013 közötti pénzügyi perspektíva megszületésében. (A pénzügyi perspektíváról született politikai megállapodás révén Magyarország számára egyedülálló történelmi esély adódott a felzárkózásra: a fejlesztési támogatások – 22,6 milliárd euró kohéziós támogatás és 3 milliárd euró vidékfejlesztés – révén Magyarország a 25 tagállam közül a második legmagasabb egy főre jutó kohéziós támogatást érte el erre az időszakra. Az időarányos leírásban azonban Budapest a legrosszabbul teljesít.)

Schengentől az euróig

Az unió és a csatlakozás megítélése szempontjából a gazdaság csak egyike a folyamat szereplőinek. A társadalom, az állampolgárok nem a makróadatok alapján ítélnék,

hanem saját bőrükön mérik az előnyöket és a hátrányokat. A 2003 áprilisában tartott népszavazáshoz képest sokat változott a közhangulat, és inkább enyhe euroszkepticizmus tapasztalható. A csatlakozást követően a magyar állampolgárok is részeshülhettek ugyan a tagság nyújtotta előnyökből, megszünt például a belső határon a vámellenőrzés, a tagállamok fokozatos megnyitják munkaerőpiacukat a magyar munkavállalók előtt, továbbá megszaporozódott a magyar diákok számára – az európai egyetemeken továbbtanulási lehetőséget nyújtó – ösztöndíjak száma. Az ország 2007. december 21-e (hivatalosan 2008. január 1-je) óta tagja a schengeni övezetnek is, így a magyar állampolgárok joggal érezhetik magukat teljes értékű európai polgároknak.

Az öröm azonban nem teljes, ugyanis a pénzügyi világválság és az elmúlt évek gazdaságpolitikája folytán az euró 2007-re, 2008-ra kilátásba helyezett bevezetése már céldátum nélkül a távoli jövőbe tolódott, s ennek oka az eurózóna recsegése-roppogása is, amelynek folytán a valutaövezet egyszerűen nem áll készen Magyarország fogadására. Ez pedig a kézzelfogható eredmények és események alapján ítélő társadalom szemében egyáltalán nem növeli a közösség vonzerejét. A január 1-jén kezdődő soros magyar elnökségnek egyik belső célja ennek a nézetnek a megváltoztatása is. ◀

Lap-top

A nap címe. Az anyák maradnak a szabadsággal, a kormány a pénzzel, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. A kormány egyik legbölcsebb döntése után (amelynek kovásza köztudomásúlag az RMDSZ volt) mindenki elégedett. Mindez bizonyítja, hogy amikor már csontot ér a kés, még a butább és képzetlenebb politikusok is rávehetőek a jó megoldásra. Kíváncsian várjuk: 1. hogyan kommunikálja az RMDSZ a ragyogó eredményt, 2. hogyan kommunisztatza le érte őt Tőkés László.

Biztos, ami biztos. Crin Antonescu liberális elnök bejelentette (és a *Cronica Română* megírja): a párt tagjainak a politikai választmány megtiltotta, hogy külön, személy szerint tárgyaljanak a kormánnyal, a kormánypártokkal a költségvetésről. Magyarán nem szabad nekik alkuba bocsátaniuk szavazataikat egy ilyen „alapvető politikai jelentőségű kérdésben az ország számára”. Tán nem lett gyanakvó?

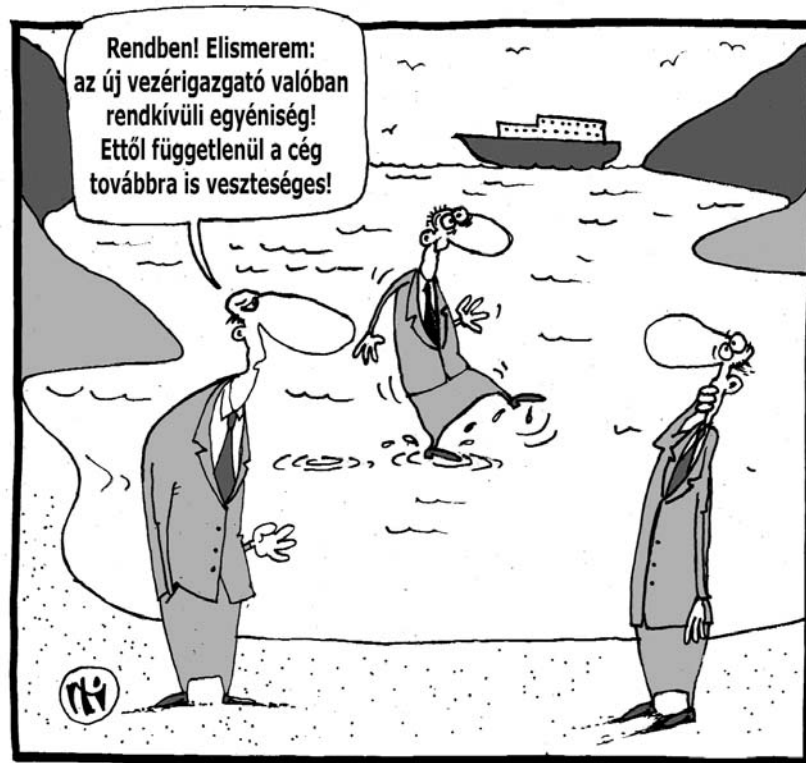
CZC magasztalója. Érzékenyebb lapok megírják, vádló levél érkezett a közszolgálati televízióhoz és az Országos Audiovizuális Tanácshoz Ion Cristoiu ellen, legiónárius-ügyben. Most már a tévé egyik legjobb kulturális műsora az Eugenia Vodă vezette. Ion Cristoiut nyilván a sajtó ügyében tekintette szakmai nagyságnak a disztíngvált kérdező hölgy; azt a Cristoiut, aki újságíróként Nae Ionescut, a két világháború közötti híres szélsőjobboldali „gondolkodót” tekintti mesterének. (Amiben nincs semmi meglepő, hiszen a mély nemzeti érzelmekre fogékony rögeszmések egytől egyig a misztikus nacionalizmusnál kötnek ki.) Cristoiu viszont kedvően nyilatkozott a legionarista vezérről, Corneliu Zelea Codreanuról is – amit pedig a sok áldozata nevében főleg egyes zsidó túlélők rossznéven vettek – teljesen jogosan, véleményünk szerint. Le a gőzös szélsőséges nacionalistákkal és az antiszemitákkal, újságírói vagy más szakértelműktől függetlenül!

A nap álhíre. Magyar honanyak egy csoportja javasolni készül, hogy ezután Romániában minden törvény esetében lehessen két változat közül választani.

Minden napra egy mondat

„A sportolás azoknak való, akik nem elég intelligensek a heveréshez.” *Vavyan Fable*

Kényszerpálya

Horváth István

Nem hamisítás...

SZELLEMLIDÉZÉS

Az irattári osztály legnagyobb részlege - sokkal nagyobb, mint amelyikben Winston dolgozott - csak olyan alkalmazottakból állt, akiknek az volt a dolguk, hogy bevonják és összegyűjtsek azokat a könyv- és újságpéldányokat, valamint egyéb dokumentumokat, amelyeket hatályon kívül helyeztek és megsemmisítésre ítélték. A *Times* egy-egy számát - a politikai vonalvezetés változása vagy Nagy Testvér rosszul sikerült jóslatai miatt - akár tucatszor is újraírták, s mégis az eredeti keltezés volt rajta; egyetlen olyan példány sem maradt belőle, amely ellentmondhatott volna az újraírt példánynak. A könyveket is újra meg újra bevonták, átírták, s megint kiadták anélkül, hogy utaltak volna rá, hogy valamilyen változtatás történt. Még azok az írott utasítások, amelyeket Winston kapott s végrehajtásuk után mindig megsemmisített, sem állították soha, hogy hamisítani kell, ilyesmit még beléjük magyarázni sem lehetett; mindig csak tévedésekre, elírásokra, nyomdahiábákra vagy téves idézésekre hivatkoztak, amelyeket a pontosság érdekében kell helyesbíteni. De hisz csakugyan szó sincs hamisításról, gondolta Winston, miközben a Bőség-minisztérium számadatait igazította helyre. Pusztán az egyik képtelenséget helyettesítik a másikkal. Annak az anyagnak a legnagyobb része, amellyel foglalkoznia kellett, semmilyen összefüggésben sem volt a valósággal, még olyan összefüggésfelében sem, amelyet egy hazugság jelent. Az eredeti statisztikák éppúgy a fantázia szüleményei voltak, mint a helyreigazítottak.

George Orwell: 1984, Fordította: Sziogyártó László

Önbecsülés

Kétnyelvű útjelző táblákat avattak a napokban Szalontán. A város polgármestere szerint nem-hogy nincs gond, amiért magyarul is megjelölték merre kell menni Temesvár vagy Nagyvárad felé, de az útügyi hatóságok megköszönték kezdeményezésüket. Más. Mint az ÚMSZ is beszámolt róla: Csíkszereda önkormányzata március 15-ét munkaszüneti nappá nyilvánítja. Ráduly Róbert polgármester véleményét, miszerint hatályos román törvények erre lehetőséget adnak, Ladányi prefektus csak megerősítette. S még egy példa. A nyáron a szatmárnémeti múzeumban kétnyelvű kiállítás nyílt gróf Széchenyi István életéről és munkásságáról. Voltak, akik kételkedtek, hogy lehet-e a „legnagyobb magyart” a román közönség elé is vinni. Az intézmény román igazgatójának megnyitója frappáns választ adott erre, majd Ilyés Gyula polgármester is, aki szerint: „Ma már nem annyira az a gond, hogy ezt vagy azt nem szabad, inkább az, hogy legyen, aki megcsinálja!” Igen, legyen, aki megcsinálja vagy legalább kezdeményezzen! S ez nem elsősorban bátorság, mint inkább kellő tájékozottság, jogismeret, önbecsülés és persze akarat kérdése. Márpedig ha valami törvényes és előnyünkre válik, minket segít, akkor legyen elég szándék és akarat bennünk, hogy a törvényt a gyakorlatban is érvényesítsük! Még akkor is, ha ennek nem mindenki örül, ha betart a híres román bürokrácia vagy az a bizonyos nyelvi türelmetlenség.

Persze az egyenlőség törvényes háttere még mesze nem teljes, de az is igaz, hogy a jog bizonyos területeken többet biztosít, mint amennyivel a gyakorlatban élünk. Elsősorban a nyelvhasználatban. Tapasztalataim szerint bár a legalább húsz százalékban magyarok lakta településeken a közigazgatási törvény a közhivatalokban is engedi anyanyelvünk használatát (szóban és írásban!), sok esetben éppen azok nem élnek vele, akik az RMDSZ-t legjobban szidják, jóllehet éppen az érdekvédelmünk lobbizta ezt ki a parlamentben. Említett személyek számára a magyarul való megnyilatkozás főleg a magyar himnusz énekléséből és a magyar zászló lengetéséből áll.

De az RMDSZ helyi képviselői sem szorgalmazták mindenütt a kapott jog érvényesítését, ezért is kevés még mindig a kétnyelvű felirat Nagybanától Temesvárig, Zilahtól Enyedig.

Másrészt értelmiségünk példamutatása sem egyértelmű. Leírni is bosszantó: Szatmárnémetiben (de nem csak itt) vannak olyan magyar képzőművészek, akik csak román nyelvű plakáton hirdetik kiállításukat. Innen is üzenem: ne várjanak, nem megyek az ünnepélyes megnyitóra!

Sike Lajos

Mikulásjárás

Az évnek ebben a szakában mind eszembe jut egy réges-régi história, még a gyermekkoromból, amelynek különös időszerűségét a közelmúltnak egyedülálló eseménye adja. Ülök a magánorvosi rendelő várójában, szokásomhoz híven olvasom a magammal hozott napilapot. Várakozás közben magamnak való vagyok, nem szeretek ilyenkor beszélgetni, nem vagyok kíváncsi mások nyavalyáira sem, elég nekem a magam baja. Újabb érkező csönget, félszemüvegemmel odapillantva mormolom, hogy jóestét, rögvest folytatom is a betűfalást. Valami mégis arra készlet, hogy az imént betoppant, idősödő őszes-szakállas úr tekintetét keressem (no persze, én is idősödöm, én is őszes-szakállas vagyok). „Zoli?” - kérdezi az úr, s abban a pillanatban nem is gondolokom már a viszonzásválaszon: „Fercsi?” Egy futó kézfógnánál, hogyvagy-hogyvagnál hosszabban a repülőteri tranzitban már legalább fél évszázada nem találkoztunk, egykoron egy osztályba jártunk az elemiben, és testi-

Gyulay Zoltán

lelki jóbarátok voltunk, aztán valahogy elmaradtunk, de az orvosi vizsgálat után egy teázóban ott vesszük föl a beszélgetés fonálát, ahol ötven esztendeje elhagytuk. És elmesélem neki gyermekkorunkból a bennem élő, máig foglalkoztató történetet. Mikulásvárás közben édesapámnak éveken át volt szokása, hogy hirtelen a fejéhez kapott: „elfogyott itthon a vaj, sebaj, leugrom érte”, s míg én szépen felöltözve tovább vártam, ő elment a boltba. Pontosabban úgy tett, mert a konyhában édesanyám beöltöztette a piros krepp-papírból összetűzött köntösbe, azzal becsöngetett, hogy érdemem szerint elváltottatott hangon megdorgájon vagy megdicsérjen. Aztán elköszönt, majd kisvártatva visszatért a vajjal (ezt soha nem felejtette el), én pedig sajnálkoztam, hogy miért épp most kellett vásárolnia. Közben azonban történt valami más, mondjuk így: közjáték. A lebontásra ítélt sarki Zöldfa-vendéglő teraszán Mikulás-estet rendezett az alatta lévő élelmiszerbolt, persze, édesanyámmal egy este mi is kilá-

togattunk. Furcsa érzés fogott el, amikor az öreg elé tolokodtam: a piros köntösű-sapkájú, hófehér szakállú alak ugyanolyan szemüveget viselt, mint az apám, hangja is egészen rá emlékeztetett, s amikor reszketeg kezével előhúzott egy cédulát, nem ol-vasta föl, a kezembé nyomta, mondván: el-homályosodott a szeme, segítsék. És a cédulán - csodák csodája - az én nevem állt. (A boltban a szülők előre befizethettek egy-egy ajándécsomagot a gyerekeik részére.) Hihetetlen volt számomra az egész. Néztem a kezét,

A piros köntösű-sapkájú, hófehér szakállú alak ugyanolyan szemüveget viselt, mint az apám, hangja is egészen rá emlékeztetett.

hátha föl ismerem - édesapámnak a második világháborúban egy repesztől csonkolódott a jobbja -, de kesztyűt viselt. Máig nem tudom bizonyossággal, ő volt-e, már nincs, akitől megkérdeszem, de a gyanú változatlanul él bennem. Egy év múlva mégis összeraktam a mozaikdarabkákat, és édesanyámnak előadtam a teóriámat az otthoni Mikulás-látogatással, valamint a vajvásárlással kapcsolatban. Készültem is a nagy „leleplezésre”. Annál nagyobb volt az elképedésem, amikor nem

fogyott el a vaj, és egyszer csak csöngettek. Ott állt a Mikulás. Már kétgyermekes családapa voltam, amikor édesanyám elárulta a főtítkot: Fercsi papája jött, náluk pedig - „cserébe” - az én édesapám öltözött be. „Azt tudtam, hogy Zoltán bácsi volt nálunk Mikulás, de hogy az én papám nálatok, azt soha” - képedt el Fercsi, megörülvén a történetnek. Persze, „beöltözés” nekem is jutott osztályrészül: midőn a fiaim kicsik voltak, Mikulás képében én is rendszeresen meglátogattam őket. De a szerepben - mondhatni - hamar megbuktam: a kisebbik fiam, még óvodás, kétkedni kezdett. „Érdekes” - szólt egyszer -, „a Mikulásnak egészen olyan hangja volt, mint édesapának.” Pedig igyekeztem mélyen beszélni, dörmögni nagy fehér vattaszakállamba. A helyzetet vakmerő nyugalommal az édesanyám mentette meg: „Tudod, a Mikulások mindig édesapahangon beszélnek.” Két és fél hetes kisunokám még csak hunyorog, fényeket lát és árnyékokat, nem láthatta piros sapkámat sem, amikor megkapta tőlem élete első csokoládé Mikulását. No de jövőre! Jelentem, már tanulok barátságosan dörmögni...

Röviden

Összefognak Erdély kastélyaiért

Kelemen Hunor miniszter és kabinetje is bekapcsolódik abba a ma induló, Kastély Erdélyben nevet viselő projektbe, amelyet a PONT Csoport azért kezdeményez, hogy szerves és folyamatos együttműködés alakuljon ki azon ágazatok szakértői között, amelyeknek a kastélyok és kúriák fejlesztésében szerepük lehet (turizmus, gazdaság, közösségfejlesztés, épített örökség, stb.). A projekt keretében *Kastélyok és kúriák potenciális szerepe Erdély és a Partium fejlesztésében* címmel kerekasztal-beszélgetésre kerül sor az Iskola Alapítvány kolozsvári székhelyén (Șoimului 24/A) ma 12 órai kezdettel. A szervezők szívesen látnak szakértőket, de laikus érdeklődőket is.

Szilágyi Júlia könyvbemutatója

Szilágyi Júlia *Jegyzetek az akváriumról* című esszégyűjteményét (Korunk – Komp-Press, Kolozsvár, 2010) mutatja be Tamás Gáspár Miklós Kolozsváron, december 10-én, szombaton 17 órakor a Gaudeamus Könyvesboltban (Szentegyház / I. Maniu u. 3.). Az est házigazdája Balázs Imre József.

„A humor költője”

Kolozsváron olvasott fel Varró Dániel, a Szívdezzert szerzője

Zsigmond Júlia

„Olyan költő, akit igazán csak azok érthetnek meg, akik szeretnek játszani, nevetni és bújócskázni a szavak között” – mutatta be Varró Dániel budapesti költőt, műfordítót, a Korunk Akadémia-est meghívottját Balázs Imre József. A *Korunk* főszerkesztője azt is elmondta: Varró Dániel már első kötetével felhívta magára a figyelmet: a *Bögre azúr* című versgyűjtemény könnyedsége, pajkos játéka, egyedi humora újat hozott, elnyerte tetszését mind a szakmának, mind az olvasóknak. Ugyanígy a következő, szerelmes verseket tartalmazó *Szívdezzert* című kötet is, mely a költő szavaival élve „kacérkodás a komolykodással”, de amelyből szintén nem hiányzik a tréfás kedv, a bohócorrú, szappanbuborékos játékoskodás. Mindennek burkában ugyanakkor felfedezhető az élet „mázsás” kérdéseivel való szembenézés is. „Mintha az a tudás rejtőzne betűi mögött, hogy a lét fűszere, a világ mentőöve a humor, közben pedig az olvasó azt is megérti: minden viccnek fele való” –

A felolvasást és beszélgetést követően a költő régebbi és újabb könyveit dedikálta

A szerző felvétele

világított rá a varrói költészet sajátosságára Balázs Imre József.

Legtöbbször a *Túl a Maszathegyen* című verses mesekötet szerzőjeként ismerik. A kötet sikerét növelte az is, hogy színpadi változat is készült belőle Presser Gábor zenéjével, amelyet több színház is műsorra tűzött, így a kolozsvári is játszott,

Keresztes Attila rendezésében. Hétfőn újabb bemutatóhoz érkezik a zenés darab, a Pesti Színházban Néder Panni állítja színpadra. Kolozsváron korábbi munkái mellett a legújabb kötetéből is felolvasott, mely a legkisebbeknek szól, *Akinek a lába hatos* címmel. Varró Dániel elmondta, hogy ezt a könyvét nagyon konkrét ta-

paszlatok ihlették, mint hogy alig egy éve apuka lett, és saját kisfiát próbálja sokszor megnyugtatni vagy éppen megnevettetni szerzeményeivel. A házigazda Balázs Imre József kérdésére kifejtette, mindig a normálistól eltérő dolgok késztetik versírásra: „a szerelem, az évszakok változása és a nátha” – mondta. ◀

Márta István az új igazgató?

Hírösszefoglaló

Budapest önkormányzatának december 15-i közgyűlésén dől el, hogy Márta István, az Új Színház igazgatója lesz-e a Budapesti Fesztiválközpont Nonprofit Kft. ügyvezetője, amely a Budapesti Tavasz Fesztivált szervezi. A fesztiválközpont vezetésére Tarlós István főpolgármester kérte fel Márta Istvánt, az előterjesztést Csomós Miklós kultúráért felelős főpolgármester-helyettes jegyzi. Amint a közgyűlési előterjesztések között olvasható, Kolosi Tamásné Zimányi Zsófia jelenlegi igazgató december 31-ével lemond a tisztségéről, a 2011-es Budapesti Tavasz Fesztivált azonban még lebonyolítja és együtt dolgozik utódjával, hogy az átadás zökkenőmentes legyen. Az előterjesztés kitér arra, hogy a Kft. ügyvezetője tekintetében a törvény nem ír elő pályázati kötelezettséget, így Márta István megbízási szerződéssel nevezhető ki a Budapesti Fesztiválközpont igazgatójává. A javaslatban az is szerepel, hogy mivel egy természetesen személy legfeljebb egy köztulajdonban álló gazdasági társaság tisztségviselőjeként kaphat javadalmazást, Márta, a fesztiválközpont vezetéséért nem részesülne díjazásban. ◀

HIRDETÉS

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013

Két ország, egy cél, közös siker!

HURO/1001

A 2007-2013-as időszak 4. pályázati felhívása a magyar-román határtérségben

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és a romániai Regionális Fejlesztési és Turisztikai Minisztérium pályázatot hirdet a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében.

Milyen tevékenységekre kapható támogatás?

A támogatott tevékenységek köre igen széles. A határon átnyúló közlekedés fejlesztését célzó tervek elkészítése és a hírközlés fejlesztése mellett lehetőség van természetvédelmi, valamint az üzleti együttműködést elősegítő projektekkel is pályázni. Támogathatók a közös kutatások és a K+F tevékenységekben érintett szektorok közötti együttműködések, akár csak az oktatási, munkaerő-piaci és egészségügyi/veszélyelhárításban részt vevő intézmények közötti kooperáció felélénkítése.

Kik pályázhatnak?

A jogosult pályázók köre ezúttal is azokat a közcélú tevékenységet folytató non-profit szervezeteket öleli fel (állami intézmények, helyi közigazgatási szervezetek, civil szervezetek, kereskedelmi kamarák), akik a határtérségben tevékenykednek és a határ túlsó oldalán levő szervezetekkel együtt egy közös, határon átnyúló jelentőségű projektet kívánnak megvalósítani. A projektpartnernek között legalább egy magyarországi és egy romániai partnernek kell lennie a jogosult támogatási területről.

Mennyi támogatás áll rendelkezésre?

A pályázati felhívás keretében 20 724 106 euró vissza nem térítendő közösségi forrás áll rendelkezésre. A projektek az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Magyar Köztársaság és Románia társfinanszírozásával valósulhatnak meg.

Hasznos tudnivalók:

A pályázati felhívás ismertetése céljából a Közös Technikai Titkárság és a nagyváradi Információs Pont 2011. januárjában információs napokat szervez a magyar-román határtérségben. Az eseményekkel kapcsolatos részletek a későbbiekben lesznek elérhetőek honlapunkon.

Hogyan lehet jelentkezni?

A pályázatokat a program Közös Technikai Titkárságához kell benyújtani, kizárólag postai úton vagy futárszolgálatlaltal (VÁTI Nonprofit Kft., 1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32). A benyújtás határideje 2011. március 1. A határidőn túl beérkezett pályázatokat érvénytelennek tekintjük.

A felhíváshoz kapcsolódó pályázati dokumentáció, a pályázatok beadásával kapcsolatos tudnivalók és további, részletes információk a www.huro-cbc.eu honlapon találhatóak.

SIKERES PÁLYÁZÁST KÍVÁNUNK!

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

MINISTRY OF REGIONAL
DEVELOPMENT AND TOURISM

Szótár

Mesterek vidám tragédiája

Láng Orsolya

Alexandru Dabija darabja a *Szentivánéji álom* mise-en-abyme szindarabjához (a mesteremberek tragikomédiájához) négyféle kontextust kínál. Dabija ismeri a szatírban rejlő lehetőségeket, a karikatúrát pedig sem fegyverként, sem a rokonszeny vállveregetéseként nem fél használni. Mind a négy jelenetben ráismerhetünk a román média és színház divatozó jelenségeire, azokra a konvenciókra, amelyek nem egészen lokálisak, de a helyi hagyományba való (olykor teljességgel tájidegen) beépítésük tünetértékű.

A diszlet két bódé (ha úgy tetszik, határörbódé), máskor vidéki ház, valahol a periferián. Közöttük egy hálófalú torony, plafonig feltöltve székekkel. Ez az objektum hol a bokor szerepét tölti be, hol menedékkül szolgál az aljában meghúzódónak. Markáns és érdekes diszlet, de a nézőkkel töltött húsdarálón kívül egyéb asszociációm nincs az értelmét illetően.

Az első változatot csak nők adják elő, olyanok, mint a párkák: feketébe öltözöten sűrűnek-forognak, egymással versengenek a szerepekért, aztán ki-ki megbékélve a magáival, elkápráztatják a homoszexuális jelrendszerrel felruházott királyi párt. Ez tehát a nemek

színháza, a voyeurista attitűd megjelenítése: a férfi néz, a nő szórakoztat. Csak hogy ezek a nagyszerű „cucoaná”-k itt kétségkívül „dominálják” nézőiket.

Előadásukat egy színészosztály vezető tanára törli meg, azt ordítva: „Mi nem azért jöttünk, hogy szórakoztassunk!” Ettől kezdve minden (egymásnak sokszor homlokegyenest ellentmondó) utasítása erre az ars poeticára utal vissza: a művészetnek nem hivatása tekintettel lenni a nézőjére, a színésznek mégis fel kell adnia emberi méltóságát a szerep oltárán. A tanár karaktere a „trendi maradi”, öltözékével és beszédstílusával egy letűnt kor stílusjegyeit hordja magán, de szemléletével megpróbál az újabbnál újabb paradigmák irányába fordulni.

Aki a második jelenetben még flipperes villogású román show-műsorvezető volt, mostanra zöld színű ruhában, pörge kalapban hepiciáskodó magyarrá nőtte ki magát. A liternyit köpő fajtából, fenenyagy indulattal. Három elnyűtt ingű moldvával próbálja megértetni ma-

gát, mert egy kukkot sem tud románul. Ez a három alak egy vidéki kultúrház színjátszó körének oszlopos tagja lehet, mindenesetre mintha időn és téren kívül élénének. A magyar hiába szeretne, nem tud harcolni velük, engedik, hogy eljuttassa *Pyramust*. Thisbe nélkül kell meghalnia, a társulat (a szakma egyértelmű képviselője híján mondjunk inkább alakulatot) csak egy lyukas falat tud kiállítani.

A shakespeare-i elképzelés konkrét megjelenítéseként az utolsó jelenetet a bukaresti Odeon Színház díszletmunkásai adják elő. Tagbaszakadt, lomha emberek, munkaruhában. Esetlenül állnak meg a rivaldafényben, nem érzik otthon magukat a kulisszákban. De hibátlanul szavalják el szövegüket, némelyikük még játszik is, hol mértékkel, hol ripacszkodva. De nem ez a lényeg: a nagy derűtlenség közepette valami belénk költözik, elhatalmasodik rajtunk. Ezek az emberek vásárra vitték a bőrüket, hogy mi szórakozhassunk. És tették mindezt a színházért, a színházukért. ◀

Pyramus & Thisbe 4 you

A *Pyramus & Thisbe 4 you* Shakespeare Szentivánéji álom című drámája alapján készült. Az előadást a Bukaresti Odeon Színház mutatta be a kolozsvári Interferenciák 2010 fesztiválon, Alexandru Dabija rendezésében.

Kis kórházak, nagy csőd szélén

Munkatársainktól

Országsszerte gondot okoz a speciális intézmények és a kiskórházak fenntartása. A nagyváradi tüdőgondozó kórház és a pszichiátria megszüntetéséről kormányhatározat rendelkezik: a két intézmény ezentúl a Dr. Gavril Curteanu Városi Kórház osztályaként fog működni. A kórházösszevonásra, illetve megszüntetésre a hatóságok szerint azért volt szükség, mert így jelentősen csökkenthetik az önkormányzat költségeit.

Csőd és sértettség

A Kovászna megyei Baróton még az átszervezésig sem jutottak el az illetékesek: megszűnés fenyegeti az intézményt. Tegnap a kórház vonzáskörzetébe tartozó települések polgármesterei egyeztettek a stratégiai lehetőségekről, de nem jutottak konszenzusra. Tamás Sándor, a Kovászna Megyei Tanács elnöke – aki részt vett a polgármesterek tanácskozásán – lapunknak elmondta: összegyűltek a térség polgármesterei, a kórház vezetőtanácsa és szakszervezete, de nem hozhattak döntést, mert az ügy kulcsfigurája, Nagy István baróti polgármester „sértődött leánykáként” vi-

selkedett. Tamás szerint az ülésre beviharzott polgármester indulatos beszédet tartott, és kiderült, hogy álláspontja ellentétes mindenki máséval, majd elviharzott anélkül, hogy lehetőséget adott volna a vitára. Azt üzentte, hogy pártgyűlésen nem kíván részt venni. A Kovászna Megyei Tanács elnöke szerint abban akartak megállapodni, hogy az erdővidéki önkormányzatok létrehozhatnak egy Közösségfejlesztő Egyesületet, amelynek célja a baróti kórház fenntartása és támogatása pénzzel és más javakkal. Úgy véli, ez az egyetlen lehetőség arra, hogy a környező települések legálisan pénzt adhassanak egy másik település birtokában lévő intézménynek. Elképzelések szerint a települések a tőlük származó betegek árnya alapján fizettek volna, ezt ugyanis könnyű nyomon követni. Tamás Sándor szerint azonban ezt az elképzelést a kórház gazdája, azaz a baróti önkormányzat nélkül nem tudják megvalósítani, de Nagy István polgármester ezt a projektet is akadályozza, ahogyan tette azt a megyei hulladékgyűjtési projekttel, a Borvizek útjával, a csatornázás és az iskolai campus esetében is. Tamás Sándor ugyanakkor kifejtette, hogy a baróti polgármes-

Veszekedésbe fulladt a baróti kórház jövőjéről szóló egyeztetés Kovászna megyében

Fotó: archív

ter macacssága miatt vesztett el a kórház 800 ezer lejt, amit az Egészségügyi Minisztérium adott az épület manzárdosítására és felszerelésére.

Süllyed a hajó

Nagy István visszautasította a vádakat, és emlékeztetett Cseke Attila miniszter korábbi sajtónyilatkozatára, amely szerint „a polgármesteri hivataloknak, vagy a megyei tanácsoknak, melyek átveszik a kórházakat, nem kell költenük egy lejt sem ezek átvételé-

vel. Az egészségügyi intézményeknek gazdasági autonómiájuk van, és a finanszírozásuk továbbra is az állami biztosítóházzal kötött szolgáltatási szerződések által történik.” A polgármester kifejtette: nem tartja versenyképesnek a baróti kórházat, hiszen az nem tud megélni az egészségügyi biztosítótól származó pénzből, jövedelme 90 százalékát fizetésekre költi, annak ellenére, hogy mindössze 6 orvost foglalkoztat. A polgármester szerint nincs olyan törvény, amely kötelezné a kistré-
gió

polgármestereit, hogy pénzzel segítsék a bajba jutott kórházat. Bejelentette: lemondott tisztségéből Ágoston László baróti kórházigazgató is, aki gyakorlatilag elmenekült a süllyedő hajóról, hatalmas adósságot hagyva hátra, és nagy valószínűséggel ő lesz a Kovászna Megyei Közegészségügyi Igazgatóság következő vezetője. Nagy István szerint egyaránt hiányzik a felelősségvállalás a kórházigazgatóból, az egészségügyi miniszterből, de a helyi politikusokból is, hiszen őt hibáztatják azokért

a problémákért, amelyeket ők okoztak.

Sietve szanaláltak

Hargita megyében most egyetlen kórházat sem zárnak be vagy szerveznek át, igaz, már hónapokkal ezelőtt „letudták” az intézmények felszámolását. Tar Gyöngyvér, a Hargita Megyei Közegészségügyi Igazgatóság vezetője lapunk kérésére elmondta: jelenleg négy vegyes- és egy szakkórháza van a megyének, azokat az egységeket, amelyek egy adott kórház külső egységeként működtek, például Gyimesfelsőlokon, vagy Balánbányán, már májusban szanaláltak. Az átszervezést azért nem tartja járható útnak, mert úgy véli, az egészségügyi intézmények bölcsődévé való átalakítása nem oldaná meg a problémát. „Az átalakítható kórházak nagyon rossz állapotban vannak, óriási beruházásra van szükség ahhoz, hogy használhatóvá váljanak. Ráadásul a legtöbb esetben krónikus kórházak épülnének át bölcsődékké. Ezekben az épületekben hónapokig életben maradnak a kórokozók, semmiképpen sem alkalmasak csecsemők ellátására” – figyelmeztetett a közegészségügyi igazgatóság vezetője. ◀

HIRDETÉS

Leo Kessler:

A HÁBORÚ KUTYÁI

10 RÉSZES SOROZAT DÍSZDOBOZBAN

- A Farkasfalka
  - Vér és jég
  - Véres hegy
  - Halálfejesek
  - Végső küldetés
  - A háború szajhái
  - A Halál Sólymai
  - Mészárszék
  - Az Asszaszinok völgye
  - Kitérés
- Sztálingrádból

HOGYAN JUT EL ÖNHÖZ A SOROZAT?

KEDVEZMÉNNYEL

Egy összegben 312 Ron helyett 251 Ron-ért. A postaköltség a Kiadót terheli.

HÁROM RÉSZLETBEN

312 Ron helyett 270 Ron-ért. A postaköltség a Kiadót terheli.

KÖTETENKÉNT

16 Ron + postaköltség áron, kivéve az első kötetet, mely bevezető ára 8 Ron

HUNGALIBRI SRL – M-Ciuc str. Patinoarului 16/A/1

Tel./fax: 0266371139, 0723668843, 0735563113 • E-mail: hungalibri@clicknet.ro

Szabaduljon meg a magas törlesztőrészletek nyomásától!

4,99%

4,99%
fix kamat
az első évre
0,1%
havi kezelési költség
0
folyósítási díj

Hogyan? Csoportosítsa hiteleit az OTP Banknál és csökkentse havi törlesztőrészletét!

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- 3 havi EURIBOR + 4,09% az első évi fix kamat után;
- ingyenes OTPdirekt szolgáltatás 2011 február végéig;
- 3 hónap türelmi idő a fix kamatos első évet követően.

* Hadd szemléltessük egy példával a hitelösszeg alakulását: 40.000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén 357 hónapos futamidő és 6,37% tényleges éves kamat mellett a teljes kifizetett összeg 85.794,- euró. Az ajánlat 2010. október 1. és december 31. között érvényes.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Megbízunk egymásban

euró alapú lakásvásárlási hitelek

SZOMBAT
2010. december 11.

A nap filmjei

m1, 22.00

Állítsátok meg Terézanyut!

Kéki Kata, a szerencse lánya. Csinos, vonzó nő, bár ahol megjelenik, mozdulnak rá a férfiak. Van szerető édesanyja, szerezetre vágyó öcsse és - hozzá testvérként ragaszkodó - három barátja. Van megbízható barátja is, Marci, aki már alig várja, hogy vőlegénnyé, férjé, sőt családapává léptessék elő. Minden készen áll a sikeres élethez, amely azonban egyre késik.

TV2, 22.35

Pillangó-hatás

A pillangó-effektus elmélet szerint, ha egy pillangó megbententi a szárnyát Pekingben, az akár tornádót is gerjeszthet Amerikában. Világunkban minden mindennel összefügg, minden cselekedetünk alapján változtathatja meg a jövőt. Még elképzelni is rémes, hogy mi lenne, ha valaki képes lenne a múltunkat megváltoztatni - ez kiszámíthatatlan következményekkel járna jelenünkre nézve.

m2, 23.45

Az utolsó adás

A minnesotai kisváros színházából több mint harminc éve hétről hétre élőben közvetítik a WLT rádió szórakoztató műsorát. Ám az esős szombat esti előadás más, mint a többi, ugyanis ez az utolsó. A rádiócsatornát az épülettel együtt felvásárolta egy cég. A műsor házigazdája és állandó énekese, G.K. számára ez is csak olyan este, mint a többi, a show-nak folytatódnia kell.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétvégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!

Híradás, Telefonszínház, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Tézerő

14.00 Híradás, Aranyszalagár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Ötörai tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Körhinta, Zenenegyed

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Falfirka

17.00 Láthatár

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Élő egyház (ism.)

8.20 Arcélek

8.35 Pirkadat (sor.)

8.50 Hol volt, hol nem volt...

9.05 Cimborá

9.35 Mirabella Mama házimozi

9.45 Antje

9.55 F?zés? Gyerekjáték!

10.05 A vadon fogságában (kan. f.)

11.40 Az állatok világa

12.05 Az egyházi művészet kincsei

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.30 EtnoKlub

14.45 Daktari (sor.)

15.40 A gyógyító növények világa

16.10 Kisenciklopédia

16.20 Kézjegy

16.55 Balatoni utazás

17.25 Talpalatnyi zöld

17.55 Pannonia 3 keréken

18.30 Kirakat

19.00 Híradó

19.30 Mese

20.00 "A zene az kell"

20.30 2x2 néha 5 (magyar vígj.)

22.00 Dunasport

22.20 Lélek Boulevard

22.50 Az erőszak (amerikai western)

0.25 Dögölj meg, drága Mona! (amerikai krimi)

2.05 Híradó (ism.)

m1

6.50 Ma Reggel

9.00 Híradó

9.05 Sport hírek

9.10 Európa

Magyarországon

9.35 Marci

10.00 A kis királylány

10.20 A bűvös körhinta

10.45 Amika (belga sor.)

11.10 Sarah Jane kalandjai (angol sor.)

11.35 Sötét jóslat (sor.)

12.05 Motorvizió

12.30 Sztársáv

14.00 Delta

14.30 Egészség ABC

15.00 Kincskereső

15.30 Pécsi keringő

16.00 Barangolások öt kontinensen

16.30 Biszku és a többiek

17.55 Hogy volt?!

19.25 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)

20.30 Híradó este

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat Luxor

Ötöslottó és Joker sorsolása

22.00 Állítsátok meg Terézanyut!

(magyar vígj., 2004)

0.15 Hírek

0.20 Sport hírek

0.30 Dob+Basszus Live

1.25 Magyar pop

2.25 Magyar bulizenék

m2

6.50 Ma Reggel

8.55 Hogy volt?!

10.40 Körzeti magazin

11.30 MI ÉRT?

12.15 Arborétumok, gyűjteményes kertek

12.35 "Kodály után, száz évvel"

13.02 Natúra

13.25 Homokzene mesék

13.40 Kézfogás

14.05 Orbán Balázs nyomában

14.55 Bordal

15.25 80 kert nyomában a Föld körül

16.25 Zene az életem

17.25 Úri házak titkai (francia sor.)

18.15 T.I.R.

(olasz-magyar sor.)

19.15 Nem csak a 20 éveseké a világ

20.05 Karácsonyi kalendárium

20.10 Esti mese: Süni és barátai, A nagy ho-ho-ho-horgász

20.30 Bestseller

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.30 Asszisztensek (am. vígj. sor.)

21.55 Beugró

22.45 Illényi Katika-koncert

23.45 Az utolsó adás (am. zenés vígj., 2006)

1.30 Feloldozás (angol thriller)

RTL KLUB

7.30 Top Shop

8.00 Kölyökklub

Benne: Okostojások, Björn mackó kalandjai, Rupert maci, Kengyelfutó

gyalogkukukk

11.00 A fantasztikus négyes

11.30 Asztro Show

12.25 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia

- Autómagazin

13.45 Tatabánya-FTC férfi kézilabda bajnoki mérkőzés

15.35 Tengeri őrző

(olasz krimisor.)

16.35 Édes, drága titkaink (am. sor.)

17.30 Merlin kalandjai (angol sor.)

18.30 Glee

- Sztárok leszünk! (am. vígj. sor.)

19.30 RTL Klub Híradó

20.00 Fókusz Plusz

20.30 X-Faktor (élő)

Utána. RTL-hírek

23.05 ValóVilág (élő)

0.05 Viasztestek (auszt.-am. thriller, 2005)

2.15 Egy call girl titkos naplója (angol sor.)

2.40 Fókusz Plusz

TV2 TV 2

7.00 Látlelet a Földről

7.25 Tv2 matiné

Gyermekmesék, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó

11.00 414-es küldetés

11.30 Kath és Kim (am.-auszt. vígj. sor.)

11.40 414-es küldetés

12.00 Bajnokok Ligája magazin

12.30 Két Testőr

- Életmódmagazin

13.00 Babavilág

13.30 Sliders (am. sor.)

14.30 Az Ügynökség (kan.-am. sor.)

15.30 Shark - Törvényszéki ragadozó (am. krimisor.)

17.30 Duval és Moretti (krimisor.)

18.35 Luxusdoki (am. vígj. sor.)

19.30 Tények Hírműsor

20.05 Magellán

20.35 Magánürügy (am. romantikus vígj., 2004)

22.35 Pillangó-hatás (am. thriller, 2004)

Közben: Kenósorsolás

0.55 A megtorló (am.-német akcióf., 2004)

2.50 EZO.TV

Jósok, látók, médiumok!

3.45 Kalandjárt (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó

8.30 Soroló

9.05 Befutó

9.30 BBC Reporters

10.05 Felfedező

10.30 Arcok a liftben

11.05 Különkiadás

13.00 Déli híradó

13.30 Hungarorama

14.05 BBC Click

14.30 Negyedik

15.05 Garázs - Ahonnan az autózás indul!

15.30 BBC Hard Talk (ism.)

16.05 ?sök tere (ism.)

16.30 Paletta (ism.)

17.05 Értéktelenség más-ként (ism.)

17.30 Európai híradó (ism.)

18.00 Híradó

18.30 Célpont (ism.)

Oknyomozó riportműsor

19.05 Sziluett

20.00 Híradó

20.30 Riasztás (ism.)

A rendkívüli események műsorra

21.05 Civil kaszinó (ism.)

Hűsbavagó kérdések, civil válaszok

22.00 Híradó 21

22.30 BBC Hard Talk (ism.)

23.05 Arcok a liftben (ism.)

23.30 BBC Híradó

0.05 Vetítő (ism.)

TVR 1 TVR1

7.00 Disney Klub

8.00 Jelek

8.30 Noé bárkája

9.00 Babamágia

9.30 Hannah Montana (am. sor.)

10.00 Tuning Románia

11.00 UEFA Magazin

11.30 Nappalok és éjszakai

12.00 Vizor monden (ism.)

12.30 Pro Patria

13.00 Határok nélkül

14.00 Hírek, időjárásjelentés

14.20 Életre szóló utazó

16.40 Csak Románia!

16.45 Egyszer az életben

18.40 TeleEnciclopedia

19.40 Sport

20.00 Hírek, időjárásjelentés

20.40 A nap témája

21.10 Nostalgikus évek - Mircea Radu műsora

22.15 Ovidiu Rom kampány

22.25 Nostalgikus évek - 2. rész

23.30 Profeszionisták

0.30 XXY (argentín-francia-spanyol filmdráma, 2007)

2.00 Életre szóló utazó (ism.)

2.30 Határok nélkül (ism.)

3.20 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

3.55 A nap témája

TVR 2 TVR2

7.00 Balkáni szokások (ism.)

8.00 Miért ABC

9.00 Figyelem gyerekek!

9.35 Szabad a szembejövő sáv

10.30 Opera prima

11.00 Közelről a világ

11.30 Ég és föld között

12.00 A románok kincsei

12.35 Biznisz óra

13.35 Figyelem, énekelünk!

15.10 Az ellopott gyermek (francia-olasz filmdráma, 2000)

16.55 Csak Románia!

17.00 Hírek, időjárásjelentés

17.30 A világ városai

18.00 Kaland és természet

18.30 Divat

19.00 Győztesek

19.15 Csak Románia!

19.20 Kézilabda Európa Bajnokság, női

19.40 Románia-Szerbia kézilabda mérkőzés

21.20 Kézilabda Európa Bajnokság, stúdió

21.40 Szuper élettrónikai eszközök

22.00 Hírek

23.00 Gitárok ideje

0.00 Mile High (sor.)

0.55 Csak Románia!

1.30 Az ellopott gyermek (ism.)

PRO TV PRO TV

6.00 Happy Hour

- szórakoztató műsor (isméltés)

7.00 Híradó, Sport

7.00 Pro Tv hírek

10.00 Mi történik doktor úr? (isméltés)

10.30 A kutya rúgja meg: Európa-bajnokság (amerikai családi film, 2004)

12.30 Pro Motor

- autós magazin (ism.)

13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés

13.05 A pletykafészek (amerikai filmsorozat)

14.00 Legend of the Seeker (amerikai akció sorozat)

15.00 Csodacsuka (am. családi vígj., 2002)

17.00 Az időgép (am. sci-fi kalandfilm, 2002)

19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés

20.30 A Reszkessetek betörők! 2. (amerikai vígjáték, 1992)

23.00 „A román álom”, K1 finálé

VASÁRNPAP

2010. december 12.

A nap filmjei

RTL Klub, 21.00

Charlie angyalai 2.: Teljes gázzal

A szexi angyalok visszatérnek, hogy megküzdjenek a gonosz exangyallal. Az érzéki és angyali szépségű lányok és segítőtársuk, Bosley feladata, hogy visszaszerezzék a gyűrűket, amikben a nemzeti tanúvédelmi program résztvevőinek adatai találhatóak. Beletaposnak a gázba és indul a fergeteges iram, ami senkit nem kímél. Reszketsetek gonoszok, újra itt vannak az angyalok.

TV2, 21.05

Valami Amerika

Tamás bátyját, Ákost - a menő építési vállalkozót - és öccsét, Andrást - a világban helyet keres művészlelket - hívja segítségül. Az a tervük, hogy elszorakoztatják az európai ügyeit intéző amerikai producort, hogy megnyerjék Tamás filmjéhez, mint tőkéstársat. Alex, amíg lehet, titkolja származását és azt igéri, beszáll a produkcióba a filmhez szükséges pénz felével.

DUNA TV, 0.50

Inland Empire

Nikki Grace egykor Hollywood fényes csillaga volt, mára nem több lecsúszott sztárnál. Most mégis megcsillan számára a remény, hogy pályafutása újra felfelé ívelhet. Megkapta az áhított filmszerződést, melytől sorsa jobbra fordulását reméli. De lehet, hogy lázálom mindez? Az még hagyján, hogy egy régi lengyel film újrafeldolgozásáról van szó, a gond az, hogy elátkozott produkcióként emlegetik.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon, Erdélyben - faluműsor: Sófalva, Beszterce megye
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Műsorismertetés
14.05 Dalposta
15.40 Vidékről vidékre
16.25 Körhinta, Zenenegyed
17.15 Egyházi műsor, református
17.58 Műsorismertetés

DUNA TV

7.40 Cimborá (ism.)
8.05 Marsupilami
8.30 Tintin kalandjai
9.50 Csavargó kutya (am. kalandf.)
11.20 Lyukasóra
12.10 Kaland-Zoo a Kifutók mögött
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Csellengők
14.30 Ópiumkeringő (magyar játékt., 1943)
15.40 Dunáról fúj a szél
16.05 A világ konyhái
16.35 Színek és fények
17.20 Törzsasztal
18.05 Mese
A kanárimadártoll-fa
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.25 Kikötő - Extra
21.05 Háború és béke (szovjet történelmi dráma)
22.40 A Chopin-év ünnepi záróhangversenye
0.00 Dunasport
0.15 Divathét
0.50 Inland Empire (francia-lengyel-am. misztikus film, 2006)
3.55 Híradó (ism.)
4.20 Heti Hírmondó (ism.)

TVR 1

6.15 Románia himnusa
6.20 Teleshopping
7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A falu élete - kulturális magazin
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 „Az élet szép” Fesztivál
15.00 A család sztárja
16.00 Népi hagyaték
17.10 Danutz SRL, első rész
18.00 Jocker, Loto 5/40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
18.40 Danutz SRL, második rész
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Rablás fényes nappal (angol krimi, 2008)
22.55 100%-ban garantált
23.55 Minden hétre egy könyv
0.10 Nosztalgikus évek - Mircea Radu műsora (ism.)
2.20 Csak Románia!
2.25 Ahogy elő van írva (ism.)
3.15 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

8.40 Flipper legújabb kalandjai
9.40 X-Men Animat-e
10.30 Gigamad
11.00 A szépség és a szörny (sorozat)
12.05 Trendközömbes (ism.)
12.35 Amerika csillagai
13.30 A Nagy Ő
14.45 Avanti! (am. vígj.)
17.50 Túl az Óperencián (amerikai film)
17.00 Várásapu (angol filmdráma)
21.00 Lehetetlen küldetés
22.00 A főnök (sorozat)
22.55 Stephen King: Halálsoron (amerikai thriller)

m1

6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.05 Sporthírek
9.10 Főtér
10.05 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 Útmutató
11.05 Katolikus válaszok
11.30 Cigány pasztoráció
11.45 A sokszínű vallás
11.55 Református magazin
12.20 Református ifjúsági műsor
12.30 Látogatóban Gryllus Vilmosnál
13.01 Hírek
13.10 Telesport - Sport 7
14.05 Celtic Thunder (ír zenés f.)
15.00 Hogy volt!?
16.40 Zegzugos történetek
17.10 Körhinta
17.40 Segítség, örököltem! (magyar rom. vígj., 1937)
18.55 Panoráma
19.25 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 A társulat
22.55 Aranymetszés
23.50 Hírek
23.55 Sporthírek
0.05 Sporthírek
0.05 Szülőföldemen Illyés Gyula
1.30 Remekművek

TVR 2

7.00 Gitárok ideje
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 Az én költségvetésem (ism.)
13.00 Top cut
13.30 IT zon@ (ism.)
14.00 Főzünk megint egyszerűen!
14.30 Atlasz
15.10 Vőlegény nyúlcipliben (amerikai-angol filmdráma, 2001)
16.50 Csak Románia!
17.00 Hírek
17.30 UEFA Champions League Magazin
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Apóciók a pácban (angol vígjáték, 1990)
21.50 Győztesek
22.00 Hírek
23.00 Pet Shop Boys a BBC-nél
0.00 La commanderie (francia filmsorozat)
0.55 Csak Románia! (ism.)
1.00 Top cut (ism.)
1.30 Apóciók a pácban (angol vígjáték, 1990) (ism.)

SPORT.RO

7.30 Pro Motor
8.00 Hírek
10.30 Ploiesti-i harcok
11.10 Külön kiadás
13.00 Hírek
14.00 Box-Buster: Wladimir Klitschko - Dereck Chisora
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.00 Mitica ligája (live)
20.00 Gigászok harca
21.00 Sport.ro Hírek (live)
22.00 Mitica ligája
0.00 Ultimate Fighting Championship

m2

6.50 Ma Reggel
8.55 Mesék
10.16 Derek, a fenegyerek (sor.)
10.40 Svédcsavar (sor.)
11.20 Én táncolnék veled
11.30 Booky híres lesz (kan. f. dráma)
13.15 Katolikus krónika
13.40 Útmutató
14.05 Katolikus válaszok
14.30 Cigány pasztoráció
14.55 Református magazin
15.20 Református ifjúsági műsor
15.30 Látogatóban Gryllus Vilmosnál
15.45 Ars Hungarica
16.10 Arcok és városok
16.45 A kölcsönkapott Föld
17.15 Elit gimi (olasz sor.)
18.05 Abigél (3. rész)
19.15 Pillér
20.05 Esti mese
20.15 Kérem a következőt!
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.30 Nem csak a 20 éveseké a világ
22.25 A sivatag oroszlánja (am.-libiai f.)
23.55 A neretvai csata (jug.-ol.-NSZK f. dráma)
1.30 Telesport (ism.)

PRO TV

5.30 Mi történik doktor úr? (ism.)
6.00 Legend of the Seeker (amerikai akció sorozat) (ism.)
7.00 ProTv hírek, sport
10.00 20 év után
11.00 Az időgép (am. sci-fi kalandfilm, 2002) (ism.)
13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
13.30 Apropos TV - szórakoztató műsor
14.30 Madagas Karácsony (amerikai animációs film, 2009)
15.15 Reszketsetek betörők! 2. (amerikai vígjáték, 1992) (ism.)
18.00 Románia szerettek - kulturális magazin
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 Karácsonyi rémálom (német-kanadai-amerikai thriller, 2008)
0.45 Apropos TV (ismétlés)
1.45 Pro Motor (ismétlés)

ACASĂ

8.15 A tiltott gyümölcs (sorozat)
9.45 Rosalinda vásárlás
11.15 Otthoni receptek
12.30 Tengernyi szenvedély (sorozat)
13.30 Marina (sorozat)
15.30 Clase 406 (mex. sorozat)
16.30 Rosalinda (mexikói sorozat)
17.30 Mesés hölgyek
18.30 Nemzetközi Tánc bajnokság
20.30 Mint-a-kép (am. romantikus vígjáték, 1997)
22.30 Meséljünk
23.30 Hét bűn (braz. sor.)
0.30 Clase 406 (mex. sor.)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Okostojások, Björn mackó kalandjai, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkakukk
11.05 Trendmánia
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Havazin
13.40 Így készült - Zimmer Feri 2.
14.05 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)
14.35 Robin Hood (angol kaland sor.)
14.45 Doktor dison (am. sor.)
16.25 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: 17.05 Hatoslot-tó-sorsolás
17.25 Bunyó karácsonyig (olasz-német-am. vígj., 1994)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág (2010) (élő)
21.00 Charlie angyalai 2.: Teljes gázzal (am. akció-vígj., 2003)
23.10 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.30 Ments meg! (amerikai sorozat)
1.30 Portré (ism.)

ANTENA 1

4.45 Bölcsek kövére 2 - A Klump család (amerikai vígjáték, 2000) (ism.)
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
9.00 A kis hercegnő (am. vígj., 1939)
11.00 Szerelmes hangjegyek (am. családi vígj., 2006)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 Vad nárcisz (román sorozat)
14.15 Szépség és a szörnyeteg (am. rajzf., 1991)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 Benny Hill (angol vígjáték sorozat)
17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 Égszakadás (amerikai akciófilm, 2007)
22.00 SuperBingo Metropolis - versenyshow
1.30 Played (angol krimi, 2006)
3.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (ism.)
3.45 Égszakadás (amerikai akcióf.) (ismétlés)

FILM+

8.05 X-kölykök (amerikai vígjáték)
10.00 Televíziós vásárlás
12.55 A sárkányölök legendája (amerikai kalandfilm)
14.30 Piedone Afrikában (olasz-NSZK vígjáték)
16.40 Kaena - A prófécia (animációs film)
18.20 Padlógáz 2. (német akció-vígjáték)
20.00 Poseidon (amerikai katasztrófa film)
21.45 Ocean's Eleven - Tripla vagy semmi (am.-auszt.-vígjáték)
23.55 A harc mestere (am. thriller)

TV2 TV 2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
11.15 Nagy Vagy!
12.10 Stahl konyhája
12.40 Kalandjártat
13.10 Borkultusz (magyar kult. mag.)
13.40 Sliders (am. sor.)
14.40 Monk - Flúgos nyomozó (amerikai krimisor.)
15.45 Tequila és Bonetti legújabb kalandjai (olasz akció sor.)
16.45 Sheena, a dzsungel királynője (amerikai kaland sor.)
17.45 Fészkes fenevadak (am.-angol vígj., 1997)
19.30 Tények
20.00 Napló
Mérlegen a valóság
21.05 Valami Amerika (magyar vígj., 2001)
23.25 Frizbi - Hajdú Péterrel (talk show)
0.25 The Cleaner - A Független (amerikai sorozat)
Közben: Kenósorsolás
1.20 Alfred Hitchcock: Téboly (angol-am. thriller)
3.10 EZO.TV Jósok, látók, médiumok!

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 A híres Ron Burgundy legendája (amerikai vígjáték, 2004) (ism.)
9.30 Ház, építés, design - szórakoztató műsor
10.00 Teleshopping
10.30 Nyakamban az egész világ
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Mondenii (Világiak) (ism.)
12.30 Mestersége önkéntes (reality show)
13.00 Farmer feleséget keresek (reality show)
15.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 Viceversa (reality show)
23.00 Pókerklub - reality show
0.00 Médium - Veszedelmes erő (am.-német akcióthriller, 2003)
2.00 Hírek (ism.)

KANAL D

8.30 Robbanás (román akció film)
10.45 Légy az enyém! - reality show
12.30 Hírek
13.30 Vacanta Mare
14.30 A sátor
15.30 Ezel (török sorozat)
17.15 Szemek az árnyékban
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.30 D-Parazzi
20.30 Apja lánya - reality show
22.30 Sétahajó (amerikai-angol-Lux. f.)
0.30 Tiltott vágyak (erotikus film)
1.45 Apja lánya - reality show (ismétlés)

HÍR TV

8.00 Híradó
Friss napi információk
8.30 Soroló
9.05 Iskolapélda (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
17.05 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értékmentés másként (ism.)
23.05 Vetítő
23.06 A Hortobágy örökös pásztorja
0.05 Kontraszt

DISCOVERY

6.10 Állítólag... - Kalózok 2
7.00 Hogyan csinálják? Erdőtűzek/kipufogógáz/űrállomás
8.00 Harc az elemekkel
9.00 A túlélés törvényei - Kimberley, Ausztrália
10.00 Amcsi motorok - Firebike 2
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Csúcsmotorok - Suzuki
13.00 Autókereskedők
14.00 Hogyan működnek a gépek?
15.00 X-Machines - A szupergépek
16.00 Állítólag... - Mondások
17.00 A túlélés törvényei
18.00 Vad-házasság
19.00 Mit nekem egy monstrum!
20.00 Trükkös tesók - Mini Ripsaw
21.00 Halálos fogás - Káin és Ábel
22.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad
23.00 Csendes szörnyetegek - Öngyilkos merénylők
0.00 A világ legkövérebb embere házassodik
1.00 Chris Ryan bemutatja: Rendőrségi elit alakulatok

ETV

7.30 Kultúrcepp
8.00 Híradó (ism.)
8.30 Hítélet (ism.)
9.00 Híradó (ism.)
9.30 Többszemközt ism.
10.00 Híradó (ism.)
10.30 Népzene
16.00 Többszemközt különkiadás (ismétlés)
17.30 Kultúrcepp (ismétlés)
18.00 Piacter ismétlés
18.30 Híradó
19.00 Többszemközt (ism.)
19.30 Híradó
20.00 Hítélet (ism.)
20.30 Híradó
21.00 Piacter (ism.)
21.30 Híradó
22.00 Kultúrcepp (ism.)
22.30 Híradó

HÉTFŐ
2010. december 13.

A nap filmjei

TV2, 12.35
Ne folytassa, felség!

Amikor egy végzetes baleset folytán elpusztul a királyi család minden tagja, a kimerítő családfakutatás eredményeként előkerül egy távoli örökös, Ralph Jones. A jó természetű, földön járó Las Vegas-i bázongorista Ralph rövidesen leckéket kap királyi viselkedésből és jómodorból. Oktatója Willingham, a királyi magántitkár. S bár Ralph viselkedése rendkívüli módon elbűvöli az embereket.

PRO TV, 20.30
Jackie, a szépfüü

Ezúttal Jackie Chan barátunk megtört női szívet ment. A rosszfüü lábait pedig megszokott modorában gáncsolja! Ah Bu, egy csinos tajvani lány romantikus üzenetet talál a tengerparton egy palackba zárva. Hongkongba utazik, hogy megtalálja álmai lovagját. Sajnos valami félreértés történt, ugyanis Albert meleg fiatalember. Jackie, egy milliomos agglény bankár vigasztalja a kiábrándult lányt.

VIASAT3, 22.30
Ponyvaregény - Pulp Fiction

Adott két idősödő, szabad szájú, tökösz, szimpatikus gengszter, Vincent és Jules, akik igyekeznek főnöküknek visszazserni egy aktatásukat. Ehhez persze meg kell ölniük pár embert, de ez az egyszerű bérgyilkosokkal gyakran megcsik Jules a rá célzott golyókat csodával határos módon elkerüli, s ezt jelnek tekintvén úgy dönt, felhagy eddigi életével.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor
13.05 Zenés üzenetek
14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedóra
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapok igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
9.50 Dakitari (amerikai sor.)
10.40 Magyar elsők
11.00 Család-barát
11.55 Ízörzők
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.15 Kikötő - Friss
15.25 Adventi Kalendárium
15.30 Indonéziai utazások (ism.)
16.00 Kézművek
16.15 Magyar történelmi arcképcsarnok
16.50 Utcai étkezdek Ázsiában
17.45 Heuréka! Megtaláltam!
18.15 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Derrick (német krimisorozat)
21.00 Híradó
21.15 Közbeszéd
21.40 Zsárfalu (dok. f.)
22.55 Sport
23.00 Váltó
23.15 Sportaréna
23.55 Cigányok (dok. f.)
0.50 Bogányi Gergely zongorázik
1.10 Beavatás (ism.)
1.20 Kikötő - Friss (ism.)
1.40 Híradó (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
10.00 Danutz SRL (ism.)
11.00 Nagy emberek a TVR-ben
11.15 Danutz SRL (ism.)
12.15 Nappalok és éjszakai (ism.)
12.45 A palota legendái: Jumong herceg (dél-koreai sor.)
13.50 Eurovision
14.00 Hírek
14.45 A Delta emberei
14.50 Csak Románia!
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika
17.00 Mond mi fáj
17.30 A hölgy papucs
18.00 Hírek
18.30 A palota legendái: Jumong herceg (dél-koreai sor.)
19.35 Csak Románia!
19.40 Sport
20.00 Hírek
20.40 A nap témája
21.10 Prim plán
22.00 Eurovision
22.15 Grey anatómiája (am. sor.)
23.10 Szentanúk (francia filmdráma, 2007)
1.00 Éjszakai beszélgetések (ism.)
2.00 Csak Románia! (ism.)
2.05 Találkozunk a TVR-ben (ism.)

VIASAT 3

8.05 Gyilkos sorok
9.00 Egy kórház magánélete (sorozat)
10.10 Tuti gim (sorozat)
11.05 Avanti! (am. vígj., 1972)
14.10 Monk (sorozat)
16.05 CSI (ism.)
17.00 A médium (sorozat)
18.00 Feleségcsere
19.00 Jóbarátok (sorozat)
19.25 Egy kapcsolat szabályai (sorozat)
19.55 A dadus (sorozat)
21.00 Jóbarátok (sorozat)
21.30 CSI (sorozat)
22.30 Ponyvaregény - Pulp Fiction (am. krimi)

m1

6.50 Ma Reggel
Közéleti műsor
Benne: Híradó, sporthírek
10.00 Aranymetszés (ism.)
10.55 Nappali
11.55 Parlamenti Napló
13.01 Híradó délben
13.18 Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar sor.)
14.35 Roma Magazin
15.05 Domovina
15.35 Átjáró
16.05 Szülőföldjeim
16.55 Pann-unikum
17.30 Híradó
17.41 Körzeti híradó
17.55 Teadélután
18.30 A Silla királyság ékköve (dél-koreai sorozat)
19.35 India - Álmodj utján (brazil-indiai sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sporthírek
21.05 Kékfény
22.05 Az Este
22.35 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
23.25 Szeretők (angol drámasorozat)
0.20 Pécsi keringő (ism.)
0.45 Prizma
1.00 Hírek
1.05 Sporthírek
1.15 Telesport (ism.)
- Motorsport

TVR 2

5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
6.15 Teleshopping
7.00 Wild Card (amerikai dráma sorozat)
8.10 DP 2 tonomat
10.10 Völegény nyúlcipőben (amerikai-angol filmdráma, 2001) (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 A farm (ism.)
13.30 Teleshopping
14.30 Együtt Európába
15.30 A románok kincsei
16.00 Wild Card (am. dráma sorozat)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Vallomások
18.30 A törvény ereje - talk show
19.00 Biznisz óra
20.00 Az oroszánok arénája - reality show
21.00 Hubble és tovább
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Heuréka (amerikai kaland sorozat)
23.55 Csak Románia!
0.10 Visszajátszás
1.30 Vallomások (ism.)
2.30 Közelről a világ (ism.)
3.00 Tonomat DP 2 (ism.)

SPORT.RO

7.00 Hírek
10.00 Pontos sportidő
12.00 Sport.ro Hírek (live)
13.10 Pontos sportidő
14.10 Külön kiadás
15.00 Sport.ro Hírek
16.00 Komolyan (live)
17.00 Pontos sportidő (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.05 Információk (live)
21.00 Sport.ro Hírek (live)
21.30 Trentino BetClick - Remat Zaláu férfi röplabda mérkőzés (live)
23.00 K1 World GP 2010

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Slovenski Utrinki
10.25 Együtt
10.55 Körzeti magazin
11.45 Híres magyar könyvtárak
12.30 Most a Buday!
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Nekem ne lenne hazám?
17.45 Bűvölet (olasz sorozat)
18.10 Magyar rock
19.05 Átjáró
19.35 Esti mese
20.00 "Életcélok - hitvallások"
20.05 Therese nővér.com (francia sorozat)
21.00 Híradó este
21.25 Sporthírek
21.30 Dublini doktorok (ír sorozat)
22.25 Stingers (ausztrál krimisorozat)
23.10 Záróra
0.00 India - Álmodj utján (brazil-indiai sor.)
0.50 A Silla királyság ékköve (dél-kor. sor.)
1.55 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
2.40 Fehér névjegykártya (lengyel sor.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek
9.55 Könyvbemutató
10.00 Pro Motor (ism.)
10.45 Mi történik doktor Úr?
11.30 Madagas Karácsony (amerikai animációs film)
12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sor.)
13.00 Pro Tv hírek, sport
13.30 Nevsz csak! (am. vígj. sor.)
14.00 Románia szeretlek!
15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Jackie, a szépfüü (amerikai-hongkongi-kínai akció-vígjáték, 1999)
22.15 Az örökség (román sor.)
23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
0.00 Dexter (amerikai sorozat) (isméltés)
1.00 Jackie, a szépfüü (isméltés)

ACASĂ

9.45 Rosalinda (sorozat)
11.15 Elátkozott paradicsom (sorozat)
12.30 Mese hölgyek (isméltés)
13.30 Teleshopping
14.00 Marina (sorozat)
15.15 Clase 406 (sorozat)
16.30 Rosalinda (sorozat)
17.30 Igaz történetek
18.30 Tengeri szenvedély (sorozat)
19.30 Tiltott gyümölcs (sorozat)
20.30 Szerelm és becsület (sorozat)
21.30 Analia másik arca (sorozat)
22.30 Éjszakai történetek

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Plusz Magazin (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
7.55 Reggeli magazinműsor
10.05 Te vagy az élet (argentin sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 Asztró Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.20 112 - Életmentők (német akció sor.)
16.20 Mindörökké szerelem (mexikói sorozat)
17.20 A szerelem rabjai (argentin sorozat)
18.20 Vacsoracsata Gasztreality
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 ValóVilág (2010) (élő)
21.10 Fókusz
21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
22.20 Dr. Csont (am. krimisor.)
23.15 ValóVilág (2010) (élő)
23.45 Showder Klub Vidám show-műsor Utána. RTL-hírek
0.50 Poker After Dark 2009
1.50 Reflektor - Sztármagazin

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval
11.15 Columbo: Az ingyenc gyilkos (amerikai krimi, 1978)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 bgFATLdy (amerikai thriller, 2008)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.30 Mutassalak be a szüleimnek! - reality show
22.00 Vad nárcisz (román dráma sorozat)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.45 Bűnös show - Dan capatos szórakoztató műsora
1.00 Jackie Chan: Ikerhatás 2. (hongkongi akció-vígjáték, 2004)
2.45 Híradó, Sport (ism.)
3.45 Közvetlen hozzáférés (ism.)

FILM+

8.05 A Beach Boys - Amerika zenekara (dok. film)
10.00 Televíziós vásárlás
13.05 A Midsomer gyilkosságok (sorozat)
14.55 Manipulált emlékek (kanadai thriller)
16.35 A szellemváros rejtélye (am. thriller)
18.20 Ocean's Eleven - Tripla vagy semmi (amerikai-ausztrál vígjáték)
20.30 Sárkánygyilk (amerikai film)
22.10 Szörnyek szigete (amerikai horror)
23.55 Az exkommandós 2. (am. f.)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Televízó
11.30 Teleshop
12.35 Ne folytassa, felség! (amerikai vígj., 1991)
14.25 Kvízió
15.50 Megamánia (ism.)
16.25 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
17.30 Marina (mex.-am. sor.)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 A 40 milliós játszma
21.10 Aktív - A TV2 magazinja
21.45 Jóban Rosszban (magyar sorozat)
22.20 NCIS (amerikai krimisorozat)
23.20 Gyilkos számok (amerikai krimisor.)
Közben. Kenőrsorolás
0.10 Aktív
0.25 Megamánia
0.55 Elit egység (kan. akció sor.)
1.50 Tények Este
2.20 EZO.TV Jósok, látók, médiumok!
3.15 Pillangó-hatás 2 (amerikai sci-fi, 2006)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (reality show)
7.00 Kandikamera
7.30 Specialisták
8.20 Sport Florentinaval
8.30 Teleshopping
9.15 Atlantisz (francia-olasz kalandfilm, 1992)
11.30 Az öt csillagos otthon
12.30 Teleshopping
13.15 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Médium - Veszedelmes erő (am.-német akcióthriller, 2003)
16.00 A cseresznye a tortán (reality show)
17.00 Lököttek (román vígjáték sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Aki tud az nyer - versenyshow
20.30 Farmer feleséget keresek (reality show)
22.15 Lököttek (román vígjáték sor.)
23.00 Mondenii Show
23.30 Vadnyugati Casanova (olasz-spanyol-francia western-vígjáték, 1972)
1.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

KANAL D

8.00 Árulás a családban (sorozat)
10.00 Menyet anyának 5
12.30 Kanal-D Hírek
13.15 Légy az enyém
15.00 Teleshopping
15.15 1001 éjszaka (sorozat)
16.45 Célpontban
18.45 A nap híre
19.00 Kanal-D Hírek
20.00 Menyet anyának 5
20.30 Apja lánya - reality show
21.30 Ezel (török sorozat)
23.00 Múlberi rémálom (kanadai filmdráma, 2008)
1.00 Indiszkrécio (erotikus film)

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásában
12.05 Arcok a liftben (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul!
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
Belpolitikai összefoglaló
16.05 Péntek (ism.)
Mondatvadászat
17.05 Célpont (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá - Vitáműsor újságírókkal
23.05 Ösök tere
23.30 Pálya
0.05 BBC World Híradó
0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB
8.00 Újjáépítők
9.00 Halálos fogás - Vihar False Pass-nél
10.00 Piszkos munkák - Bójatisztítók
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - Mercedes - Amg motor
13.00 A túlélés törvényei
Európai Alpok
14.00 Állítólag... - Kutyaügyek
15.00 Piszkos munkák - Áfonyatermesztő
16.00 Hogyan készült?
17.00 Halálos fogás - Ha befagy a pokol
18.00 Amcsi motorok - Sorozatgyártás
19.00 A túlélés törvényei
- Costa Rica-i esőerdő
20.00 Állítólag... - Nyilgépfegyver
21.00 Hogyan készült?
21.30 Piszkos munkák (reality show)
22.30 Juliana új arca
23.30 A túlélés törvényei - Moab sivatag
0.30 Töréspont - Busz
1.30 Ross Kemp Afganisztánban
2.30 Végzetes másodpercek
3.00 Állítólag...

ETV

7.00 Napraforgó
9.00 Kultúrcepp (ism.)
10.00 Délutáni Híradó
16.15 Kultúrcepp (ism.)
16.35 Kárpát Expressz
17.00 Átjáró
17.30 Délutáni Híradó
17.40 Reggeli terrefere (ism.)
17.55 Zene
18.30 Híradó
19.00 Piac-tér
19.30 Híradó
20.00 Mester József. A kusztora művészei, dokf.
20.45 Zene
21.00 Piac-tér (ism.)
21.30 Híradó
22.00 Átjáró (ism.)
22.30 Híradó

December 10., péntek

Az év 50. hete és 344. napja, hátravan 21 nap

Ma a **Juditok** és a **Loretta** ünnepelnek.

A Judit női név héber eredetű. Jelentése: Judeából való nő, zsidó nő.

A Loretta Laura olasz női név kicsinyítőképzős alakja.

Holnap **Árpád** napja lesz. Vasárnap a **Gabriellák** és **Johannák** ünnepelnek.

Hétfőn **Luca** és **Otilia** napja lesz.

Évfordulók

- 1520-ban Luther Márton nyilvánosan elégeti Wittenbergben a kiközösítéséről szóló pápai rendeletet.
- 1901-ben először adják át a Nobel-díjat.
- 1948-ban az ENSZ közgyűlésén elfogadták az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát.
- 1896-ban ezen a napon hunyt el Alfred Nobel svéd kémikus, mérnök, feltaláló, a Nobel-díj megalapítója.

Szombat, december 11.

Ez a nap az UNICEF születésnapja.

- 1865-ben Budapesten fel-

avatják a Magyar Tudományos Akadémia épületét.

Vasárnap, december 12.

- 1476-ban Aragóniai Beatrixot Magyar királynévá koronázzák.

Vicc

– Az én kisfiam rendkívüli gyerek, tele van eredeti ötletekkel, igaz, tanárúr?

– Ó igen, különösen ami a helyesírást illeti.

Recept

Raffaello házilag

Hozzávalók: 10 dkg vaj, 20 dkg kókuszreszelék, 25 dkg tejszó, 20 dkg porcukor, 1 dl víz, a golyók közepébe héj nélküli mandulaszemek; a bevonáshoz kb. 5-10 dkg kókuszreszelék.

Elkészítés: A vizet a cukorral, vajjal és a tejszóval összefőzzük. Amikor egynemű krémet kapunk, belekeverjük a keverék, kis diónyi golyókat formázunk belőle, mind-egyiknek a közepébe 1-1 szem mandulát teszünk. A golyókat kókuszreszelékbe forgatjuk.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat
Napos idő lesz, de nyugaton délután már erősen megnövekszik a felhőzet, hózápor is lehet.

Vasárnap
Általában borult lesz az ég, több helyen várható havazás, hózápor.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	2°C	-6°C
Brassó	-3°C	-11°C
Bukarest	4°C	-5°C
Csiksztereda	-3°C	-11°C
Kolozsvár	-1°C	-8°C
Marosvásárhely	-1°C	-9°C
Nagyvárád	2°C	-7°C
Szatmárnémeti	1°C	-7°C
Temesvár	2°C	-7°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A felhőátvonulások mellett szóróványosan számíthatunk hózáporra, havazásra. Az északnyugati szél erős, helyenként viharos lesz.

Disznóvágás

Horváth István

A hatos lottó nyerőszámai:
25, 32, 48, 31, 47, 39.

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!**

Ha 2010. december 20-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink hához mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárád és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postál) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltsd ki:

Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.

Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési árak 2011-re:

1 hónap: 15 RON

3 hónap: 38 RON

6 hónap: 75 RON

12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON **HELYETT**

2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információkért forduljon

Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

**	SÜRÖ CU-KORDLOT	KEREK LE-VELŐ NÖVÉNY	A KLARI-NÉT RD-KONA	ZENEI MŰFAJ	**	ADENIN (RÖV.)	CSÓKO-LÓDZIK (ARGÓ)	RETESZ AJTÓN	HOST VOLT GYÁRTVA
MEGÁL-LÁS, SZÜNET					BORFAJTA SZINTÉN NEHEZEN ÉL				
ZSÁKJEL-ZŐ LEHET					RELSŐ SZERV RENDŐR				
EGYFÉLE CSUPOR									ZSIDÓ VALLÁSI MŰ
HUNGÁRIAI				NÉMET SÜTŐ PARÁZSLÓ				A TÁRGY RAGJA	VILÁGÍ-TŐTÉST
ELŐKE-LŐSÉG			NEVELŐ-INTÉZET HÖSSZ-MÉRTEK						
MEGKÖ-VETEL									
**	TÖRÉS GÖMB BELSEJE!						MIILI-MÉTER LAVÓR RÉSZEI!		
FÖLDTÖR-TENETI PERIÓDUS						AZ EGYIK SZÜLŐ FALI VÉGE!			
MAJOM-HANG				CSÚSZIK A FÖLD					

MÉDIAPARTNEREINK

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Nem kíméli magát, szinte ég a keze alatt a munka. Az elért eredményéért többen irigylük. Az este meghitt hangulatban telik.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

A mai nap folyamán az anyagiak dominálnak. Munkahelyén rendkívül produktív. Délutánra beütemezhet egy vásárlókirókat.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Ne hagyja magát letargiába sodródni. A kirakatok csillognak az ünnepi készülődés jegyében.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

A sok munka miatt ideges hangulatban van. Ez fölösleges vitákhoz vezethet. Szerencsére a hét végére engedékenyebbé válik.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Kedvesének érzelmei nem annyira mélyek, mint amennyire szeretné. Van esély arra, hogy az ügy egyre laposabbá válik.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Lendületesen valósítja meg ötleteit, de az a veszély fenyegeti, hogy elkapkod valamit. Ne legyen türelmetlen a beosztottai-val.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Ha hajlandó egy nem túl kellemes főnök kedvére tenni, anyagi előmenetel vár Önre. A dolgot csak az nehezíti, hogy Ön ezt az embert nem tartja nagyra.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Ne gondoljon arra, hogy mit hozhat a jövő hét, örüljön a közeli hétvégének. Jó híreket kaphat a családjáról.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Itt az ideje, hogy lépéseket tegyen a karácsony előtti bevásárlási pánik megelőzésére. Ne bizon semmit a véletlenre.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

A Merkúr hátráló mozgásba kezd, ami segítséget nyújt ahhoz, hogy a beszéd alkalmával szépen, érthetően szóljunk.

VIZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

A Vízöntőben a Hold. Csodás meglepetésben részesül, amit Ön nagyra értékel, és boldogan viszonozza is.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Rengeteg munkája van, ami miatt kissé feszült. Ennek kimutatását nem engedheti meg magának. Szánjon időt a ruhatára felfrissítésére is.

Lapunk megjelenését támogatja a

Alapította az RMDSZ

Tempesta Monte Carlóban

Rali

Turós-Jakab László

Háromszáz jelentkező, de csak százan indulhatnak a 2011-es, jubileumi Monte Carlo-ralin, s Marco Tempestini startja ezért sem mindennapi fegyvertény. A kolozsvári Napoca Rally Academy olasz származású pilótája nem ismeretlen a kontinentális mezőnyben, hiszen 2009-ben és idén is Kelt Európa-kupát nyert.

A maga 337,06 km-nyi speciáljával a Francia Alpokot bejáró, összesen 1341,75 km-es össztávból a Monte Carlo-i rali világbajnokság egyik legnehezebb futama, amely 2011-ben lesz százéves. 1911-ben a francia Henri Rugier, tavaly pedig a finn Mikko Hirvonen diadalmaszkodott, s a két mérőföldkő közötti 76 kiírásból egyet román versenyző nyert, Petre Cristea, még 1936-ban.

Marco Tempestini, vagy közismert becenevén Tempesta, tudatában van annak, hogy a befutás vagy legalább a Col de Turini, éjszakai leintés is már nagy eredmény lenne. Tempesta és navigáto-

ra, Dorin Pulpea a Transilvania Motorsport által előkészített Peugeot 207 S2000-et „lovagol meg” az Alpok jégcsapdákkal teli útjain. „Kész vagyok eleget tenni a nagy kihívásnak, s biztos vagyok benne, hogy nagy örömet lelek majd a vezetésemben” fogalmaz Tempesta.

A téli időjárás az Alpokban szeszélyes, s gyakran hátrózta meg a Monte Carlo-rali végkimenetelét. A terepselemlé most is nagy fontosságú, a rali sajátosságainak mihamarabbi felismerése pedig döntően nyomhat a latban.

A 2011. évi Monte Carlo-ralit január 18. és 22. között zajlik, s az Intercontinental Rally Challenge (IRC) első futamának is számít. A média minden eddigénél figyelmesebben kívánja követni az eseményeket, az Eurosport például a 12 speciál élő közvetítésével szándékozik eljutni 59 európai ország 121 millió nézőjéhez. Tavaly, Madeirában, Tempesta már beleszólt ugyan az IRC-versenyek ízébe, de állítja, hogy egy Monte Carlo-ralin való indulás élménye semmiivel sem hasonlítható össze. ◀

A kolozsvári olasz pilóta, Marco Tempestini az IRC-ben bizonyítana

CFR-búcsú a BL-től

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

Szerdán este legördült a függöny a labdarúgó-Bajnokok Ligája E, F, G és H jelű csoportjában is. Amint azt sejteni lehetett, a CFR 1907 nem tudta legyőzni az AS Rómát (1–1), így a kolozsváriak elbúcsúztak a további küzdelmekről.

Az olaszok a 21. percben szereztek vezetést Borriello révén, s aztán pragmatikus játékkal őrizték azt. A „vasutasok” sokat veszélyeztettek, de Traoré, Bjelanovics, Bastos és Culio rendre kihagyta helyzetét, csakúgy, mint a másik oldalon Borriello és Totti. A CFR 1907-nek mégis sikerült döntetlenre mentenie az évad utolsó mérkőzését, a 88. percben Lacina Traoré jól helyezett fejjel győzte le az addig remeklő Lobonjót, 1–1. A gól után az elefántcsontparti csatár háromszor is fityiszt mutatott a közönség azon részének, amely rendre kifütyülte korábbi ügyetlenkedéseit. Az obszcén produkciót William Collum skót játékezőt is sárga lappal honorálta.

Miután Münchenben a Bayern semmi esélyt nem hagyott az FC Bázelnak (3-0, Ribéry 35., 50. és Timoscscuk 37. góljaival), az E csoportból a német bajnok (15) és az AS Róma (10) jutott tovább, a 6 pontos svájci alakulat pedig az Európa-ligában folytathatja.

AZ F csoportban a szlovák MSK Zilina és a Szpartak Moszkva találkozója rendbontás miatt félbe-

Gólt fejt és fityiszt mutatott. Lacina Traoré botrányosan búcsúzott Kolozsvártól

Fotó: Mediafax

szakadt, és csak 20 perc késséssel folytatódott. Végül a vendégek nyertek 2-1-re, a gólokat Alex (54.) és Ibson (61.), illetve Majtan (48.) szerezte. Az oroszok végül nem érték el céljukat a BL-ben, 9 pontjuk ugyanis csak a tavaszi EL-szereplést biztosító harmadik helyhez lett elegendő. Marseille-ben az Olympique Brandao 81. percben szerzett góljával 1-0-ra verte a Chelsea-t, de a 12 pontos győztes és a 15 pontos legyőzött is biztosította helyét a legjobb 16 között.

A G csoport utolsó fordulójának eredményei már mit sem változtathattak a dolgon, a Real Madrid (16 pont) és az AC Milan (8) a BL-tavaszbán, az Ajax Amszterdam (7) pedig az EL-tavaszbán érdekelt. Szerdán este a királyi gárda 4-0-ra ütötte ki a francia AJ

Auxerre-t (gól: Benzema 12., 72., 88., C. Ronaldo 49.), az Ajax pedig 2-0-ra nyert Milánóban (gól: de Zeeuw 57., Alderweireld 66.). Jerzy Dudeknek, a Real Madrid második számú lengyel kapusának eltört az állkapcsa, miután az első félidő végén szerencsétlenül ütközött Roy Contou-val, a francia csapat csatárával.

Végül is nem borult a papírforma a H csoportban sem, ahonnan az Arsenal (12 pont) és az ukrán Sahtar Donyeck (15) harcolta ki a továbbjutást, az EL-helyet pedig Sporting Braga (9) csípte el. AZ Agyusok sima 3-1-gyel hagyták pont nélkül a BL-újonc szerb Partizan Belgrádot, miután van Persie 30. – 11m), Walcott (73.) és Nasri (77.) találataira csak Cléo (52.) tudott válaszolni. Donyeckben szűk öt perc

alatt kétszer is zördült a portugál háló, Rat (78.) és Luiz Adriano (83.) góljaival csoportelsőséget jelentő 2-0-t ért el a Sahtar az utolsó pillanatokig reménykedő bragai gárda ellen.

A nyolcaddöntők párosítását december 17-én, pénteken sorsolják ki az UEFA nyoni székházában. A kvarterek győzteseit (Bayern München, Chelsea, Real Madrid, Tottenham Hotspur, Schalke 04, Manchester United, FC Barcelona, Sahtar Donyeck) a csoportmásodikkal (Olympique Marseille, AC Milan, Internazionale, Olympique Lyon, Valencia, FC København, AS Róma, Arsenal) s miután két azonos nemzetiségű csapat nem találkozhat egymással, könnyen meglehet, hogy három angol-olasz párharc is összejön. ◀

Veretlen magyarok az Eb-n

Kézilabda

ÚMSZ

A világbajnoki ezüstérmes franciák elleni bravúros, 21-18-as győzelemmel bejutott a középdöntőbe a magyar női kézilabdaválogatott a dán–norvég közös rendezésű Európa-bajnokságon.

A szerda esti, lillehammeri mérkőzésen remek védekezésüknek köszönhetően kerekedtek felül Mátéfi

Eszter tanítványai, akik végig magabiztosan irányították és félidőben már 5 góllal vezettek, 12-7. Szünet után beleerősítettek a franciák, az 58. percben 18-20-ig közelítették, de ennyi. A győztesek góljain Bulath (5), Szucsánszki (4), Sopronyi (3), Vérten (2), Kovacsics (2), Szamoránsky (2), Kovacsicz (2) és Tomori osztozott, a vesztesektől Lacrabere (6) és Piejos (5) volt a két legeredményesebb.

A magyarok D csoportjában

tegnap pihentek, ma az olimpiai bajnok, címvédő, társrendező norvégok következnek. Azon a meccsen dől el, hogy a Mátéfi-csapat a maximális 4-ből 2, 3 vagy 4 pontot visz magával a 12-es középdöntőbe. Kedden este a norvégok 32-26-ra verték a szlovénokat, így ők is pontvesztés nélkül várják a magyarok elleni megmérettetést. A harmadik továbbjutó hely sorsa felől a ma esti francia–szlovén összecsapás dönt. A larviki C csoportban

a svédek második mérkőzésüket is megnyerték (33-25 az ukránokkal) és már készülhetnek a folytatásra. Egy másik találkozón Németország–Hollandia 30-27 (17-18). **Az állás:** 1. Svédország 4 pont, 2. Hollandia 2 (52-43), 3. Németország 2 (55-54), 4. Ukrajna 0. A román válogatott a késő esti mérkőzésen találkozott a társrendező dánok legjobbjával, s szombaton a szerbek ellen zárja szereplését az aalborgi A csoportban. ◀

Bajnokok bajnoka fociban

Labdarúgás

T. J. L.

Hat kontinentális klub-sorozat győztese, valamint a házigazdát képviselő együttes szerepel az Abu-Dzabiban zajló labdarúgó-klubvilágbajnokságon. Az idei az 50. a kiírások történetében, de 1975-ben és 1978-ban nem játszották le a tornákat. 1960-ban a Real Madrid volt az első, tavaly pedig az FC Barcelona az utolsó győztes. AZ AC Milan nyolcszor jutott be a döntőbe, és négyszer nyert. 1986-ban a Steaua vívta a finálét, de 1-0-ra kikapott az argentin River Plate-től.

Eddig Európa és Dél-Amerika képviselői testvériesen megosztotva egyaránt 24 sikert zsebeltek be. Most is a Bajnokok Ligája-címvédő olasz Internazionale Milánó és a Libertadores Kupa-győztes brazil Internacional kiemelt, s mint olyan, csak a legjobb négy között lép pályára.

Miután Massimo Moratti, a labdarúgó Bajnokok Ligájában és az olasz bajnokságban is címvédő Internazionale elnöke egyre ne-

hezebben viseli a csapat vesszőfutását, szerdán érzékelte, az együttesnek meg kell nyernie az abu-dzabi klubvilágbajnokságot, különben Rafael Benitez vezetőedzőnek távoznia kell.

A szerda esti nyitómérkőzésen a házigazda al-Vahda 3-0-ra győzött a pápua-új-guineai Hekari United ellen, a gólokat Hugo (40.), Baiano (44.) és Abdurraheem (71.) szerezte. A hazai alakulat ezzel továbbjutott, és az elődöntőbe kerülésért Ázsia bajnokával, a dél-koreai Szongnam Ilhva Csonmával találkozik. A másik ágon, ma a mexikói Pachuca a kongói Mazembevel játszik. A december 14-ii keddi elődöntőben a brazil Internacional a Pachuca/Mazembe meccs győztesével találkozik, másnap pedig az Inter a Szongnam Ilhva Csonma/al-Vahda-találkozó győztesével.

Az 5. helyért december 15-én, szerdán, a harmadikért pedig december 18-án, szombaton játszanak. A hazai idő szerint 16 órakor kezdődő bronzmeccset követően, 19 órától a finálét rendezik meg. ◀

Súlyos vereség Nagyváradon

Vízilabda

T. J. L.

Hiába játszott hazai közönsége előtt, Nagyváradon, a román vízilabdaválogatott kiütéses vereséget szenvedett a Világliga-selejtezők második fordulójában. Kovács István csapatát a 2009-ben Világligát nyert, tavaly pedig döntős Montenegró legjobbjai oktatták: 6-

15 (1-2, 1-5, 1-4, 3-4). A trikolóroktól Radu, Negrean, Iosep, Goanță R. Georgescu és Kádár szerzett egy-egy gólt. Ugyanabban a 2. csoportban az oroszok 9-3-ra verték Isztambulban a törököket. Két forduló után a sorrend: 1. Montenegró 6 pont (31-8), 2. Románia 3 pont (14-22), 3. Oroszország 3 pont (16-11), 4. Törökország 0 pont (5-25). A trikolórok hátralevő műsora: 2011. ja-

nuár 25: Románia–Törökország; február 2: Románia–Oroszország; március 22: Montenegró–Románia. április 19: Törökország–Románia. Az első csoportban: Németország–Szerbia 9-13 (Magdeburgban) és Macedónia–Spanyolország 8-12 (Szkopjében). **Az állás:** 1. Szerbia 6 pont (23-15), 2. Spanyolország 4 (23-20), 3. Németország 2 (21-24), Macedónia 0 (14-22).

A harmadik csoportban: Görögország–Horvátország 4-10 (Athénban) és Hollandia–Olaszország 6-16 (Eindhovenben). **Az állás:** 1. Olaszország 6 pont (27-12), 2. Horvátország 6 (25-11), 3. Görögország 0 (10-21), 4. Hollandia 0 (13-31).

Csak a három csoportgyőztes jut tovább, a négyes döntő (Final Four) házigazdája játék nélkül lesz a tagja. ◀

Értékek környezetében

Fazekas Lóránd ornitológus, néprajzos szerint a természettudomány oktatásában sok a pótolnivaló

Beszélgetőtársunk a szatmári magyarság egyik legismertebb személyisége. Olyan sokan ismerik és szeretik, mint a népszerű színészeket vagy énekeseket. Mert nemcsak tanár, de ornitológus, néprajzos, helytörténész, geológus, időjárás-megfigyelő, kirándulásszervező, idegenvezető egy személyben. De főleg a szó eredeti értelmében vett népnevelő! A sokféleség miatt nehéz volt eldönteni, mivel kezdjük beszélgetésünket, ám a szerencse kisegített. Munkaasztalán friss elismerő oklevél és különdíjként vadonatúj iránytű, mutatva: a tanár úr jó irányban tevékenykedett az elmúlt fél évszázadban.

Sike Lajos

► Kiktől kapta az elismerő oklevelet?

– Húszéves a Román Madártani Egyesület, és a jeles évfordulóra háromnapos rendezvényen emlékeztünk Pitești-en. Persze hogy ott voltam, hisz alapítótag vagyok. Egy fiatal biológussal, Paulik Csillával képviseltem Szatmár megyét. Annak idején Medgyesen tartottuk az alakuló ülést, az én tagsági könyvem, ime, a 35-ös számot viseli. Akkor még százan sem voltunk, ma tizenkétezen vagyunk, ebből 132-en Szatmárban tevékenykedünk, mert van már külön szervezetünk is, sok fiatalal, ami a madárvédelem szempontjából reménykeltő. Különösen ha olyan fiatalokat tudhatunk magunk közt, mint a mikolai Lukács István, aki hetedikésként csatlakozott hozzánk, és ma az orvosi egyetemre jár. Pitești-en szép számban összejöttünk, igaz, volt miről tanácskoznunk, hisz közismert, a modernizáció mennyire veszélyezteti az élővilágot, benne a madarakat. Ha nem állunk a sarkunkra, még nagyobb lehet a pusztulás, pótolhatatlan fajok tűnhetnek el végleg. Az egyik ajánlás az volt, hogy tovább bővítsük madárvédő tevékenységünket, és még több fiatalt vonjunk be munkánkba.

► Az ötvenvalahány éves tanári pálya egészen más-képpen indult. Talán nem is sejthette, merre fordul-kanyarog, és mi lesz a vége felé! Ha jól tudom, földrajz-geológia szakot végzett a régi Bolyain, ennek ellenére az elején matematikát és fizikát kellett tanítania. Mi történt?

– Semmi különös, csak az, ami azokban az években sok

pedagógussal történt. Nagy volt a tanárhány, több szaktantárgyat képzetlen személyek, jobb esetben végzett tanítók adtak elő. Akkor tartományi közigazgatásban él-tünk, s bennünket Nagy-bányáról irányítottak. Engem először Fernezelyre küldtek volna matekot tanítani, de mikor látták, hogy nem lelkesedem érte, akkor Halmiba neveztek ki. Ott nagyon meglepődtek, de hiszen nekik van számtanárunk, ha végzettsége nem is az, inkább földrajzot és történelmet tanítsak! Ezzel indultam, de nem sokkal később már a biológia is az enyém lett. Ezt bántam legkevésbé, hisz a Bolyain külön tanultunk növényföldrajzot és állatföldrajzot, benne rendszertant és az élő világ elterjedését, ami már átvisz a biológiába, amit én mindig szerettem. Nem sokat tanítottam Halmiban, a szomszédos Kökényesdre helyeztek, ahol az érdeklődésem mind inkább a biológia felé tolódt, miközben a körülmények okán a néprajzba is egyre inkább belekóstoltam. Igazgató lettem, és igyekeztem mind jobban bekapcsolódni a település életébe, sok embert, családot közelebről is megismerni, mert úgy láttam, ez minden tekintetben hasznomra válik. S van még valami, ami meghatározta további életemet és érdeklődésemet. A környező táj! Aki járt ott lent, a Túr alsó folyásánál, annak nem kell magyarázni, mennyire megkapja az embert mind az, ami ott van: a lápi erdők, mocsarak, az árterület és a vizek gazdag élővilága, amit az országhatár közelsége miatt sem háborgathattak. Valóságos paradicsom a természettudomány iránt érdeklődőnek. Mivel a biológia sok szemléltetést igényelt, gyakran kivittem az osztályt a helyszínre, mind több szem-

léltető eszközt gyűjtöttünk be az erdőkből, láposokból az iskolai laboratórium számára. Aztán elterjedt a faluban, hogy tücsköt-bogarat gyűjtünk, s az emberek kezdtek behozni az erdőmezőn talált elhullott madarakat és kisállatokat. Amit én szépen preparálok, kitömök, megőrzöm az utókor-nak, mert közben a preparálást is megtanultam. Annyira megszokták, hogy én ilyesmivel is foglalkozom, hogy jóval nyugdíjazásom után, ide, Szatmárnémetibe is behoznak egy-egy elhullott ritka példányt. A vég-eredményt az előbb láttuk a nagyszobában lévő gyűjteményben.

► Csak nem azt akarja mondani, hogy azt a rengeteg madarat és kisméltást a tanár úr preparálta, konzerválta az utókor-nak?!

– De igen! S lám, érdemes volt, mert ma délelőtt is két osztály jött megnézni. Nem jártam utána, de ismereteim szerint máshol nincs Szatmárnémetiben olyan gazdag természettudományos gyűjtemény, mint amit én hoztam össze ötven év alatt a Túr völgyében. Minden érdeklődő előtt nyitva áll az ajtó. Mintegy kilencven madárfaj látható itt. Köztük olyan ritkaságok, mint a réticanka, a kerecsensólyom és a kabasólyom. A kisméltások közül kiemelném a törpe cic-kányt, amely olyan pici, hogy tenyerünk egynegyedét sem tölti be, vagy a nyusztot, amely igen káros és nagy ét-vágyú ragadozó. Kirándulá-saink alkalmával ezen állatok nagy többségét az iskolá-sok a természetben is megismerhetik.

► A helyi lapok az idén is többször hirdették az ön madármegfigyelési kirándulásait. Alkalmam volt ta-

A szerző felvétele

pasztalni legutóbb éppen a remetei hegyen, hogy ezek a kiruccanások vonzzák a fiatalokat! Miért tartja fontosnak az ilyesmit?

– Elsősorban azért, mert a természettudományos ismeretük kevés és hézagos, amin nem is csodálkozom, hisz az utóbbi évtizedben az iskolai tanrendben érezhetően csökkent az ilyen órák száma. A földrajz és a biológiáé például heti két órától egy órá-ra. Akkor, amikor a biológia századát éljük, amikor a természettudományok fontosabbak az ember számára, mint bármelyik eddigi kor-szakban. Csak reméljük, hogy a nagy vajúdással szü-lető új oktatási törvény változtat ezen az áldatlan hely-zeten. Mi addig is javítunk saját helyzetünkön, és igye-kszünk még vonzóbbá tenni egyesületünket. Nemrég a szatmári Kossuth-kertben felújított régi közfürdő épü-letében, a Zöldházban külön irodát kaptunk, ahol ismeretterjesztő előadásokat tar-tunk, játékos versenyeket szervezünk. Itt dolgozzuk fel azokat az adatokat, amelye-ket madárszámláláskor gyűj-tünk az iskolásokkal, mert az országos madárszám-lásási akcióba is bevonjuk őket. Tehát igyekszünk pó-

tolni azokat a dolgokat, amelyeket a hivatásos okta-tás elmulaszt. De nagyon sok a pótolnivaló, ezt nem csak én mondom.

► Visszatérve a madarakra, hadd kérdezzem meg: van-e az ornitológusnak kedvenc faja?

– Nem illene mondanom, mert mind az kellene legyen, mint ahogy az is, de én is ember vagyok, s azok a ma-darak állnak hozzám köze-lebb, amelyek fizikailag is közelebb vannak. Mint a cin-kefélék, amelyek a városba, így az én kertembe is be-be-jönnek. Lám, most is vagy kettő! Szép a tollazatuk, na-gyon hasznosak, és „nyit-nikék”-énekükkel ők hozzák a tavaszt.

► Említette a madárszám-lálást. Sok aggodalomra ad-nak okot a legfrissebb fel-mérések?

– Elég sokra! Hét helyen vizsgálódtunk, tapasztalata-ink szerint mifelénk rohamo-san csökken a fecskék szá-ma, amit elsősorban csökke-nő táplálkozási lehetőségük-vel, a nem kellően átgondolt szünyogirtással hozunk kap-csolatba. A tavak és más vi-zes élőhelyek kiszáradása miatt kevesebb az olyan vé-

dett madár, mint a szürkegém, a zöld- és a szür-keköllő, de pusztulnak az énekes madarak is. Ugyan-akkor szaporodnak a seregé-lyek, a tőkés récék, dankasi-rályok, s a sok elbokrosodott rét, a szántóföldek elparlagi-asodása miatt, a vadászok öröme-re, például a fácánok.

► Akkor menjünk vissza a Túr-árterület gazdag élő-világából Kökényesdre, Szat-már megye ma is egyik leg-inkább hagyományörző fa-lujába. A néprajzkutatás is magától jött, a helyzet hoz-ta, mint a madárkutatóst?

– Valóban a helyzet hozta. A gazdasági és társadalmi vál-tozások, az erőszakos kol-lektivizálás, a férfiaknak a városi építőtelepekre, gyá-rakba hajtása valósággal fel-forgatta a falut, megváltoz-tatta az emberek életmódját. A hagyományos paraszti társadalom a szemünk előtt bomlott le, sokféle használa-ti tárgy a padlásra vagy ép-pen a szemétre került. Több évszázados népi kultúra em-lékei szorultak hátra, tűntek el egyik napról a másikra. Felelős ember, pláne ha pe-dagógus is, ezt nem nézhette tétlenül.

Folytatása a 2. oldalon

Fazekas Lóránd (1935, Szatmárnémeti)

Ornitológus, néprajzos, népnevelő. A Bolyai Egyetemen 1957-ben földrajz-geológia szakon diplomázik. Halmiban kezdő tanári tevékenységét, majd Kökényesden folytatja, ahol sokáig az iskola igazgatója is. A környezet hatására az oktatás mellett ornitológiával és néprajzzal is komolyabban foglal-

kozik. Alapító tagja az Országos Madártani Egyesületnek, majd a Kriza János Néprajzi Társaság is tagjai közé fogadja. Több könyvet jelent meg, számos elismerésben részesült, így a közösségért végzett tevékenységért megkapta a szatmári Szent-Györgyi Albert Társaság díját is.

Mozivászon

Gátlásokból közösséget

Farkas István

Eminem rajongóinak a Facebook internetes oldalon regisztrált száma meghaladja Románia népességét – a raptörténelem legnagyobb hatású fehér énekesének 22 623 864 „ismerőse” van a közösségi portálon. A romániai középiskolás diákok 63 százaléka amint hazaér az iskolából, legelőször a számítógépet kapcsolja be, legkövetkezőben a Facebook-profiljukat töltik be – 50 százalékuk naponta több órát csüng a közösségi hálózaton. Lady Gaga és Alicia Keys az AIDS elleni idei világnapon elkészített a Facebook-tól (azaz a velük kapcsolatban lévő rajongóktól), mert elégedetlenek a Digitális Élet-Aldozat akció sikerével, azaz rossz szemmel nézik, hogy sok millió rajongójuk (Gagát például 24 millióan követik) nem juttat elég támogatást a HIV-fertőzött és AIDS-es afrikai és indiai gyermekeknek. „Digitális halálukból” csak akkor támadnak fel, ha a rajongók összedobnak egymillió dollárt.

Ilyen és ehhez hasonló hírek övezik David Fincher legújabb, *The social network*

(*A közösségi háló*) című filmjének főszereplőjét, a Facebookot. Hollywood legnagyobb hatású, nagyjátékfilmjévé vált kliprendezője (1984-ben hívta fel magára a figyelmet, egy cigiző magzatot „szerepeltető” rákellenes reklámmal) a '70-es évek híteles világát megrajzoló *Zodiákus* (2007) után a századforduló egyik legmarkánsabb internetes vívmányát (vagy talán úgy is fogalmazhatunk: legmeghatározóbb élményét) veszi górcső alá, a „cyberjárványt”, amely jóval túlmutat azon, hogy melyik videót „lájkolta” a szomszéd kislánya, vagy hogy a kollégánk legutóbb hány sárgarépát takarított be FarmVille-jén.

Fincher a cybervilágban kevésbé jártas nézőnek is érthető köntösbe öltözteti a Facebook-sztorit – a rosszmájúak szerint sokkal inkább egy, helyesebben „a” birodalom születésére koncentrálva, mintsem a közösségi hálózatok természetére, azokra a mozgatórugókra, amelyek alakítják és befolyásossá teszik a virtuális találkahelye(ke)t. A közösségi háló története – amely Ben Mezrich 2009-es, *Accidental Billionaires* (Véletlen

milliárdosok) című tényregényének adaptációja, saját kutatásokkal kiegészítve – 2003 őszén kezdődik, amikor Mark Zuckerberg, a „béna” harvardi diák szakít barátjának, és unalmában/ szomorúságában létrehoz egy portált, amely első online órájában 450 látogatót regisztrált. A FaceMash miatt, amelyen az egyetem feltört szerveréről származó, illegálisan eltulajdonított fotók alapján a csajokat lehetett osztályozni, Markot majdnem kiebudálták az egyetemről, de számára már sokkal fontosabb volt a felismerés, amelyre a portál rávezette. Előbb a Harvard diákjait „összekötő” Harvard Connection-on dolgozik, majd saját projektjén, a TheFacebookon, amelyből a mai Facebook megszüle-

tett. Persze, mindezt nem egyedül végezte, és éppen ez teszi izgalmassá a filmet, rávilágítva arra, hogy milyen, etikusnak korántsem nevezhető cselekedetek hozták meg Zuckerberg számára a több milliárdot, s hogyan szélesedik a Facebook-táborral (ahol, ugye, az ember a barátaival találkozik) együtt ellenségeinek a köre is. Fincher viszont nem bí-

ráskodik, a döntést a nézőre bízta.

A film legnagyobb erőssége az, ahogyan rávilágít a modern kori (internetkori) új, a valós életben esetenül, a cybertérben viszont titánként mozgó embertípusra. A »becsajozni« képtelen Mark azért hozta létre közösségi portálját, hogy annak (tűz)falai mögé bújva levetkőzhessen gátlásait. Az új média mutáns embere tehát társainak megteremtette a Paradicsomot. Míg a valóságban csupán napi egy telefonhívást kap valaki, addig az interneten több száz „ismerőse”, akiket feltehetően manipulált fotóval jelölt be, kommentálja, „lájkolja” virtuális tevékenységeit.

Az online közösségépítés megalapítójáról szóló film bár kissé eltúlozza, felnagyítja, kiszélesíti a valós tényeket, ezzel nem árt a történelemnek – elvégre nem is dokumentumfilm. Ellenkezőleg, a játékfilmes elemekkel (is) keresi a tényeket és igazságokat. Úgy kell tehát viszonyulni ehhez a filmhez, mint Facebook-ismerősünk által írt válaszhoz a „Mi jár a fejedben” kérdésre. Ha tetszik, „lájkj”, ha nem, „donlájkj”.

A Facebook már nem támaszkodik létrehozójára, Mark Zuckerbergre – David Fincher filmjéből talán ez is kiderül

Kalmár Zoltán

A pofon

Szilvafás Nagy János bácsi két csattanós pofon közti szünetben aláírta, hogy „jószántából, senkitől se kényszerítve” belép a közössébe, amit kommunista nyelven kollektívának hívtak. Éspedig azért (így a nyilatkozat), mert meggyőződött a közös munka és vagyon előnyeiről. Amikor átadta az aláírt papírt, érkezett a második pofon, azért, hogy János bácsi el ne mondja senkinek, hogyan és miért szánta rá magát a belépési nyilatkozat aláírására, mert az „államtitok”.

A pártaktivista suhanc, aki a suszterszéken tanulta meg a mezőgazdaság csinját-binját, politikai háttérének tudatában osztogatta a pofonokat a közöstől vonakodó parasztok között. Egy hős kaku volt, aki a megöszült, munkában megkérgeződött kezű földműves is képen verte, ha nem úgy táncolt, ahogyan ő fűtyült.

A homokórán lassan pergett az idő. Átvészelték a „közös lónak túros a háta” korszakot, miközben Szilvafás Nagy János bácsit elvitte Szent Mihály lova, két fia pedig komoly családapává emberesedett. Így érték meg azt az időt, amikor az „aranykorszak” fölött örökre beborult az ég. A kollektív úgy széjjelment, mint a szélvihar fújta szénakazal, s mindenki vitte onnan, amire csak rá tudta tenni a kezét (elvégre közös volt...). A két Kis Szilvafás,

ahogy János bácsi fiait nevezték a faluban, hazavitte az ekét, szekeret s mindazt, amit az öreg annak idején kényszer-jószántából beadott. A ló azonban kiöregedve örökre elszenderült, helyette másikat hoztak a közösből, amiért nem reklamált senki. A nép magának tett igazságot, de a magas polcon még mindig azok ültek, akik „emberibb” pofát vágva, sutyiban csak a maguk zsebe dagadásáért munkálkodtak. Most már Kis Szilvafáséknak is megvoltak a mezőgazdasági eszközeik, csupán a földet nem adta még vissza a kapzsi állambácsi.

Aztán végre megszületett a földeket, erdőket visszaszolgáltató törvény. A nagyobbik Kis Szilvafás előszedte tulajdonjogát bizonyító papírjait, és felment az úgynevezett igazságot szolgáltató irodába. A küszöbön egy pillanatig földre gyökerezett a lába, mert a bizottságban ott ült az apját pofozó elvtárs, méghozzá főnöki minőségben. A nagyobbik Kis Szilvafás nem szólt semmit, hanem egyenesen neki adta oda a papírokat. Az igazságtételre átvedlett alak gyorsan átlapozta őket, aztán kihívta Kis Szilvafást az irodából. Ott visszaadta az iratokat, és félhangosan azt mondta, hogy másnap délután öt órára jöjjen fel, mert minden el lesz intézve. Másnap délután az átvedlett po-

fozógépet egyedül találta a hivatalban. Az újból átnézte az iratokat, majd így szólt rábeszélő hangon: „Vannak némi hibák az adatokban, de azokat baráti alapon elintézzük. Maga megértő ember, tudja: a kereket meg kell olajozni egy kissé, hogy jól menjen. Holnapután újra itt talál, s ha elhozza az olajat, öt perc alatt magáé a föld.” Azzal visszaadta az iratokat.

A nagyobbik Kis Szilvafás másodnap délután megjelent az irodában, és a főnök asztalára tett egy üveg gépolajat és az iratokat. Az kidülledt szemmel nézett rá, arca rákörülni kezdett, mintha a guta környékeznél, aztán elordította magát: „Ember, tudja jól, milyen olajról van szó! Ha nem hozza el, nem látja meg a földjét.” A nagyobbik Kis Szilvafás, hogy a gépolaj ki ne ömöljön és az iratoknak bajuk ne essék, a másik asztalra tette azokat, aztán csendesen a volt elvtársához ment, átnyúlt az asztalon, gallérrjánál fogva kiemelte onnan, és az asztalra ültette. A főnök „úr” két torokszorítás közti szünetben aláírta a tulajdonjogot bizonyító papírt – „jószántából, senkitől se kényszerítve”. Kis Szilvafás búcsúzásképpen olyan frászt kent le neki, hogy az asztal alól nézett a világba. Az ajtóból még visszafordult, és hozzátette: „Aztán ezt el ne mondja senkinek, mert államtitok!”

Értékek környezetében

Folytatás az 1. oldalról

Cselekvésre buzdított az akkori gyermeklap, a *Jóbarát* felhívása is: mentsük meg kallódó értékeinket! Megszületett bennem egy néprajzi gyűjtemény létrehozásának gondolata. A szülői látogatásokat és más találkozásokat felhasználva mondtam az embereknél, mi a szándékom, és hogy ne dobjanak el semmiféle olyan régi eszközt, amire már nincs szükségük, majd kiállítjuk, és minden tárgynál feltüntetjük az adományozó nevét. Ez bizalmuk megnyerése miatt nagyon fontos volt. Hozták is nemsokára az első tárgyakat. A legelső, egy kilencfőkos régi fűszertartó 1971. február 27-én a 291-es házszám alól, Komáromi Erzsébettől kaptam. Itt van pontosan feljegyezve a gyűjteményes irkába, senkinek ne legyen kétsége, hogy a tárgy másfelé kerülhet. Aztán sorra hoztak szenes vasalót, mángorlót, motollát, cseréptányért, szilkét, csuprot, káposztás fazekat, térszuszűrőt, varrottas törülközőt és amit csak el lehet képzelni. Még most is hoznak, bár sok száz tárgyat számlál és évek óta közszemlére van téve a kökényesdi gyűjtemény. Íme, a fűzet legutolsó bejegyzésében az áll, hogy Tóth Imre a 435-ös házszám alól, 2010. október 29-én egy kazaltépot ajándékozott a köznek. Ez egy csúszós, hor-

gos rudacska, amit beszúrunk a szénakazalba, és szénával húzzák ki.

► **Ha nem tévedek, a gyűjteménynek a felújított régi iskolában találtak végleges helyett, a nyáron megtartott kökényesdi „múzeum-avatóról” lapunk is beszámolt. A több évtizedes gyűjtőmunka nyomán Fazekas tanár úr igazi néprajzossá vált!**

– Olyannyira, hogy közben a Kriza János Néprajzi Társaság tagjai sorába fogadott. Mint utaltam rá, szinte észrevétlenül lettem néprajzos, de mindenképpen a környezet hatására. Az eltelt időben aztán ösztönömmé vált a szakma néhány alapvető elvárása, ennek köszönhetően ma, hetvenhat évesen sem tudok úgy vidékre menni, hogy ne legyen nálam messzelátó, fényképezőgép és jegyzetfüzet. S az ember mindig talál valamit, néha olyasmit is, amivel korábban nem találkozott. A nyáron az egyik régi kőszegremetei prészház verandáján láthatam egy úgynevezett kijózanító padot. Egyszerűségében is elmés darab. Belső lábai rövidebbek, így a pad a fal felé dől, és a rajta szundi-káló részeg nem eshet le róla. A néprajzban az is segített, hogy annak idején második fokozati tanári vizsgára írtam egy falumonográfia-t, amiben sok néprajz is volt, s hogy a nagy tévedése-

ket elkerüljem, több ismert magyar néprajzostól elolvastam ezt-azt. A vizsga jól sikerült, de a monográfiát már csak '90 után, a Lakitelek Alapítvány támogatásával, egy pályázat révén tudtam könyv alakban megjelentetni.

► **Azóta még írt néhány könyvet.**

– Néprajzit, természetismeretet, helytörténetit, mert közben a sors helytörténészt is csinált belőlem. A *Hit és hagyomány* megírására, amely Kökényesd szakrális néprajzával foglalkozik, az Apáczai Közalapítvány pályázata ösztönözte. Külön elismerésben részesültem érte, akárcsak a *Tanári életutak* című kötetről. Készlőben van Kökényesd bővített monográfiája, amelyben többet foglalkozom a népelettel és annak változásaival, néhány ma is élő néphagyománnyal. Persze, megkérdezhetik: milyen ornitológus vagyok, hogy az általam kutatott madarakról még nem adtam ki egy nagyobb könyvet? Erre azt válaszolom, hogy kicsi az a terület a Túr völgyében, amellyel foglalkozom, madárvilága több más kiadványban, például az Erdélyi Kárpát-Egyesület nyomtatványában is megtalálható. Társzerezőként két olyan szakkönyvben is jelen vagyok „madaraimmal”, amelyeket a középiskolások és egyetemisták is forgatnak.

Ütős lesz-e a pártütők pártja?

Tőkés újra hadat üzen - budapesti támogatással

Kis Tibor

NÉPSZABADSÁG

Lényegében tűzszünet omlott össze az erdélyi magyar politikában a hét végén – azzal ugyanis, hogy Tőkés László saját párt szervezésére szánta el magát, valójában egy amúgy sem túl mélyre elásott csatabárdot kapott elő.

Tőkés hadüzenetének címzettje ugyanaz a szervezet, amelyik mindig is volt: az RMDSZ. Lépésének következményei egyelőre bizonytalanok. Egyvalami azonban már most sem az: döntésével lezárult az erdélyi magyar politikában egy viszonylag hosszú szélcsendes időszak. Ez a politikai tér korábban is sokszor volt már csatazajtól hangos. Némi túlzással akár azt is lehetne mondani, hogy Tőkés, amikor csak tehetette, rárontott az RMDSZ-re. Általában ő húzta a rövidebbet, ám amíg ez bekövetkezett, sok csúnya dolognak lehetett szemtanúja – és gyakran elszenvédője – az ottani magyarság. Adódik persze a kérdés: miért éppen most láthatta elérkezettnek az időt zászlóbontásra a nimbuszában fogyatkozó radikális politikus? Ennek ottani okai tényleg nemigen látszanak: az RMDSZ-re abszolút a legutóbbi választásokat, és eddig semmi olyasmit nem tett a kormánykoalíció tagjaként, ami a választói bizalom megrendülésével járt volna. Ezért a trónigény mostani bejelentésének indokát nyilván másutt érdemes keresni: Budapesten. Ez az erdélyi magyar

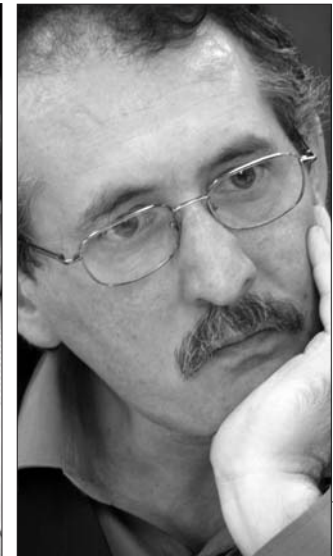
vizeket felkavaró bejelentés tudniillik egyértelműen arról árulkodik, hogy nemzetpolitikájukban Orbánék semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek előző kormányzati ciklusukból. Markó Béla és csapata már akkor nagy szálla volt a szemükben, csak éppen nem sikerült velük elbánniuk – sem Tőkés, sem Szász Jenő segítségével. Az egységbontó fideszes kísérletek akkor rendre elbuktak Erdélyben. Nyáron viszont érvénybe lépett a megosztási politika új kiadása, és nem kizárólag Erdély vonatkozásában. Az Orbán-kormány azóta már rövid úton kitagadta a nemzetből a szlovákiai Hídat, és közvetlenül a kárpátaljai választások előtt köztörvényes gyanúba keverte az ottani Fidesz-barátok ellenlábásának számító UMSZ-t. A jelekből ítélve most Erdélyen a sor. Kövér László például egyik legutóbbi tévés szereplésében már elkezdte pedzegetni, hogy az RMDSZ-re tulajdonképpen nincs is szükség – a párt nélkül is elérte volna az ottani magyarság azokat az eredményeket, amelyeket elért. A határon túli magyar erővonalak átrajzolására irányuló fideszes próbálkozásokban nem csak a közvetlen politikai szempontok játszanak szerepet. Alapvető kérdés az is: ki oszta és kiknek az anyaországi milliárdokat a határon túlra? Erdélyben eddig ez a folyamat a szavazók által legitimált, ám a Fidesz által dezavualt RMDSZ közreműködésével zajlott. A nyár óta viszont más a helyzet. Vajon tényleg pusztán inszINUÁCIÓ volna a Tőkés-párt színre lépése és a püspök árnyékában szerveződő alapítványok (mindenekelőtt a gőzerővel alakuló erdélyi „demokrácia-központok”) létrehozása

Orbán Viktor – semmit sem tanult, semmit sem felejt

Tőkés László – Szász Jenő szerint húsz évet késett

Toró T. Tibor – a reménybeli pecsétőr

között szerves kapcsolatot látni? S attól sem kell tartani, hogy Tőkéséknek filléres gondjaik lennének a mostani vehemens és költséges pártgründolásban.

Tőkés köszönete: saját pártot alapít

Adrian Popescu,
Raluca Dumitriu

Saját pártja megalapításával köszöni meg Tőkés László Markó Bélának a két évvel ezelőtti európai parlamenti választásokon kapott támogatást. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Székelyudvarhelyen tartott közgyűlése az EMNT kétszáz-harminc területi küldöttjének részvételével elhatározta az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) létrehozását. „Sem az RMDSZ, sem a Magyar Polgári Párt (MPP) nem teljesítette feladatát stratégiai céljaink, az önrendelkezés, a

közösségi autonómiák, a magyar nyelvű állami egyetem elérése, és a magyar nyelv hivatalos nyelvként való elismerése érdekében Erdélyben” – érvelt Toró T. Tibor, az EMNT ügyvezető elnöke, az új párt létrehozásának „imperatívusza” mellett. Noha hivatalosan nem nevesítették, Toró az EMNT elnökségi tagjaiból választott „kezdőcsoporthoz” együtt foglalkozik az eljövendő EMNP létrehozásával és bejegyztetésével, legkésőbb a jövő év nyarán. A maga során, Tőkés László – az EMNT újválasztott elnöke – azzal vádolta az RMDSZ-t, hogy „inkább Bukarestet képviselte a magyarok előtt, és nem a magyarokat Bukarestben”, és bejelentette, hogy jövő pártja „az autonómiapolitika szószólója” lesz mind a romániai magyar választók előtt, mind a bukaresti hatóságok és a nemzetközi testületek előtt. Tőkés leszögezte, hogy a budapesti kormány támogatására támaszkodik, amely a határon túli magyarok honosításáról szóló tör-

vény elfogadásával „immár nem a határok revíziójára, hanem a magyar nemzet határok fölötti egyesítésére törekszik”. A „Tőkés-párt” létrehozása mellett a székellyudvarhelyi gyűlés résztvevői elfogadtak egy határozatot, amelyben „felszólítják” a bukaresti hatóságokat, hogy változtassák meg Románia nemzeti ünnepét. Ezt azzal indokolják, hogy „a romániai magyaroknak, másfél millió állampolgárnak soha sem lesz okuk ünnepelni december elsején”. A dokumentum tulajdonképpen Tőkés László december 1-jén Budapesten elhangzott nyilatkozatát teszi hivatalossá, miszerint Románia nemzeti napja „a gyász napja az ország minden magyarja számára”.

„Számunkra nem meglepetés, hogy Tőkés létrehozta ezt a pártot. Ez egy jól előkészített terv volt, és mindent előre lehetett látni” – nyilatkozta a Gândulnak Lakatos Péter. Az RMDSZ-képviselő elmondta, hogy „tizenöt évén át Tőkés László folyamatosan támadta az

RMDSZ-t, azt állította róla, hogy pártként működik”. Tizenöt évi támadás után, látván, hogy a dolgok nem úgy alakulnak, ahogy szeretne volna, úgy gondolta, alakít egy pártot, amelynek ő lesz a vezére. Megpróbálta az MPP-vel, de ez sem sikerült, mert Szász Jenőt választották elnöknek. Most, Orbán Viktor áldásával, sikerült neki. Mi számítottunk minderre, nem ér meglepetésként bennünket” – tette hozzá Lakatos.

A Tőkés László pártalapítási döntésével kapcsolatos kérdésre, valamint arra, hogy milyen esélyei vannak Tőkés pártjának az RMDSZ-szel és az MPP-vel szemben, Szász Jenő, az MPP elnöke, kijelentette: „Tőkés úr húsz évet késett. Ne feledjük, hogy Tőkés tagja az RMDSZ-nek és az RMDSZ európai parlamenti képviselője, tizenhárom évén át pedig az RMDSZ tiszteletbeli elnöke és az egykori romániai magyar kommunisták, Verestóy, Frunda, Domokos Géza, Markó és a többiek szövetségese volt, akiket nagyon nagy mértékben segített abban, hogy hatalomra kerüljenek és húsz évig megőrizték hatalmukat. Ha pedig most egy másik pártot alapít magának – amelyet már el is nevezett, holott a gyerek még meg sem született! –, nos ez a lehető legvilágosabb minősítése az RMDSZ-nek. És nem hiszem, hogy bármi esélye is lehet, mert a romániai magyaroknak most más, mindenekeletti gazdasági gondjaik vannak, politikai opciójuk pedig világos, vagy az RMDSZ kommunistáira szavaznak, vagy ránk, az MPP-re, amely az egyetlen jobboldali és valóban anti-kommunista párt.” (Fordította: K. B. A.)

Kis magyar hidegháború

Szőcs Levente

„A jelenlegi RMDSZ-vezetés elsősorban Bukarestben keresi a megoldást az erdélyi magyarság problémáira. (...) A Reform Tömörülés ezzel szemben a budapesti megoldást helyezi előtérbe, ahol a romániai magyar közösség érdekeit jobban lehet érvényesíteni.” Az idézett szövegrész a Krónika 1999. november 8-i számában jelent meg, a nyilatkozó pedig Toró T. Tibor, a Reform Tömörülés elnöke volt. Ma, több mint egy évtizeddel később, Toró T. Tibor az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) alelnöke, bejelentett szándéka szerint pártalapító. Ott – Romániában –, ahol a magyarok aránya hét százalék alatti, a parlamenti küszöb pedig öt százalék. Vagyis olyasmire készül, ami – az ő szavait használva –

felér egy atomfegyverrel: pártpecsétre vágyik. (Köztudottan mindkettőt a legritkább esetben használják, ellenben gyakran emlegetik.) Érdemes tehát odafigyelni a véleményére...

De térjünk vissza az időben, ugyanoda, az argumentációért: „Azok a kapcsolatok, amelyeket jó tíz évvel ezelőtt kezdtünk kiépíteni, most értek be, hiszen Magyarországon a hozzánk hasonlóan gondolkodó barátaink vannak döntéshozó pozícióban. Mi ezt a kapcsolatrendszeret akarjuk működtetni, és felajánlani egyrészt a helyi közösségeknek, másrészt általában az erdélyi magyarságnak – mondta Toró Kézdivásárhelyen.”

Az 1999-es után jöhet az idej „recept”: „Mi most kivételes helyzetben vagyunk, mert a kétharmados többsé-

get élvező Fidesz stratégiai partnere az EMNT. Ez pedig nagy felelősséget és lehetőséget is jelent, megpróbálunk ennek megfelelni, a pártalapítás révén is.” (manna.ro, 2010. július 30.)

Csak hogy világos legyen, honnan fúj a szél! Természetesen az sem érdektelen, hogy kit fúj, és mennyire. Mert Toró azt is mondja, hogy a stratégiai partnerségnek árnyoldala is van, azok számára, akik... nem stratégiai partnerek. Nekik nagyon nehéz dolguk lesz a következő években...

Eszembe jut erről, hogy 2005. elején a D.A. Szövetség egyik képviselője az alsóház mikrofonjától azzal utasította rendre frissen ellenzékbe került kollégáit: „Pofábe, most mi dirigálunk!”

Persze az attitűd is fontos, de a lényeg most más: „Az RMDSZ meg van győződve,

hogy jó úton halad, és a bukaresti kijárási, »a főnökkel való jóban levés« eredményre vezet.” (Manna.ro, 2010. december 7.)

Ami azt jelenti: Torónak és társainak a diskurzusa semmit nem változott az elmúlt több mint tíz év alatt. Ugyanazok a szavak: Vége a hazug politikának, amelyik csak beszél az autonómiáról! Az Erdélyi Magyar Néppárt képviselni fogja az autonómiát, hitelesen. Nem kunyerról érte Bukarestben, nem somfordál a „főnök” után, hanem képvisel. Vége a kijárásnak!

A kérdés csak az, hogy meddig folytatód ez a diskurzus anélkül, hogy el kellene mondani végre: pontosan hogyan képzelik el az autonómia képviselést, mit is kell érteni tulajdonképpen az autonómia képviselést? A válaszokból bizonyára kide-

rülne az is, hogy miért van szükség új pártra.

Addig a csupán a sejtéseinkre kell hagyatkoznunk. Létezik egy csoport, amely a kilencvenes évek eleje óta nagyobb beleszólást követel magának a romániai magyarság ügyeinek irányításába. Ha megnézzük, pár kivétellel ugyanazok az emberek tüsténkednek a Tőkés-párt körül, akik 1990-ben Szőcs Gézátnak vizionáltak az RMDSZ elnöki székeiben.

Az idők folyamán aztán sok mindennel próbálkoztak. Közben folyamatosan panaszkodtak Markóék „diktatúrájára”, de korántsem voltak eszköztelenek. Az anyaországból ha nem csurrant, hát cseppent a támogatás, az erdélyi magyar sajtó nagy része pedig – miközben úgymond Markóék „csizmáját” nyögte – mesz-

szemenően támogatta a „belső ellenzékét”. Elég arra gondolni, hogy a nemzeti és székely „tanácsok” nem szerteágazó tevékenységükkel vagy újszerű politikizálásukkal kerültek be a köztudatba. És jócskán bekerültek, ha belegondolunk, hogy az RMDSZ nem (jogilag) létező szervezettel egyezkedett, majd kötött választási megállapodást.

Persze Tőkésék a parlamenti küszöbrel riogattak. Vagy, mondjuk ki: zsaroltak. Most Toró szerint atomfegyverrel felérő pártpecsét fogja kiegészíteni az arsenált, hogy mire „az Erdélyi Magyar Néppárt teljes fegyverzetében színre lép” (Duna TV, dec. 6.), az RMDSZ örüljön, ha megmarad az Európai Néppárt tagjának.

Ez nem új egység (a Fidesz elnöke szorgalmazza), hanem – hidegháború.

Késői felismerések

Az önutálatról

Mircea Cărtărescu

2000 körül volt, azt hiszem, mikor egy évre szóló berlini ösztöndíjjal a zsemben megérkeztem a Prenzlauer Berg egyik minimalista stílusú éttermébe, hogy megismerkedjem kollégáimmal: a világ különböző tájairól érkezett írókkal. Köztük volt egy fiatal lengyel író – mára híresség –, Olga Tokarczuk. Rokonszenvesnek tűnt apró természetével, rövidre nyírt hajával, amelyet feketére festve hordott annyi zselével, hogy tincese sündisznótűskék módjára meredtek szerteszét. Azonnal összebarátkoztunk ezzel a nyílt és vidám lánnyal, és külön kis, kelet-európai zugunkban sokat beszélgettünk közös dolgainkról: a kommunizmus által hátrahagyott örökségről. Hasonlóságokról, eltérésekről, szakaszokról... Kiderült, hogy akárcsak Románia, Lengyelország „csata utáni állapotban” leledzett: két összevarodott világ, amely nem talál kapaszkodókat, és amelyet keresztütként rémisztget az átmenet. Számomra azonban a két világ, a Vasfüggöny lehullása előtti és utáni is, összehasonlíthatatlan volt. Érzelmektől és a ki-tűnő asztali bortól – talán túlon-túl – duzzadó beszédben fejeztem ki csodálatomat a lengyel nemzet, de főként messzemenő kiábrándultságomat a romániai állapotok iránt. Beszéltem Olgának a kommunista és a szekus szerves makacs „kiktartásáról”, gyalázatáról és manipulációról, hozzá nem értésről és korrupcióról – egy beteg népről, amelyről semmi jót várni nem lehet. Nem kerültem meg Ciorant, a történelem bojkottját, a „paraszt nép” örökös bele nyugvását (a lengyel és a magyar arisztokrácia ezzel szemben erős volt és nagyszámú), és nem fedkeztem meg az ortodox egyház konzervativizmusáról és autizmusáról sem, ismét csak szemben az óriási szereppel, amit a lengyelek történelmében a katolikus egyház játszott, ide értve a kommunizmus ellenállást. Kiöntöttem, ahogy mondani szokás, összes keserűségemet, tehetetlen dühömet, a népem tévelygéseim felett érzett keserűségemet, amiért egyetlen módon tud csak létezni: maga alatt vágva el a fát, átkozva a szomszéd kecskéjét, maga után lehúva a tömegből kiemelkedni próbáló honfitársait. Hazugság, gyűlölködés, ellenségeség minden ellen, ami nemes és igaz – ezt láttam magam körül nap mint nap, ebben a mocskokban voltam kénytelen élni. – Reménytelen nép, állapítottam meg élesen. Olga türelmesen hallgatott, egyik cigarettáját a másik

után gyújtva, és miután végre befejeztem is, hosszú időre hallgatásba burkolóztam. Majd azt mondta: „Sorra vetted a románok több negatív tulajdonságát, de azt hiszem, kifelejtetted a nekünk, kívülállóknak legnyilvánvalóbbat. Éspedig hogy a román az egyetlen, aki szünet nélkül szítja saját népét...” Majd újabb szünet után hozzáfűzte: „Persze mindannyian nyíltan beszélünk a világban, országunkban, emberi közösségeinkben lévő rosszról. De nem tulajdonítjuk ezeket magának a népnek, hanem a politikai struktúráknak, igazságszolgáltatásnak, törvényeknek... Akarva, nem akarva mindannyian szolidárisak vagyunk a néppel, amelyből eredünk,

Mircea Cărtărescu
– örökös tisztítóüzben

és ez a hovatarozás büszkeség forrása kellene hogy legyen, nem az önutálat...” Furcsa, mennyire megérintettek a lengyel író szavai. Mintha áomból ébredtem volna. Hirtelen rájöttem, mennyi igazság van abban, amit mond. 1989 után egy évtizeden át egyebet sem tettem, mint túrtam egyik sokkot a másik után, egyik ütest a másik után, saját honfitársaim részéről. Persze nem hittem soha a kommunista propaganda által hirdetett csodálatos nemzetben, amelyhez foghatóan dolgos, okos és erkölcsös nincs még egy a földkerekségen. A kommunizmus azonban néhány intézménybe, illetve néhány kézbe vonta össze a hitványtságot. Akkor a többség – a diktatúra rabszolgái – tisztának tűnt előttem. Ujában látnom kellett, hogy az emberi szenny mindent beborít. Önbecsülésem az utóbbi években valósággal összeomlott. Semmirekellő népből való semmirekellőnek éreztem magam. A románssággal szembeni kiábrándultságom, afölött érzett kétségbeesésem, hogy minden téren utolsók vagyunk Európában, hogy a világsajtó csakis román bűnözőkről ír – román koldusokról, tolvajokról és vadállatokról –, fokozatosan a saját magammal szembeni gyűlöletbe és megvetésbe fordult. Valójában az önutálat hangja szólt belőlem Olga előtt. Amikor pedig valaki ide jut, nagy baj van. Amikor dosztojevskijji önmarcangolással összetéveszti a közösséget egy maroknyi gátlástalan emberrel,

a tévéhisztériával, a működésképtelen intézményekkel, a jól „karbantartott” vásári hangulattal. Amikor hagyja, hogy a hazaszeretet leépüljön, és hiteltelenné váljon, Vadimok, Becalik vagy Ponták „kezén”. Mondtam már korábban is: annyira jó vagy rossz nemzet vagyunk, mint bármelyik más. Csak-hogy megnyomorítanak – ahogy Eminescu mondaná – a dicsvágyó nyomorultak. (Fordította: Sz. L.)

A putyinizmus tündöklése és bukása

Ljudmila Alekszejava

NÉPSZABADSÁG

A hosszú hibernálásból 1989–1990-ben ébredő, gorbacsovi Szovjetunióban éledni látszó orosz civil társadalom túlságosan is gyorsan visszaszorult. A Szovjetunió összeomlását követő döbbenetes megélhetési nehézségek mindennapos gondjai arra ösztökélték az oroszokat, hogy családjuk legsürgetőbb szükségleteinek kielégítésére összpontosítsanak. Beállt a polgári közöny állapota. Vlagyimir Putyin tehát egy uralkodó számára lehető legjobb pillanatban került hatalomra – amikor a nép „hallgat, mint a sír”. Putyin ezt az apátiát ravaszul összekapcsolta a poszt-szovjet gazdaság növekedésének első jeleivel, hogy egy új társadalmi szerződést kössön: emeli az életszínvonalat, cserében az oroszok elfogadják alkotmányos jogaik szigorú korlátozását. Egészen a legutóbbi időkig mindkét fél tartotta magát ehhez a hallgatólagos megállapodáshoz. Am a globális pénzügyi válság kirobbanása után a Kreml már nem tudta biztosítani az életszínvonal emelését, ezért mindenképpen új társadalmi szerződésnek kell születnie, különösen, mivel egy új, már a poszt-szovjet érában felnőtt nemzedék lépett be a politikába, egy olyan generáció, amelyet már nem mérgezett az a félelem, amely elődeikbe a szovjet állami terror évtizedei alatt beleivódott. Putyin és környezete az elmúlt évtizedben még tovább feszítette a húrt, de szinte semmilyen ellenállást nem tapasztalt teljhatalmi törekvéseivel szemben. Mára az Oroszország alkotmányában felsorolt polgári és politikai jogok közül egy maradt meg: az ország elhagyásának és a visszatérésnek a joga. Az összes többi elveszett, vagy jelentősen csorbult. Am az orosz polgárok, kivált a fiatalabbak kezdik felismerni, mit vesztek. Ráadásul a poszt-szovjet nemzedéknek egészen más elképzelése van a tisztas megélhetésről, mint a szüleiknek, ezért az igényeik nagyobbak.

Sokan utaznak külföldre, mindannyian néznek külföldi filmeket, s látják, hogy a hozzájuk hasonló társadalmi státusban lévő nyugatiak sokkal kényelmesebb életet élnek, mint ők. A szovjet emberek többségének nem volt autója, nyaralója, még saját lakása sem. Ma egy fiatal kismimmizettnek éri magát, ha ezekkel nem rendelkezik. Eleinte az emberek nem foglalkoztak a polgári jogokkal, mivel a jólét korábban ismeretlen lehetőségeinek kihasználására törekedtek. Arra számítottak, hogy a Kreml megteremt ehhez a feltételeket. Most már azonban kezdik fokozatosan felismerni, hogy a kormány erre képtelen. Az alkotmányos jogok helyreállításáért folyó harc 2009-ben vált egyáltalán észrevehetővé. A moszkvai Győzelem (Triumfalnaja) téren tüntetők következeten követelték a békés gyülekezés jogát rögzítő 31. cikkely tiszteletben tartását. A Dvizensyije-31, a hasonló gondolkodású ellenzékiek ernyőszervezete gyorsan terjeszkedett, s két hónapja egy időben szervezett tüntetést Moszkván kívül még negyvennyolc városban a szabad

Vlagyimir Putyin
– nehéz lesz a civilekkel

gyülekezés jogának védelmében. (...) Vannak más jelei is a civil ébredésének, különösen az interneten, amit a Kreml nem tud úgy ellenőrizni, mint a többi médiát. A polgárok elkezdtek önszerveződésre használni az internetet, például különböző városokban egyidejű flash mobokat hirdetnek. Legutóbb az internet segítségével leplezték le nyilvánosan, hogy a hatóságok miként sérítik meg az emberi jogokat, mivel az erről készült képek a világhálón azonnal hozzáférhetővé váltak mindenki számára. A hatóságoknak el kellett számolniuk a történelektől, meg kellett büntetniük embereiket, akik ily módon reflektorfénybe kerültek. Az orosz szövetségi kormány és a regionális hatóságok riadót fújtak a gyorsan erősödő civil aktivitás láttán. Am most is csak a régi módszerekkel – elnyomás, megfélemlítés, féltetjé-koztatás – reagálnak, mintha mit se változott volna a világ. A 2011 decemberében esedékes parlamenti választásra tekintettel is felettébb

idegesek a vezetők a civil mozgalmak erősödése miatt. Nem nehéz rájönni, miért. (...) (Projekt Syndicate)

Kettészakadó harmadik köztársaság

Jacek Zakowski

A volt szocialista ország a rendszerváltás óta eltelt két évtized során két táborra szakadt. A tekintélyes szociológus szerint nincs esély a lengyel keresztény-nemzeti konzervatívok és a polgári erők közötti konszenzusra, ezért ideológiai autonómia-ra van szükség.

„Radoslaw Markowski szociológus egy konferencián felvetette, majd aztán a *Gazeta Wyborcza*-ban is megírta, hogy Lengyelország problémáira a szekértáborok elválasztása lehet a megoldás. Miért is kellene minden részletkérdésről vitát rendezni? Miért kellene minden kérdésben egyetértenie a világi, nyugatias értékekkel való lengyeleknek és a nemzeti, katolikus oldallak?” – teszi fel a kérdést Jacek Zakowski publicista a *Polityka* hasábjain. Az 1989-es rendszerváltás, a harmadik köztársaság megalapítása különleges történelmi lehetőséget teremtett Lengyelországban. A rendszerváltás eufóriájában sikerült legalább az alapvető kérdésekben – az euroatlanti integráció ügyében, az alkotmány dolgában, sőt még az abortusszal kapcsolatban is – konszenzust kialakítani. A helyzet mára megváltozott, a lengyel társadalom a rendszerváltás óta rendkívül megosztottá vált – írja Zakowski. Az ország ma már ott tart, hogy a választások vesztesei nem ismerik el a győztes legitimitását, és az alapvető intézmények demokratikus mivoltát vonják kétségbe. Mint arról a *New York Times* is beszámol, a lengyelek mintha csak katasztrófák idején és elnyomás alatt tudnának békeességében élni, normális időkben viszont azonnal belső ellenséget keresnek. Zakowski szerint a megosztottság oka az, hogy a demokratikus kultúra és a polgári erények megerősítésével senki sem törődött. Csakhogy ezek nélkül egy fiatal demokráciában a jogállamiság és a társadalmi szolidaritás szép lassan meggyengül. A demokratikus intézmények fenntartása lehetetlen aktív polgárok nélkül. A Kaczyński-fivérek vezette jobboldal sikerének titka az a felismerés volt, hogy a harmadik köztársaság demokratikus kultúrája helyett inkább történelmi értékekre kell alapozni a politikát, hiszen az emberek ez utóbbiakkal könnyebben azonosulnak. A média, az iskolák, a kórházak, az egyházak és a civil szervezetek is egyértelműen valamelyik táborhoz kezdtek

kötődni, így maguk is a szét-húzást erősítették. Ezzel pedig lehetővé vált az állampolgárokat elválasztó identitások elmélyítése és újratermelése. Az ördögi kör bezárult. A politikában így már esélye sincs a konszenzuskeresésnek: a két oldal csak arra törekszik, hogy saját táborát minél inkább mobilizálja, a másik oldal meggyőzése szóba sem jön. Az ideológiai törésvonalak mentén kialakult kétpártrendszer pedig a szekértáborok radikalizálódásához vezet. Markowski szerint a meddő ideológiai viták helyett el kellene ismereni, hogy nincs remény a kettészakadt lengyel társadalom egyesítésére. Ahelyett, hogy megpróbálnának a jelenleg kormányzó, nyugatias értékeket valló Polgári Platform (PO), illetve a Jog és Igazságosság (PIS) párt által képviselt keresztény-nemzeti oldal hívei számára egyaránt elfogadható elveken alapuló oktatást, adórendszert, egészségügyet létrehozni, inkább hermetikusan el kellene különíteni a két tábor. (...) A legjobb az lenne, ha Lengyelország területileg is önálló, autonóm közösségekre bomlana, hiszen így a szimbolikus politizálás terén is elkülönülhetne a két tábor. Ha erre nincs mód, akkor legalább nem-területi ideológiai autonómia-ra van szükség. Bár Markowski javasolta részben provokatív-szatirikus felvetés, az ötlet nem teljesen légből kapott. A lengyel szociológus hivatkozik is Arendt Lijphart tekintélyes holland politológus konszenzuális-demokrácia-elméletére. Lijphart könyveiben azt igyekszik bizonyítani, hogy a megosztott társadalmak sikeresebben és hatékonyabban működnek, ha a különböző etnikai, nemzeti vagy ideológiai táborok valamilyen autonómiával rendelkeznek. Egy kvázi-föderális berendezkedés csak a legszükségesebb kérdésekre korlátozza a táborok közötti egyetértés szükségességét, lehetőséget teremt ezzel a különböző csoportok közötti békés egymás mellett élésre, és párhuzamos oktatási, egészségügyi, szociális intézményrendszerek kialakítására. (...) Markowski javaslata azonban mégsem kielégítő – teszi gyorsan hozzá a publicista. A társadalmi szakadék intézményesítése végképp megszüntetné az egységes lengyel nyilvánosság lehetőségét. Az évek óta a felbomlás határán álló Belgium intő példa arra, hogy a konszenzuális demokrácia nem stabil. Mi lenne hát a megoldás? Zakowski szerint mindenképpen a demokratikus kultúra erősítésére, független médiára és a kétpártrendszer felszámolására lenne szükség. A kérdés már csak az, hogy ha tényleg kihaltak a lengyel demokratikus tyúkok, akkor vajon ki fogja megtojni a demokratikus kultúra tojását. (metazin.hu)

Vitatott megszorító intézkedések

Czédly József

A média, az írott és elektronikus egyaránt, kiemelten foglalkozik a jövő évi költségvetés megszorító intézkedéseivel. Bírálják a kormányt, miért terjeszti ki a nehezebb helyzetben levő társadalmi rétegekre, nyugdíjasokra, gyermekeiket nevelő szülőkre is a költségvetési előirányzatok lefaragásának egy részét. Teszi ezt a média anélkül, hogy érdemben foglalkozna azzal, mi készítette a kormányzatot ezeknek az intézkedéseknek a meghozatalára, és ténylegesen milyen nagyságrendű az a teher, amely a jövő évben a nyugdíjasokra, illetve a gyermekeiket nevelő szülőkre fog hárulni.

A nyugdíjasok nettó jövedelmének csökkenését az egészségügyi hozzájárulás (CASS) befizetési kötelezettségének kiszélesítése okozza. Ugyanis a jelenleg érvényben levő szabályozással szemben, miszerint csak a havi 1.000 lejnél nagyobb nyugdíjak esetében vonták le a 5,5%-os egészségügyi hozzájárulást, 2011. január 1-jétől, amint ezt Cseke Attila egészségügyi miniszter sajtónyilatkozatából megtudtuk, ezt a határt leszállították a havi 740 lejnél nagyobb nyugdíjakra. Egyesek ezt úgy értelmezik, hogy ez az intézkedés csak azokat érinti, akiknek a nyugdíja havi 740 és 1.000 lej között van,

mert az 1.000 lejnél nagyobb nyugdíjban részesülők már eddig is fizettek, ugyanolyan arányú egészségügyi hozzájárulást.

A sajtónyilatkozatból és az újságíróknak adott válaszból egyértelműen kitűnik, hogy ez nem így van. Ugyanis megváltozik az egészségügyi hozzájárulás nagyságát megállapító számítási rendszer is. Eddig a nyugdíjból levonandó CASS értékét úgy állapították meg, hogy a nyugdíj bruttó értékéből levontak egy 1.000 lej értékű adómentes sávot és csak az így megállapított különbözetre számították ki az 5,5%-nyi hozzájárulást. Jövő évtől megszűnik a hozzájárulás-mentes sáv és az 5,5%-t a bruttó nyugdíj teljes értéke után kell kiszámítani.

Jobb megértés céljából néhány konkrét példa:

Ha valakinek 800 lej a havi nyugdíja, akkor ebből a jövő évtől kezdve levonnak 5,5%, azaz 44 lejt, az illető kézhez 800-44=756 lejt fog kapni.

Bonyolultabb a számítás az 1.000 lejen felüli nyugdíjak esetében, tehát azok számára akik eddig is fizettek egészségügyi hozzájárulást. Lássuk hogyan állapítják meg a CASS értékét, ha a nyugdíj havi összege 1.200 lej. Eddig az 1.200 lejből levonták az 1.000 lejes adómentes sávot és az 5,5%-ot a különbözetre, azaz 200 lej alapján állapították meg, te-

hát $200 \times 5,5/100 = 11$ lej. Január 1-jétől a teljes 1.200 lej alapján számítják ki az 5,5%, tehát $1.200 \times 5,5/100 = 66$ lej. Első látásra ez azt jelentené, hogy a nettó nyugdíj értéke 66-11=55 lejjel csökkent. De ténylegesen nem így van. Ugyanis az 1.000 lejnél nagyobb nyugdíjak esetében jövedelemadót

is kell fizetni. Ezt úgy kell kiszámítani, hogy a bruttó nyugdíj értékéből ki kell vonni az 1.000 lejes adómentes sávot és az egészségügyi hozzájárulás értékét és az így nyert különbözetre kell alkalmazni a 16%-os jövedelemadót. A mi esetünkben jelenleg $1200 - 1.000 - 11 = 189 \times 16/100 = 30$ lej. Ja-

nuár 1-jétől viszont $1.200 - 1.000 - 66 = 134 \times 16/100 = 21$ lej. A jövedelemadó tehát 30-21=9 lejjel csökken, ami azt jelenti, hogy a nettó nyugdíj 55-9=46 lejjel lesz kisebb. Ez a 46 lej értékű nyugdíjcsökkenés érvényes valamennyi nyugdíjas számára, akiknek a nyugdíja több mint havi 1.000 lej attól függetlenül, hogy a nyugdíj bruttó értéke milyen nagyságú.

A szakminisztérium számítása szerint az egészségügyi hozzájárulás új megállapítási módszere az egészségügyi pénztárnak évi 1,4 milliárd lej többletjövédelmet jelent. Figyelembe véve, hogy a 2011-ben az egészségügyi pénztárból fedezendő kiadások előirányzott értéke 16,5 milliárd lej, és hogy 2009-ben a begyűjtött hozzájárulások összege 14,6 milliárd lej volt, és ez 2010-ben és 2001-ben is a fizetések csökkenése miatt még kevesebb lesz, ez azt jelenti, hogy a nyugdíjasok egészségügyi hozzájárulásának új kiszámítási módszere csak részben fogja a pénztár hiányát fedezni, a különbözetre majd az országos költségvetésből kell majd átutalni.

Mindez azért van, mert az ország 21,5 millió lakosából mindössze 6,7 millió fizet, mint alkalmazott vagy egyéni vállalkozó egészségügyi hozzájárulást. Ehhez adódik az új szabályozás alapján 2,3 millió 740 lejnél nagyobb

nyugdíjjal rendelkező személy, akiknek a befizetéseiből kell ellátni a 3,4 millió 740 lejnél kisebb nyugdíjjal rendelkező nyugdíjas és 8,8 millió, elsősorban gyermekek és fiatalok egészségügyi ellátását is, akiknek a törvény szerint nincs befizetési kötelezettségük. Ha figyelembe vesszük a felsorolt adatokat, könnyen arra a következtetésre jutunk, indokolt a nyugdíjasok egészségügyi hozzájárulása új rendszerének bevezetése.

A másik bíralt intézkedés a gyermeknevelési segély (gyes) időtartamának lerövidítése két évről, egy évre. Ez egy kevésbé elfogadható költségfelfaragás, mert nagyon komoly társadalmi és főleg népességkorlátozó hatása van. Ami pozitívnak számít, hogy érvényre csak a 2011. január 1. után születendő gyermekek nevelésének támogatására vonatkozik. Ez gyakorlatban azt jelenti, mivel a támogatás értéke nem változik, hogy 2011-ben egyetlen szülő jövedelmét sem érinti az új szabályozás, mert 1 évre biztosított a támogatás folyósítása. Remélhető, hogy a jövő év folyamán, elsősorban amikor az időtartam lerövidítését elrendelő sürgősségi kormányrendelet a parlament elé kerül végleges elfogadás céljából, lesz megfelelő politikai akarat a most hozott előírások felülvizsgálatára.

A külföldi felhasználású iratok apostille-záradékkal történő ellátásáról

Deák Levente

A 2010. november 19–20-i *Törvénytárban* egy lezáratlan magyar kárpótlási ügyet mutattunk be olvasóinknak. Az igényjogosult jogorvoslattal élt a magyarországi igazságügyi hivatal elsőfokon hozott határozata ellen. Azt az állítását, hogy testvére nem lévén, neki szövet hadifogságban elhunyt apja után a teljes összegű kártalanítás jár, két tanúvallomással támasztotta alá. Ezeket itthoni közjegyző hitelesítette, majd ezeket és fordításukat – a fordító aláírásának közjegyzővel történt hitelesítésével – csatolta keresetleveléhez. Az ügyintézés során az eredeti tanúnyilatkozatoknak és ezek fordításának apostille záradékkal történő ellátása is felmerült, amire azonban végül nem került sor. Hogy miért nem, erre a következőkben megkíséreltem a válaszadást, annál is inkább, mert ennek a kérdésnek minden összefüggését, jogszabályi hátterét nem mindenki ismeri.

Az iratok felülhitelesíté-

sét kiiktató Hágai egyezményt 1961. október 5-én fogadták el, amihez később Románia is csatlakozott. Ennek a nemzetközi egyezménynek legfontosabb előírása az volt (és mai is az), hogy a felülhitelesítés helyett a csatlakozott államok közötti kapcsolatokban a külföldi felhasználású iratokat legtöbb apostille záradékkal kell ellátni. De még erre sincs szükség akkor, ha kétoldalú jogsegély egyezményben viszonyossági alapon a két szerződés-kötő állam elfogadja a másik államban felülhitelesítés vagy apostille-záradék nélkül érvényesnek elismert iratot.

A vonatkozó hazai jogszabály az 1999. évi 66. kormányrendelet (az 1999. augusztus 26-i 408. *Hivatalos Közlönyben*), amelyet a 2000. évi 52. törvénnyel hagytak jóvá (a 2000. április 20-i 169. *Hivatalos Közlönyben*). Ezt azóta többször módosították, legutóbb az a 2010. évi 202. törvény, amelyet az igazságügyi kis reformtörvénynek neveztek el. A 66. kormányrende-

let 3. szakaszának első bekezdése szinte szó szerint átveszi a Hágai egyezményből azt a kitétel, hogy az egyezményhez csatlakozott államok a legtöbb, amit egy másik csatlakozott államtól kérhetnek, az az iratok apostille záradékkal történő ellátása, ami az iraton szereplő aláírás hitelességét, az aláíró személy minőségét, az iraton szereplő bélyegző vagy pecsét azonosságát bizonyítja. Majd a második bekezdés szerint még ezt sem követelik meg akkor, ha ezt az iratot a felhasználó állam törvénye, szabályrendelete, bevett gyakorlata, illetve kétoldalú egyezmény szükségtelennek tartja.

A 66. kormányrendelet első szakasza a hivatalos iratokat négy pontba (a–d) sorolja, majd a 2. szakaszban a záradéknak az iratra történő rávezetését három hazai szervre bízta: a törvényszékekre, a közjegyzői kamarákra és a prefektúrákra. Vegyük ezeket sorjában. A törvényszékek illetékesek az apostille-záradéknak a törvénykezési (a bírósági) eljárásban kiállított kü-

lönféle hivatalos iratokra, a hivatalos bejegyzésekre, a pontos keltezéssel ellátott okmányokra és a magánokiratokon szereplő aláírások hitelességét tanúsító iratokra történő rávezetésére. A különféle, a közigazgatási eljárásban kiállított iratokra az apostille záradékot a prefektúra vezeti rá, legújabbban a közjegyzők aláírta okiratokra pedig maguk a közjegyzői kamarák vagy ezek megyei irodái.

Az apostille-záradék minden tagországban egyforma, 9 cm oldalú négyzet, a következő szöveget tartalmazó „pecsét”: „Apostille – Convention de la Haye du 5 Octobre 1961.”

Az írásom elején szóba hozott kárpótlási ügyre visszatérve, egy, még 2006 elején történt levélváltásra is emlékeztetni szeretném olvasóinkat. A magyarországi Központi Igazságügyi Hivatal Kárpótlási Főosztálya, érdeklődésemre, osztva levelemben kifejtett álláspontomat (amit itt most összefoglaltam), egyebek mellett a következőket válaszolta: „Az Ön által hivat-

kozott magyar–román jogsegélyegyezményben foglaltak a viszonyosság elvét követik. Azaz, a Romániában hiteles másolatnak minősülő okiratokat Magyarországon is annak kell tekinteni, és ez fordítva is igaz. Az Igazságügyi Hivatal tehát elfogadja az okirati bizonyíték román közjegyző által hitelesített másolatát, annak Apostille záradékkal történő felülhitelesítése nélkül is. Amennyiben az ügyfél eredeti, vagy román közjegyző által hitelesített másolati példányt csatol kérelméhez, célszerű ezt hiteles magyar fordítással együtt küldeni a hivatal részére. A magyar fordítás nélküli okiratokat ugyan lefordíttatja a hivatal, azonban ez jelentősen megnöveli az ügyintézés idejét.”

A két ország közötti jogsegélyegyezményt Románia az 1958. évi 505. törvényerejű rendelettel ratifikálta. (az 1959. január 17-i 2. *Hivatalos Közlönyben* olvasható.) Tudomásom szerint ma is ez van hatályban. Az egyezmény I. részének *Általános rendelkezések* fejezeté-

ben, az iratok érvényességéről szóló alfejezetében, a 18. szakasz 1. és 2. pontjában röviden az áll, hogy a szerződő felek kölcsönösen érvényesnek ismerik el azokat az iratokat, amelyeket az egyik vagy a másik állam területén, hivatali hatáskörrel rendelkező, a belső hatályos törvények előírta alaki-sági feltételek betartásával, hivatalos bélyegzővel ellátva állítottak ki. Mindezek a hitelesített aláírásokkal ellátott, az egyik vagy a másik állam szabályai szerint kiállított iratokra is érvényesek. Majd pedig: azok az okiratok, amelyek az egyik állam területén hivatalosnak minősülnek, a másik állam területén is hivatalos iratok, és azonos bizonyító erejűek.

Az igényjogosult most, négy évvel ezelőtti kérelme benyújtása után is a fentiekhez tartotta magát, amikor az eredeti román nyelvű, közokirati formában elkészített tanúvallomásokra és ezek aláírás-hitelesítő közjegyzői végzéssel ellátott magyar fordítására nem vezette rá az apostille záradékot.

Az orvos válaszol

Régen volt néhány hasi műtét, emek már 10-15 éve. A műtét után egy ideig időváltozásra fáj a helye, majd pár éve elmúlt. Most viszont újra jelentkeznek a fájdalmak, ráadásul egyre erősebben. Mit lehet tenni?

Időjárás-változások kapcsán a légnyomás csökkenésétől szenvedünk a legjobban. Ilyenkor kitágulnak a szövetek és húzódnak a régi műtési heggek. A szervezetben lappangó gyulladási folyamatok felerősödnek, az erős fájdalom a fronthatás lecsengésével elmúlhat. Ez többször ismétlődve, alatosan krónikus gyulladáshoz, gócképződéshez vezet. A gyulladási góc rengeteg panaszt okozhat, a megmagyarázhatatlan fáradtságtól, fejfájástól kezdve a hajhullásig bezárólag. Melegfronti hatáskor nagyobb a káliumvesztés, ezért előnyös ilyenkor több paradicsomot, mazsolát, búza és rozsflét fogyasztani. A vitaminok közül a B2-, C-, K- és P-vitamin gyengítheti a fronthatást. Ugyancsak melegfronti hatásra emelkedhet a vérnyomás és a vércukorszint. A hidegfronti hatás kedvezőtlen az allergiásoknak és az asztmás betegeknek. A testünket átszövő ér és idegvezetékek szoros összefüggésben vannak a fájdalomérzettel. Műtétek során rengeteg parányi vagy vastagabb szál elvágásra kerül elkerülhetetlenül, amire az idegek fájdalommal vagy gyulladással reagálnak. A visszajáró fájdalom azért is jöhet vissza, mert az idő halad a szervezet pedig öregszik, az idegrendszer érzékenyebben reagál a régi sebhelyre. Az idegszövetet befolyásolja például a táplálkozásunk, leginkább a B-vitaminok megfelelő bevitelével. A rosszabbá vált lelki állapot is fogékonyabbá tesz a fizikai fájdalmakra. A sok B-vitamin mellett fogyasztson élesztőt, tojást, tejtermékeket, homoktövismag-olajat.

Dr. Győri György

High-tech eszközök kerekesszékek helyett

Januárban, éveken át végzett izraeli és egyesült államokbeli klinikai vizsgálatok után, kereskedelmi forgalomba kerül a kerekesszék új alternatívája. A Washington Post szerint az eszköz – az úgynevezett „robotnadrág” – érzékelők és motorok segítségével lehetővé teszi, hogy mozgásképtelenné vált emberek felálljanak, járjanak, akár lépcsőn is.

A fejlesztés négy évig tartott, az ötlet pedig igencsak inspiráló körülmények között született. A készülék feltalálója, Amit Goffer izraeli mérnök – közlekedési baleset folytán – mozgásképtelenségre kárthatva kezdett el töprengeni azon, hogyan változtathatja a helyét valaki, aki sem mások segítségét, sem a klasszikus eszközöket nem akarja vagy tudja igénybe venni.

A „ReWalk”-nak elnevezett berendezés segíthet a paraplegiásoknak (alsótesti és alsóvégtag-bénulásban szenvedőknek) felállni és járni: ehhez előre kell hajolniuk, felső testüket pedig különböző irányokba kell moz-

dítaniuk. A ReWalk felhasználóinak a biztonság kedvéért mankót is kell használniuk.

A ruhán kívül viselt 16 kilogrammos berendezést mozgásérzékelőkkel ellátott lábmerítők és motoros ízületek alkotják, amelyek a felsőtest mozgásaira és egyensúlyváltozásaira reagálnak. Az eszközt hevederek rögzítik a páciens derekára és vállaira, hátizsákjában pedig a „fedélzeti számítógép” és a 3,5 órás üzemhez elegendő áramforrás kapott helyet. Működése során fémes hangokat produkál, „akárcsak a '80-as évek kultuszfilmjének hőse, a Robotzsaru”. A gép ön-

maga nem tud járni, ahogyan a felhasználó sem. Csak együtt képesek erre.

A feltaláló állítása szerint a mintegy 100 ezer dollárba kerülő berendezés használá-

ta elejét veheti bizonyos igen költséges komplikációknak, amelyek a járóképtelen embereknek gyakran kialakulhatnak: decubituszerű sérülések, húgy-ivarszervi, kerin-

gési és szív-, illetve keringési zavarok.

Egy másik cég, a Sunivale-i Tibion Corp egy, a ReWalkhoz meglehetősen hasonló készüléket reklámoz – a „Bionic Leg”-et (azaz bionikus lábat) – amely azonban az agyi katasztrófák áldozatait hivatott segíteni, az izlandi Ossur cég pedig meghajtott térdprotézist készít amputáltak mozgásának megkönnyítésére.

Teljesen robotizált, joystick-vezérlésű egységet alkotott meg az új-zélandi Rex Bionics – ahogyan más cégek is forgalmazzák a fizikai teljesítmény fokozásának elektronikus-mechanikai eszközeit.

A nyaktól lefelé mozgásképtelen Goffer maga nem veheti hasznát találmányának, mert a ReWalk felhasználóinak kezüket és vállukat is mozgatniuk kell, nem beszélve a mankók markolásáról. A cég azonban nem éri be a ReWalk által jelenleg kínált lehetőségekkel: a következő változatot kvadrilégiásoknak fejlesztik, akik sem lábukat, sem karjukat nem képesek mozgatni.

A téli betegségek megelőzése

Mit tehetünk a meghűléses betegségek megelőzése érdekében? Az eddigiekből könnyen kitalálható: megfelelő táplálkozásra, megfelelő légzésre, kellő folyadékfogyasztásra és mozgásra van szükségünk.

Íme néhány erősítőszert, amelyek segítségével erősíthetjük az immunrendszert:

A ginszengnek lép- és tüdőerősítő hatása egyaránt

van. A teljes hatás eléréséhez legalább három hónapra keresztül napi egy ampulla szükséges. A ginszengampullát reggel éhgyomorral fogyasszuk.

A gyömbér melegítő hatása miatt hatékony téli betegség-megelőző szer. Kettős hatása van, egyrészt tisztítja a tüdőt, másrészt tisztítja a vastagbelet, amely a szervezet egyik legfőbb immunszerve.

Lehetőleg kerüljük vagy csökkentjük a tejtermékek fogyasztását, mert ezek nyálkatermelők – megfázáskor amúgy is sok keletkezik a nyálkából. C-vitamin, a meleg, csípős ételek, és minden, ami melegít, szintén segíthet.

Van néhány kombinált homeopátiás szer, mint pl. az Oscilloccinum, amely segít az ellenálló-képesség megőrzésében. Ebből meg-

előzsként minimum havi 1 ampullát fogyasszunk, de az adagja immunrendszerünk erejétől is függ. Ha már megfáztunk, fogyasszunk a szokásosnál kevesebb táplálékot, több folyadékot, nagyobb adag vitamint. A kalcium a nyálkahártyát harmonizáló hatása miatt lerövidíti a betegség időtartamát. Az egyik leg-egyszerűbb megoldás 2 tabletta aszpirin bevétele.

Programajánló

János vitéz Háromszéken

A kolozsvári Keljfeljancsi Komédiás Kompánia Petőfi Sándor *János vitéz* című báb-előadását ma 10 órától Kőkösben, 12 órától Uzonban mutatja be a Jókai Mór Közművelődési Egyesület meghívására. Az előadást Kovács Ildikó rendezői elképzelése alapján Demeter Ferenc játssza.

Kiállítás Kézdivásárhelyen

A Vigadóban ma 18 órakor megnyílik Sárosi Csaba egyéni kiállítása, és bemutatják a csíkszeredai Pallas-Akadémia Könyvkiadó Mű-

terem sorozatában idén megjelent, Sárosi Csaba munkáit bemutató katalógust.

Zene Árkoson

A Kulturális Központban (Szentkereszt-kastély) ma 17 órától Erdi Tamás ad zongorahangversenyt. A hangversenyre Sepsiszentgyörgyről a színház elől 16.30 órakor autóbussz indul.

Koncert Sepsiszentgyörgyön

A színház nagytermében ma 19 órától a Brassói Filharmonia ünnepi koncertje: bécsi est. Vezényel Ovidiu Dan Chirilă. Bérletes előadás, a szabad helyekre je-

gyet lehet váltani a szervezőirodában.

Karácsonyi kézművesvásár Sepsiszentgyörgyön

A Székely Nemzeti Múzeumban máától vasárnapig hagyományteremtő kézművesvásárt tartanak. Megnyitó ma 10.30 órakor. Nyitva naponta 10-től 18 óráig. Vasárnap 15 órától István Ildikó és a Folker együttes muzsikája teremt ünnepi hangulatot.

Tárlatmegnyitó Sepsiszentgyörgyön

A Kónya Ádám Művelődési Házban ma 18 órakor Czegő Zoltán író, költő megnyitja a Gyárfás Jenő Amatőr Kézművész-szövetség eladással egybekötött csoportos ünnepi tárlatát. 19

órától a Mácsafej zenekar koncertezik.

Hangversenysorozat Csíkszeredában

A Nagy István Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskola idén is adventi hangversenysorozattal tiszteli meg Csíkszereda zenekedvelő polgárait. Az I-IV. osztályos diákok Mikulás-koncertje december 12-én, vasárnap 11.30-tól a Szent Ágoston-templomban. A kamarazene-együttesek koncertjét vasárnap kísérhetik figyelemmel 11.45-től az unitárius templomban.

Négy tánc Csíkszeredában

Az Udvarhely Táncműhely *Négy tánc* című évadnyitó előadását december 12-

én, vasárnap 19 órától Csíkszeredában is bemutatja a Csíki Játékszínpén.

Gyermekfesztivál Kolozsváron

Adventi Gyermekfesztiválra és Sokadalomra várja a családokat és érdeklődőket az Életfa Családsegítő Egyesület, december 11-én, szombaton a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Liceumban. A reggel 10 órától kezdődő egész napos rendezvény változatos kézműves tevékenységet, báb-előadásokat, adventi és karácsonyi éneklést, közös játékot kínál. Idén is lesz süti-verseny, a tombolázók értékes nyereményekre számíthatnak (fődj: hajdúszoboszlói családi hétvége a Silver hotelben). A vásártéren könyvet, játékot, mézeskalá-

cot, karácsonyi dísz tárgyakat kínálnak az árusok. Este 7 órától kezdődik a még nagyobb közös szórakozás: *Icipici karácsonka* címmel Palocsay Kisó Kata és másodéves színihallgatók interaktív bábjátékot varázsolnak.

Koinónia-karácsony

December 16-án, csütörtökön 18 órától lesz a *Koinónia Karácsony* nevű rendezvény, amelyen sok-sok érdekes könyv, karácsonyi CD és diafilm is várja az érdeklődőket. Míg a felnőttek a Koinónia Kiadó karácsonyi kiadványairól beszélgetnek, addig a gyermekek diafilmettesen vehetnek részt. A hangulatot forralt bor, üdítő és sütemények teszik kellemessé. Szeretettel várnak minden érdeklődőt a Mărginaș utca 42. szám alá.

Görög konyha: az ízek harmóniája

Az ógörögök számára sokkal fontosabb volt az ízek harmóniája, mint hogy jól teletömjék a hasukat. Éppen ezért rengeteg fűszert, zöldséget használtak ételleik elkészítésénél.

A mai tradicionális görög ételleket az ógörögök nem is ismerték, hisz abban az időben még nem létezett rizs, paradicsom, cukor, burgonya, paprika, kávé. Főbb alapanyagai a búza, az olaj, az olajbogyó és a bor voltak. Gyakran ettek húst, főként sertés- és marhahúst, ami mára szinte teljesen megváltozott, és eltűnt étrendjükből. Ételleik főszereplői a fűszerek, leginkább az oregánó és a bazsalikom a meghatározó, de a koriander, a fahéj, a kömény, az olajbogyó és az olívaolaj is közkedvelt, utóbbi nemcsak főzésre, az olívaolaj is közkedvelt, utóbbi nemcsak főzésre, az olívaolaj is közkedvelt, utóbbi nemcsak főzésre, az olívaolaj is közkedvelt.

Rakott padlizsán – Mussaka

Hozzávalók: 4 padlizsán, só, olívaolaj a sütéshez, 10 dkg barnarizs, 40 dkg paradicsom, 1 fej vörshagyma, 3 ek. aprított petrezselyem, 1/2 dl olívaolaj, 3 gerezd fokhagyma, bors, 2 ek. napraforgómag, 5 dkg ribizli, 10 dkg feta sajt. A szószhoz: 10 dkg finomliszt, 5 dkg vaj, 4

dl tej, 5 tojás + 1 sárgája, 30 dkg kefalotiri vagy feta sajt, só, bors.

Elkészítés: A padlizsánokat hosszában vékony csíkokra vágjuk, besózzuk, állni hagyjuk fél órán át, majd lecsöpögtetjük. Egy serpenyőben 10-15 percig pirítjuk olajban a padlizsáncsíkokat, majd kiszedjük és papírtörölközővel leitatjuk. A rizst megmossuk és megfőzzük, leszűrjük, és összekeverjük a hámozott, feldarabolt paradicsommal, finomra vágott hagymával, petrezselyemmel, olívaolajjal, fokhagymával, sózzuk és borsozzuk. Lassú tűzön addig főzzük, míg a leve elpárolog (kb. 10 perc). Levesszük a tűzről, belekeverjük a napraforgómagot, ribizlit és a sajtot, majd félretesszük. A szósz elkészítéséhez a vajat megolvastjuk, apránként belekeverjük a lisztet, hogy sima masszát kapjunk. Fokozatosan hozzáadjuk a felmelegített tejet, vigyázva, hogy ne csomósodjon be, és lassan felforraltuk, míg besűrűsödik. Levesszük a tűzről, beletesszük a tojásokat, a sajtot, sózzuk, borsozzuk. A sült padlizsán felét egy tepszi aljára terítjük, egyenletesen elosztjuk rajta a

rizses keveréket, majd befedjük a maradék padlizsánnal. Tetejére öntjük a sűrű sajtszószot, majd sütőben 35-40 percig sütjük.

Csirke szuvlaki – kotopoulo souvlaki

Hozzávalók: 1 1/2 kg kicsontozott, leőrözött csirkemell, 1/2 dl citromlé, 1/3 dl olívaolaj, 2 ek. oregánó, só, 8-12 kis nyárs.

Elkészítés: Vágjuk fel a csirkemellet hosszú, 3 cm széles csíkokra és szűrjük fel a nyársra. Egy lapos serpenyőben (melybe beleférnek a nyársak), keverjük össze az olívaolajat, a citromlevet és az apróra vágott friss oregánót, majd öntsük rá a keveréket a felszűrt csirkemellcsíkokra. Sózzuk ízlés

szerint és legalább két órára tegyük hűtőbe, hogy a fűszerek aromája átjárja a húst. Forró grillen vagy öntöttvas-sütőlapon süssük meg, folyamatosan forgatva és páclével locsolgatva. Körülbelül 10 perc alatt elkészül, a nyársal együtt tálaljuk, forróan.

Tzatziki recept

Hozzávalók: 500 g natúr joghurt (lecsöpögtetve), 2 közepes uborka, 3-4 gerezd fokhagyma, 1 ek. friss mentalevél vagy kapor (vagy mindkettő), 1 ek. extra szűz olívaolaj, 1/2 tk. frissen facsart citromlé, őrölt bors, só.

Elkészítés: Egy nagy szűrőt béleljünk ki tiszta pamut konyharuhával vagy konyhai papírtörölkővel, és ültessük egy nagy tál tetejére, hogy a szűrő ne erjen le az edény aljára. Kanalazzuk bele a joghurtot, és néhány órára (akár egy éjszakára) tegyük lefedve a hűtőbe, hagyjuk kicsöpögni a savót. (A joghurtból így kb. a fele mennyiség lesz. Reszeljük le az uborkát, sózzuk le egy órára majd jó alaposan csavarjuk ki a levét. A joghurtot az uborkával keverjük össze, adjuk hozzá a zúzott fokhagymát, mentát, kaprot, citromlevet (esetleg borecetet), olívaolajat, borsot és jól dolgozzuk össze.

Néhány órára tegyük hűtőbe, hogy az ízek összeérhessenek.

Narancsos-diós csillagocskák

Hozzávalók: 3 csésze liszt, 1/2 csésze cukor, 3/4 csésze olaj, 1 csésze darált dió, 2 közepes narancs (leve és a facsaron fennmaradó gyümölcsbőr), 1 narancs reszelt héja, 1/2 ek fahéj, 1/2 ek szódobikarbóna. Sziruphoz: 1 csésze cukor, 1/2 csésze méz, 1 csésze víz, 1 fahéjrúd. Dísztéshez: durvára vágott dió.

Elkészítés: A cukrot az olajjal jól elkeverjük, majd hozzáadjuk a narancsok levét, húsát és reszelt héját is. Ezután fokozatosan belekeverjük a lisztet, darált diót, fahéjat, szódobikarbónát, és jól eldolgozzuk, amíg egyenmő masszát nem kapunk. 1 órán át hűtőben hagyjuk pihenni. Melegítsük elő a sütőt 180 fokra. Szilárd felületre terítsünk le egy jókora méretű zsírpapírt, és ezen lapogassuk el a tésztát kb. fél cm vastagságúra. Szaggassunk belőle kis csillagokat, és tegyük őket papírral bélelt sütőlemezre, tetejükre nyomkodjunk durvára vágott diódarabokat. 180 fokon kb. 20 perc alatt süssük őket aranybarnára. Közben készítsük el a szirupot, amihez a mézet, a cukrot és a vizet lassan forraljuk össze, kb. 10 percig. A kis csillagokat még melegen csepegtessük le őket egy szűrőkanál segítségével, és tegyük őket egy sorban tálcára. Fogyasztás előtt egy éjszakát fóliával lefedve hagyjuk őket pihenni, így jól átjárja a szirup, és sokáig puha süteményt kapunk.

Kert-ész

Mikulásvirág

A mikulásvirág vagy karácsonyi csillag Mexikóból származik. Trópusi környezetben egy méter magasságot is elérő bokor. A felső levelei pirosak, de ma már többszínű változata is van. Sokan először a felső piros leveleit tekintik a virágnak, pedig ez nem az. A növény virágzata apró és nem feltűnő. A fellevelek közepén, a hajtás csúcsán helyezkedik el, mintegy kicsi, pár cm-es sárgás-piros korona. Gondozása nem könnyű, minimális hőigénye 13 Celsius fok körül van. Gyakran előfordul, hogy amikor télen kapjuk, vagy esetleg ajándékba visszük, akkor a növény megfázik, és a meleg szobában csak vegetál, majd elhullatja leveleit. Sem a huzatot,

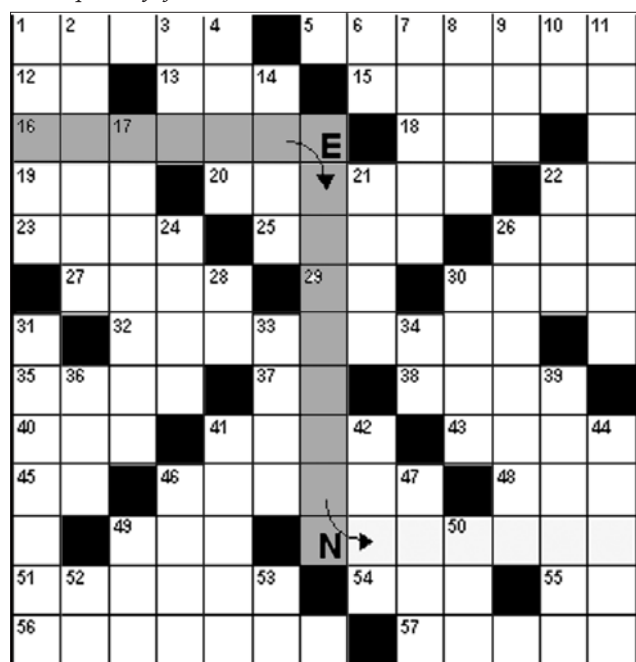

sem a túl magas hőmérsékletet nem szereti. Párasítva, közepesen öntözve, kéthetente tápoldatozva érzi jól magát. Virágzás után már nem sokat kell öntözni. Ekkor a növényt kb. 15 cm-es ágakra vissza kell metszeni, és így pihentetni. Nyáron védett helyre a kertbe is ki lehet ültetni. Újbóli virágoztatása is lehetséges, de kis odafigyelést igényel. Mivel rövid nappalos növény, ennek megfelelő kezelésre van szüksége, ami azt jelenti, hogy jó két hónapra keresztül 12 óránál kevesebb ideig szabad fényhez jutnia. Szaporítása nyáron történik, miután a növényen új hajtáskezdemények indulnak meg. Ezeket leválasztjuk, s ezt dugványozzuk nedves homok-tőzeg keverékbe, majd párasított helyre tesszük.

Sármási-Bocskai János
kertészmérnök

A székely kutyája

Aron bácsi ül a parkban, mellette bóklászik egy kutya. Arra sétál egy ember, nézegeti a kutyát, majd megkérdi:
– Harap a kutyája?

– Nem.

A fickó meg akarja simogatni a kutyát, de az beleharap a kezébe.

– Maga azt mondta, hogy nem harap a kutyája, és mégis majdnem széttépte a kezem.

Mire az öreg:

– ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. Női név. 5. Kutya porciója. 12. Kettőnk közül nem én! 13. Indok. 15. Roló. 16. A vicc poénja. 18. Rag, a -ből társa. 19. Szaglós szerv. 20. Októberre jellemző. 22. Római 2000. 23. Hordóabroncs. 25. Egyesült Nemzetek Szervezete (röv.). 26. Erőd. 27. Pázsit (nép.). 29. Bejárat az emeletre! 30. Sári ...; Móricz-regény. 32. Dicséret. 35. Depeche ...; angol popegyüttes. 37. Rakpart! 38. Hőséget árasztó. 40. A felszínre. 41. Filmszínház. 43. Kedvesség, báj. 45. ... Figaro; francia lap. 46. Gyepnek vetett növény. 48. Becézett Liána. 49. Nemi gyönyör. 51. 12000 hónap. 54. Jövendőbeli, mátká. 55. Félsúly! 56. Athénra jellemző. 57. Üvölt.

Függőleges: 1. Kelet-afrikai nép. 2. Fogaival megtép. 3. Gyúlékony nemfém. 4. Vadon. 6. Udvartias férfi. 7. Sérülést okoz. 8. Tartozik. 9. Borul. 10. Hangfoszlány! 11. Aki sokat eszik. 14. Kettős szerv. 17. Lankadó, fáradó. 21. Tan. 22. „... hó takaró a bérci tetőt” (Petőfi). 24. Az illetőtől. 26. Ellenségeskedés. 28. Két szépia! 30. Szürkésárga, nyersselyem színű. 31. Nyugtalan a gyomor. 33. Csavar. 34. Riport eleje! 36. ... Einar Bjoerndalen; olimpikon norvég biatlonista. 39. Gigászi nagyságú. 41. Hókis siklik rajta. 42. Női név. 44. Óskori elefánt. 46. Helyhez jutó. 47. A dollár vetélytársa. 49. Kerület (röv.). 50. Nem használ fésűt! 52. Fejetlenül szó! 53. Vesd össze (röv.).

	3	2								
5	1		6						4	
				4		1	7			
	4	9	7	8						
	7		2			8	6			
8	6			1	5			2		
3	9									
		8			7	2			4	
	2		3	6						1

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

6	5	7	3	8	9	4	1	2
8	1	9	7	4	2	5	6	3
3	2	4	5	1	6	9	7	8
7	4	3	6	2	8	1	5	9
1	6	8	9	7	5	3	2	4
5	9	2	4	3	1	6	8	7
9	8	5	2	6	3	7	4	1
4	3	1	8	5	7	2	9	6
2	7	6	1	9	4	8	3	5

Simon Réka Zsuzsanna

A szelek karácsonya

A cikkcakkos dombon túl, ott, ahol a zúgó-búgó patakok berobognak a mély völgybe, élt egyszer négy széltestvér. Keleti Szél, Nyugati Szél, Déli Szél és Északi Szél nagyon szerették egymást, mindig együtt fújtak és fújtattak, egyszerűen: elválaszthatatlanok voltak.

Tavasszal játékosan megcsiklándozták a fák rügyeit, táncoltatták a kibúvó fűszálakat, megnevettették a törékeny virágokat. Ha a nyári forróságban a szorgos földművesek elfáradtak, hűsítően, cirógatva lengedezték körül őket. Ősszel avarszőnyeggel takarták be az erdőt, nevetve sugdolóztak az első-tévedő ablakok alatt. Télen belesúvítottak a hóemberek arcába, szétseperték a zengő, csikorgó fehérséget, és suhogva kísérték a kántálni indulókat.

Egy tűző nyári napon a Keleti Szél ezt súvöltötte:

– Unatkozom, rendezzünk fűjversenyt!

– Jaj, de jó – örvendezett bukfenecze a Déli Szél –, rendezzünk!

– Már megint mit találtál ki? – kérdezte zsihongva a Nyugati Szél.

– Micsoda remek ötlet – fűjdogálta az Északi Szél –, de ki dönti el, melyikünk a jobb?

– Majd mi négyen eldöntjük – pödörte szélbajuszát peckesen a Keleti Szél. Megegyeztek. Az nyer, aki a leg-

több szénaboglyát fújja szét a réten. Szépen egymás mellé álltak, nekigyürköztek, neki-veselkedtek, és fújtak, súvítottak, ahogy csak széltestvéjük bírta. Amikor minden szénaboglyát ledöntöttek, így szólt a Nyugati Szél:

– Lám, lám, aki tud, az tud, én győztem!

– Micsodaaaa, még hogy te győztél? – méltatlankodott sísteregve a Keleti Szél. – Ha itt valaki győzött, az egyedül csak én vagyok.

– Ebből aztán elég legyen – ráncolta homlokát a Déli Szél –, mindenki láthatja, hogy a győztes én vagyok.

– A legtöbb szénaboglyát én fújtam szét, én vagyok az egyedüli győztes – zúgta az Északi Szél.

Lett is civakodás, marakodás, szélzúgás-búgás. Egyik jobban fújta a magáét, mint a másikat. Schogy sem tudtak kiegyezni, ki is legyen a szélfűjverseny győztese.

Mély haragra gerjedtek egymás iránt. Mérges zúgolódásukban úgy összevesztek, hogy elhatározták, soha többé nem akarják látni egymást. Belerobogtak a nagyvilágba. A Keleti Szél kelet felé vette az irányt. Csak suhant durcásan, vissza se nézett. Az Északi Szél északra rohant. Vágtatott sebesen, el sem köszönt testvéreitől. A Déli Szél komótosan gurult, az sem érdekelte, testvérei merre indultak. A Nyugati Szél fűtörészve suhant nyug-

gat felé, arra gondolt, semmi baj, itt az ideje a nagy vándorlásnak.

Teltek-múltak az évek, és a széltestvérek semmit nem tudtak egymásról. A Keleti Szél keleten zúgolódott, a Déli Szél délen fújtatott, az Északi Szél északon fűtörészett, a Nyugati Szél nyug-

jó is volt otthon valamikor nagyon régen. A testvéreimmel ünnepeltük a karácsonyt – lengedezte szomorúan a Déli Szél.

– Azt hiszem, itt az ideje, hogy hazaindulj, ne késlekedj – tanácsolta kedvesen a kis felhő.

– Igazad van helyeselt a

ton susogott. Az emberek mindenhol karácsonyra készülődtek, nagy volt a sürgés-forgás a világban. Déli Szél unottan bámulta a zsúfolt, emberekkel teli utcákat, amikor egy bodori báránnyel ezt kérdezte tőle:

– Miért lóगतod az orrod, Déli Szél? Itt a karácsony, örülnöd kéne.

– Hogy örülhetnék, amikor az jutott eszembe, milyen

Déli Szél –, itt az ideje, hogy hazatérjek.

Elbúcsúzott a báránnyelől, és sebesen hazavágtatott a mély völgybe, oda a cikkcakkos dombon túlra, ahol a zúgó-búgó patakok összeérnek. Az Északi Szél is hazagondolt. Hiányoztak a testvérei, a sok szélhuncutkodás. Egy görbe ágon gubbasztott, amikor a nap lekiáltott hozzá:

– Miért ücsörögsz olyan búsan azon az ágon?

– Egy nap múlva karácsony, hazavágyom – mondta szomorúan az Északi Szél.

– Akkor indulás haza – szólt a nap –, mire vársz még?

Az Északi Szélnek nem kellett kétszer mondani. Iszkolt hazafelé, úgy rohant, mintha kergetnék. Meg sem állt a mély völgy közepéig.

A Keleti Szél elmélázva figyelte a karácsonyi árusokat. Eszébe jutott, milyen szeretettel kísérték széltestvéreivel a kántálni indulókat karácsony éjjelén. Odalépett hoz-

A Keleti Szélnek csak ennyi kellett, fogta magát és elrobogott. Hazalibbent a mély völgybe. A Nyugati Szél végeláthatatlan réten feküdt. Az égen úszó felhőket bámulta, és nagyokat sóhajtozott. Odalépett hozzá egy hosszú fülű mezei nyúl:

– Miért sóhajtozol ekkorakat, még a föld is beleremeg a sóhajaidba?

– Hogyne sóhajtoznék, holnap karácsony, én meg egyedül üldögélek itt a réten. Otthon lenne a helyem – magyarázta egykedvűen a Nyugati Szél.

– Ha otthon a helyed, akkor mit keresel még itt? – kérdezte kíváncsian a kis tapsifüles.

– Milyen igaz – ráncolta homlokát a Nyugati Szél –, mit is keresek én itt, amikor szenteste otthon lenne a helyem?

Nem is késlekedett, felugrott a Nyugati Szél, és úgy zúgott végig a kék égen, mint akit puskából lőttek. Ripszropsz, gurult sebesen, meg sem pihent a mély völgyig.

És lássatok csudát, de nem is akármilyen csudát! Mind a négyen egyszerre értek haza. Egymás nyakába borultak és ölelték egymást olyan szorosan, ahogy csak testvért lehet ölelni. Örömkönnybe lábadt a szemük, csak a szipogásuk hallatszott. Már nem is emlékeztek arra, hogy valamikor milyen csúnyán összevesztek.

Azóta minden karácsonykor hazavágtatnak a mély völgybe, és együtt, boldogan ünneplik a szentestét.

(A mese a Legszebb karácsonyi ajándék a nátha c. könyvből való, közöltük a Koinónia Kiadó jóvoltából)

Tizenkét hónap a természetben

Kedves gyerekek, december az ünnepek hónapja, aminek a meglévő hangulatát a téli madáretetéssel tudjátok fokozni. Csak épp arra kell ügyelnetek, hogy az ünnepek elmúlásával, amikor hanyatlani kezd az „ünnepi varázs” hangulata, ne csökkenjen kedvetek a madarakról való gondoskodásra.

A téli madáretetést decemberben kell elkezdni, és február végéig, legfeljebb március elejéig tartson. Hamarabb,

nincs amiért hozzáfognotok, mivel addig a madarak kapnak természetes táplálékot, de hosszabb ideig se tartson mint március első fele, amikor a téli álmából feléledt természet már kellő táplálékot nyújt számukra, mert mindkét esetben csak ártotok nekik. Tudom, hogy vannak, kik annyira szeretik az állatok, madarakat, hogy függetlenül attól, hogy milyen hónapot írunk nagy szeretettel etetik őket. A szakemberek

mégis arra figyelmeztetnek, hogy tartsuk be a téli madáretetés szabályait. Mert megfigyelték, hogy a színcinegéknel az elhúzó téli madáretetés milyen káros hatással jár. Ott, ahol a téli madáretetést nem szüntették be tavasszal, a fiókanevelés időszakában is az etetőhöz jártak a cinegék, és megtörtént, hogy annyi napraforgómagot tömtek a kisfiókáik begyébe, hogy azok elpusztultak.

A legtöbb baj mégis télen,

a madáretetés közben történik, ezért néhány alapvető szabályt jegyeztek meg. A téli madáretetés decembertől február végéig tartson, eközben nem szabad felhagyni az etetéssel, még ha nem mindennap is van egyforma kedvetek. Ezért ha el szeretnétek kezdeni a téli madáretetést, akkor elsőként nyers szalonnacsíkokat akasztatok ki. A cinegék az olajos magvak mellett szívesen fogyasztják a zsiradékot, és ez megkönnyíti a ti helyzeteteket is, nem kell mindennap gondoskodnotok az eledelről. Többnyire egy hétig is eltart, amíg kicsipegetik a zsiradékot annyira, hogy épp csak a kemény bőrdarab marad, ekkor kitesztek egy újabb szalonnacsíkot, és akkor gyönyörködhetnek az odajáró cinegékbe.

Kezdetben minden cinegemadár egyformának tűnik, de ha tüzetesebben megfigyeltek és lejegyzitek viselkedésüket, hamar meg fogjátok különböztetni őket, és ekkor már nevet is adhattok nekik, meglátjátok, sok kellemes percet töltöttek el így. Kellemes madarászást kívánok nektek!

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Madáretető

Adventi koszorú hulladék papírból

Adventi koszorút szinte bármiből lehet készíteni, nemcsak a hagyományos anyagokból. Mi lenne például, ha papírhulladékból készítenétek ajtóra akasztható színes adventi koszorút?

Szükséges anyagok és eszközök: mindenféle színes hulladékpapír, kemény karton, selyemszalag, olló, körző, ceruza, ragasztó.

Elkészítés: A kemény kartonlapra a körző segítségével (vagy bármilyen kerek tárgy

megfelel) rajzoljatok akkora kört, amekkor koszorút szeretnétek készíteni. Kb. 5 cm távolságra a belsejébe egy kisebb kört rajzoljatok, majd vágjátok ki a kartongyűrűt. Ez lesz a koszorú alapja. Utána a színes papirokat szabjátok fel egyenlő lapocskákra, és kezdjétek el sűrűn egymás mellé felragasztani a kivágott kartonra. Amikor elég dús lett a koszorú kösse-tek rá csokrot egy selyemszalagból. Jó szórakozást!

Hétvégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette